

အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်

J o u r n a l o f
CONSTITUTIONAL AFFAIRS

No. 21, April 2005

ISSN 1513-9182

ဖက်ဒရယ်ရေးရာ

- ◆ ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်ခြင်း
- ◆ ပြည်ထောင်စုဝါဟာရ၏အနှစ်သာရ

ရွေးကောက်ပွဲ

- ◆ ထိုင်းနိုင်ငံ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ပါတီစုံအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအပေါ် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရွေးချယ်တင်မြောက်ပုံနည်းစနစ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း

ဥပဒေရေးရာဗဟုသုတ

- ◆ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဥပဒေနှင့် အမျိုးသမီးများ

အခြေခံဥပဒေရေးရာ

- ◆ အခြေခံဥပဒေရေးရာ သတင်းအတိုအထွာများ

အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်

J o u r n a l o f
C O N S T I T U T I O N A L A F F A I R S

အမှတ်စဉ် (၂၁) ၂၀၀၅ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ

မြန်မာနိုင်ငံတော် နေပြည်တော်

မြန်မာနိုင်ငံရေနေ့များကောင်စီ

P.O. Box 29 Huamark Post Office, Bangkok 10243, Thailand

E-mail <blcsan@ksc.th.com> Website : www.blc-burma.org

အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်၊ အမှတ်စဉ် (၂၁) ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ

ဟာတိကာ

ဖက်ဒရယ်ရေးရာ

- ◆ ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်ခြင်း ၁
- ◆ ပြည်ထောင်စုဝေဟာရ၏အနှစ်သာရ ၃၁

ရွေးကောက်ပွဲ

- ◆ ထိုင်းနိုင်ငံ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ပါတီစုံအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအပေါ် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရွေးချယ်တင်မြောက်ပုံနည်းစနစ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း ၃၈

ဥပဒေရေးရာဗဟုသုတ

- ◆ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဥပဒေနှင့် အမျိုးသမီးများ ၉

အခြေခံဥပဒေရေးရာ

- ◆ အခြေခံဥပဒေရေးရာ သတင်းအတိုအထွာများ ၅၃

ထုတ်ဝေဖြန့်ချိ - မြန်မာနိုင်ငံရေနေ့များကောင်စီ
မူပိုင် - မြန်မာနိုင်ငံရေနေ့များကောင်စီနှင့် စာမူရှင်များ
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - ဘမောင်ဇင်
ကွန်ပျူတာစာစီ - ဝင်းဝင်း

ပညာပေးရေးအတွက် ထပ်ဆင့် ကူးယူဖြန့်ချိမှုများကို အားပေးသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

လေးစားအပ်သော စာဖတ်မိတ်ဆွေများခင်ဗျား ...

မြန်မာနိုင်ငံရှေ့နေများကောင်စီသည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမည့် ဒီမိုကရေစီအခြေခံဥပဒေပေါ်ထွန်းရေးအတွက် မြန်မာပြည်သူလူထုကြီးအား အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ဗဟုသုတများ တိုးပွားရရှိရန်အလို့ငှာ အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်ကို ၁၅၉၄ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလျက်ရှိရာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုကိုကျော်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ဗဟုသုတများဆိုရာတွင် သာမန်အားဖြင့် လက်ခံနားလည်ထားကြသည့် မှုခင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော အပစ်ပေးအရေးယူမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများသာမဟုတ်ဘဲ၊ လူသားတိုင်း၏ မွေးရာပါအခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်သည့် ဥပဒေများကိုပါ ကျယ် ပြန့်စွာ လေ့လာသွားရန် လိုအပ်မည်ဟု ယူဆပါသည်။

အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင် အမှတ်စဉ် (၂၁) တွင် ပါဝင်သည့် ဥပဒေရေးရာဆောင်းပါးများသည် ပစ္စက္ခအခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဆက်စပ်လေ့လာသုံးသပ်သွားနိုင်ရန်အတွက် အထူးရည်ရွယ်သည့် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာဆောင်းပါးများကို သီးသန့် စုစည်းဖော်ပြထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှေ့နေများကောင်စီ၏ အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဖတ်ရှုလေ့လာအားပေးကြသည့် စာဖတ်မိတ်ဆွေများ၊ စာစောင်ပါ ဆောင်းပါးများအပေါ် ဝေဖန်အကြံပြုစာများနှင့် အားပေးထောက်ခံမှုပြုကြသူများ၊ စာစောင်ကို ပုံနှိပ်ဖတ်ရှုနိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် တောင်းဆိုကြသူများအားလုံးကို အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ဤအခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်သည် ငွေကြေးအမြတ်အစွန်းကို မျှော်ကိုးထုတ်ဝေသည့် စာစောင်မဟုတ်ဘဲ **Friedrich Naumann Stiftung (FNS)** အဖွဲ့ကြီး၏ ကူညီမှုဖြင့် ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စာစောင်ပါဆောင်းပါးများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှေ့နေများကောင်စီ၏ အဘော်များမဟုတ်ဘဲ၊ ဆောင်းပါးရှင်များ၏ အဘော်များသာဖြစ်ကြောင်း အသိပေးအပ်ပါသည်။

(ဦးမြင့်သိဏ်း)

စာစောင်ထုတ်ဝေရေးတာဝန်ခံ
မြန်မာနိုင်ငံရှေ့နေများကောင်စီ

ဖက်ဒရယ်ရေးရာ

ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်ခြင်း

မောင်နိုင်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကိုကြည့်မည်ဆိုလျှင် အခန်း(၁၀) ပုဒ်မ - ၂၀၁ မှ ၂၀၆ ထိသည် ခွဲထွက်နိုင်သောအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ပုဒ်မ - ၂၀၂ တွင်လည်း ဤကဲ့သို့ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ပုဒ်မ ၂၀၂ တွင် “ဤအခြေခံဥပဒေအာဏာတည်သည့်နေ့မှ ဆယ်နှစ်အတွင်း ခွဲထွက်နိုင်သောအခွင့်အရေးကို အသုံးမပြုရ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၀၃ တွင် “(၁) ခွဲထွက်နိုင်သောအခွင့်အရေးကို သုံးစွဲလိုသော ပြည်နယ်သည်၊ ခွဲထွက်လိုကြောင်းအဆိုကို မိမိ၏ပြည်နယ်ကောင်စီတွင် တင်သွင်းအတည်ပြုရမည်။ ပြည်နယ်ကောင်စီရှိ အမတ်စုစုပေါင်းအနက် သုံးပုံနှစ်ပုံအောက် မလျော့သော အမတ်များက ထိုအဆိုကို ထောက်ခံ၍ မဲပေးခြင်းမပြုလျှင် အတည်ပြုသည်ဟု မမှတ်ယူရ။ (၂) သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်၏ ဥက္ကဋ္ဌသည် ပြည်နယ်ကောင်စီ၏ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို နိုင်ငံတော်သမတအား အကြောင်းကြားရမည်။ ထို့ပြင် အတည်ပြုလိုက်သောကောင်စီ၏ သဘာပတိက ဟုတ်မှန်သော လက်မှတ်ရေးထိုးသော ဆုံးဖြတ်ချက်မိတ္တူတစောင်ကို နိုင်ငံတော်သမတထံသို့ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌက တင်ပြရမည်။”

ပုဒ်မ ၂၀၄ တွင်လည်း “ထိုအခါ နိုင်ငံတော်သမတသည် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်၏ လူထုဆန္ဒပွဲကို ကျင်းပစေရန် အမိန့်ထုတ်ရမည်။ လူထုဆန္ဒပွဲကို ကျင်းပခြင်းမှာ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူတို့ဆန္ဒအမှန်ကို သိနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။”

အထက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကြည့်မည်ဆိုလျှင် အဓိကအချက်မှာ ခွဲထွက်ခြင်း၊ မခွဲထွက်ခြင်းဆိုသည့်ကိစ္စကို အဓိကအဆုံးအဖြတ်ပေးရမည့်သူများမှာ ပြည်သူလူထုဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ဦးနေဝင်းဦးဆောင်သော စစ်ဝါဒီများက အထက်ဖော်ပြပါ ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးကိုထောက်ပြ၍ နိုင်ငံတော်အားပြိုကွဲစေမည့်ဘေးမှ ကယ်တင်လိုက်ခြင်းဖြစ် သည်ဟု အကြောင်းပြကာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂) ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော် အာဏာအရပ် ရပ်ကို အတင်းအဓမ္မ သိမ်းယူလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ စ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ် ကွယ် ပျောက်ခဲ့ရပြီး ယနေ့ထိတိုင် နှစ်ပေါင်း (၄၀) ကျော် စစ်အာဏာရှင်များ၏လက်အောက်၌ ပြည်သူလူထုမှာ နာကျည်းခါးသီးစွာ ခံစားနေရပြီး၊ ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူ့အခွင့်အရေးအချိုး ဖောက်ခံရဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် နာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားလျက်ရှိနေပေသည်။ အဆိုပါအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လူထုခေါင်းဆောင်ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က **“We want the world to know that we are prisoners in our own country.”** “ကျမတို့ဟာ ကျမတို့နိုင်ငံ အတွင်းမှာ အကျဉ်းသားများဖြစ်နေကြရတယ်ဆိုတာကို ကမ္ဘာက သိစေချင်တယ်” ပြော ကြားခဲ့ပေသည်။

အထက်ပါအခြေအနေကိုကြည့်မည်ဆိုလျှင် ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးကို အသုံးမပြု ခဲ့သည့်တိုင်အောင် လက်ရှိအခြေအနေတွင် ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားများသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများဆုံးရှုံးခဲ့ရသကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားအားလုံး အနေဖြင့်လည်း ဒီမိုကရေစီနှင့်လူ့အခွင့်အရေးများ ဆိပ်သုဉ်းပျောက်ကွယ်ခဲ့ရသည့်အတွက် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဆက်တိုက်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရပြီး ယနေ့ထိတိုင်လည်း ထိုကိစ္စကို ငြိမ်း ချမ်းစွာဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိသေးသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိနိုင်ငံများ၏အနေအထားကိုကြည့်မည်ဆိုလျှင် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၁၀၀) က နော်ဝေနှင့် ဆွီဒင် နှစ်နိုင်ငံအကြား ငြိမ်းချမ်းစွာတသီးတခြားစီအဖြစ်ခွဲထွက်ပြီး ယနေ့ထိ တိုင် အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းတို့နှစ်နိုင်ငံအကြား ရှိအခြေအနေကို ပြန်၍သုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုပါက နော်ဝေ အနေဖြင့် နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် ၎င်းတို့ ၏ ကောင်ဆဲလ်လာရုံးများဖွင့်ခြင်းကို ဆွီဒင်နိုင်ငံက ငြင်းဆန်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၇) ရက်နေ့တွင် နော်ဝေပါလီမန်က ဆွီဒင်၏ ဒုတိယမြောက် အော်စကာ ဘုရင် **"King Oscar II"** ၏ အုပ်ချုပ်ခြင်းကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရန် တညီတညွတ်တည်းဆုံး ဖြတ်ခဲ့ပေသည်။

နော်ဝေ နှင့် ဆွီဒင်အကြားဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော အခြေအနေမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၁၀၀) က **နော်ဒစ်** နိုင်ငံများအကြားတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကို အောင်မြင်စွာကျင့်သုံးခဲ့ပြီ ဖြစ်ပြီး ယနေ့ခေတ် (၂၁)ရာစုအတွက်လည်း ပဋိပက္ခများကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအ တွက် စံပြတရားအခြေဖြစ်ကြောင်း ဆွီဒင်နှင့် နော်ဝေ နှစ်နိုင်ငံစလုံးမှ ပညာရှင်များက တညီ တညွတ်တည်း လက်ခံပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ယင်းအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ နိုဘယ်လ်ငြိမ်းချမ်းရေးဆုချီးမြှင့်ရေးအဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ်၊ သမိုင်းပညာရှင်လည်းဖြစ်သော **Geir Lundestad** က “ဤကိစ္စမှာ ကျနော်တို့အတွက် နမူနာကောင်းတခုဖြစ်ပြီး နှစ်နိုင်ငံအကြား သီးခြားခွဲထွက်ခြင်းကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သကဲ့သို့ အဆိုပါနှစ်နိုင်ငံအကြားတွင် ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေးကို အချိန်တိုအတွင်းမှာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ဆိုသည်ကိုလည်း ပြသရာရောက်ပေသည်။” ဟု ပြောကြားခဲ့ပေသည်။

ထိုစဉ်အခါက အခြေအနေကို ကြည့်မည်ဆိုပါက လက်နက်ကိုင်တပ်များရှိသော်လည်း နော်ဝေ နှင့် ဆွီဒင်တို့အကြားတွင် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးနှင့် တောင်းဆိုချက်များအတွက် ပုံစံများချမှတ်ခဲ့ပြီး ပြည်သူများက ဆန္ဒမဲပေးခြင်းဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးရန်အတွက် လက်ခံခဲ့ကြပေသည်။ ဆွီဒင်ဘက်မှလည်း နော်ဝေများအနေဖြင့် အမှန်တကယ်ပင် ဆွီဒင်များနှင့် ခွဲထွက်မည်ဆိုပါက လက်ခံရန်သဘောတူခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၁၃) ရက်နေ့တွင် နော်ဝေလူမျိုးများအနေဖြင့် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကို ပြုလုပ်ပြီးနောက် လူထုဆန္ဒဖြင့် လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတခုကို ထူထောင်ရန် ဆန္ဒပြုခဲ့ကြပေသည်။ အဆိုပါဆန္ဒခံယူပွဲ၌ ဆွီဒင်နိုင်ငံနှင့် ခွဲထွက်ရန်အတွက် နော်ဝေလူမျိုး သုံးသိန်း၊ ခြောက်သောင်း၊ ရှစ်ထောင် (၃၆၈၀၀) ကျော်က ထောက်ခံခဲ့ကြပြီး နှစ်ရာ (၂၀၀)ခန့်ကသာ ဆန့်ကျင်မဲပေးခဲ့ကြပေသည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိအခြားနိုင်ငံများ၏ အနေအထားများကို ကြည့်မည်ဆိုပါကလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ငြိမ်းချမ်းစွာ ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၁၈၃၀ ခုနှစ်တွင် ဘယ်လ်ဂျီယန်နိုင်ငံနှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံအကြား ခွဲထွက်ခြင်းကိုကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့အတူ ၁၆၈၇ ခုနှစ်တွင် ဩစတီးယား နှင့် ဟန်ဂေရီ တို့အကြားအတွင်းလည်းကောင်း၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် စင်္ကာပူနှင့် မလေးရှားတို့အကြားတွင်းလည်းကောင်း၊ ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ချက် နှင့် စလိုဘက် တို့အကြားတွင်ကျင့်သုံးခဲ့သော ထင်ရှားသည့် "Velvet Divorce" “ကတ္တီပါတော်လှန်ရေး” ဖြင့် ခွဲထွက်ကြခြင်းကိုလည်းကောင်း တွေ့ကြရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကို ငြိမ်းချမ်းစွာဖြင့် အောင်မြင်စွာ ကျင့်သုံးနိုင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံနှစ်ခုအဖြစ် ခွဲထွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းရှိသကဲ့သို့ အခြားတဖက်၌လည်း ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ကျင့်သုံးခဲ့သော်လည်း အောင်မြင်ခြင်းမရှိသေးသော အခြေအနေတရပ်မှာ ကနေဒါနိုင်ငံမှ ကွီဘက်ပြည်နယ် (Quebec) ခွဲထွက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ကွီဘက် ပြည်နယ်သားများအနေဖြင့် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲလုပ်ရာတွင် ကနေဒါမှခွဲထွက်ရန်အတွက် လုံလောက်သော လူထုထောက်ခံမှုကို မရရှိသည့်အတွက် ခွဲထွက်ခြင်းကို အောက်မြင်စွာကျင့်သုံးနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပါ နိုင်ငံတကာ၏ သမိုင်းဆိုင်ရာအဖြစ်အပျက်များကို သုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုပါက ပြည်ထောင်စုတခုအတွင်းမှ သီးခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ်ခွဲထွက်ခြင်းကို ကျင့်သုံးရာတွင် အဓိကအဆုံးအဖြတ်ပေးရမည့်သူများမှာ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူလူထုသာလျှင်ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။ အထက်ဖော်ပြပါခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားကြခြင်းမဟုတ်ဘဲ ခွဲထွက်ခြင်း၊ မခွဲထွက်ခြင်းဆိုသည်မှာ ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒအရသာဖြစ်ကြောင်းနှင့် လူထု၏ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့်သာ အဆုံးအဖြတ်ပြုနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပါအဖြစ်အပျက်များအရ အထူးထင်ရှားပေါ်လွင်သည်မှာ လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ "Referendum" ပင်ဖြစ်ပေသည်။ “လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ” နှင့်ပတ်သက်၍ **David Robertson . Dictionary of Politics** နှင့် **Bryan A. Garner . Black's Law Dictionary** စာအုပ်တို့တွင် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲဆိုသည်မှာ ပြည်သူလူထုကိုယ်တိုင်က အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည့် ကိစ္စတခုအတွက် ပြည်သူလူထုကိုယ်တိုင် ဆန္ဒမဲပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

“လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ” နှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသည့် ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်း၏ နိုင်ငံရေးအဘိဓာန် စာအုပ်တွင်လည်း “နိုင်ငံရေးပြဿနာတရပ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ မဲဆန္ဒရှင်များထံမှ တိုက်ရိုက် ဆန္ဒမဲယူ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ ပြင်သစ်ပြည်တွင် အယ်လ်ဂျီးရီးယားနှင့် အတိုက်အခိုက်ရပ်စဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၆၂ ဧပြီ (၈) ရက်နေ့က လူထုဆန္ဒယူပွဲပြုလုပ်ခဲ့ရာ၊ သန်းပေါင်း (၂၀) ကျော်အနက် (၁၇) သန်းကျော်က သဘောတူသောဘက်က မဲပေးခဲ့ကြသည်။”

“လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ” နှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသည့် "The Blackwell Encyclopaedia of Political Science" စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ “လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ၏ မူလဖစ်မြစ်ကို ၁၆ ရာစု၌ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်ပြုရေးနှင့် ပတ်သက်၍ လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကို ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ခြင်းမှာ ၁၇၈၀ ခုနှစ်တွင် မက်စာချူးဆက် (Massachusetts) ၌လည်းကောင်း၊ ၁၇၈၃ ခုနှစ်တွင် နယူဟမ်ရှိုင်းယား New Hampshire ၌လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်၌ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးအရ ပေါ်ပေါက် ခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုရန်အတွက် ပြင်သစ်ပြည်သူလူထုမှ ဆန္ဒခံယူပွဲကို အသုံးပြုခဲ့ပေသည်။”

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတိုင်းလိုလိုတွင် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကို အသုံးပြုလေ့ရှိပေသည်။ သို့ရာတွင် အဓိက ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ (၅) ခုဖြစ်သည့် အိန္ဒိယ၊ အစ္စရေး၊ ဂျပန်၊ နယ်သာလန်နှင့် အမေရိကန်

ပြည်ထောင်စုတို့တွင် တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဆောင်သည့် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကို ပြုလုပ် ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း အဆိုပါ "The Blackwell" စာအုပ်၌ ဖော်ပြထားပြီး၊ လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကို ကြိမ်ဖန်များစွာပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများမှာ သြစတေးလျ၊ ဒိန်းမတ်၊ ပြင်သစ်၊ နယူး ဇီလန် နှင့် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး၊ ဆယ်ကြိမ်ထက်မနည်း တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ ဆောင်သည့် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

လူထုဆန္ဒခံယူပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ နယ်သာလန်နိုင်ငံအနေဖြင့် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁) ရက်နေ့တွင် ဥရောပယူနီယံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အတည်မပြုကြောင်း တနိုင်ငံလုံး လူထုဆန္ဒခံယူပွဲပြုလုပ်၍ မဲပေးခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။

လူထုဆန္ဒခံယူပွဲပြုလုပ်ခြင်း၏ အဓိကအနှစ်သာရမှာ ပြည်သူလူထုကိုယ်တိုင်က တနိုင်ငံလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော အရေးပါသည့်ဆုံးဖြတ်ချက်တခုကို ချမှတ်နိုင်ရန်အတွက် လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒမဲပေးခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ဆန္ဒ အစစ်အမှန်ကို ဖော်ထုတ်ပြသနိုင်ရန်အတွက် မည်သူတဦးတယောက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်စေ တစုံတရာ ခြိမ်းခြောက်နှောင့်ယှက်ခြင်းမရှိဘဲ ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်းမဲ့စွာဖြင့် မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော အရေးကိစ္စကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် စစ်မှန်သော လူထုဆန္ဒခံယူပွဲများဆိုသည်မှာ လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစား လိုက်နာပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံများ၌သာလျှင် စစ်မှန်သော လူထုဆန္ဒခံယူ ပွဲများကို ကျင်းပနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး၊ လူထုဆန္ဒအစစ်အမှန်ကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ ဒီမိုကရေစီ နှင့် လူ့အခွင့်အရေးမထွန်းကားသော အာဏာရှင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံများလက် အောက်၌ကျင်းပသည့် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲများတွင် လူထု၏ဆန္ဒအစစ်အမှန်ကို ဖော်ပြနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာတခုမှာ အထက်ဖော်ပြပါ ခွဲထွက် ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ လူထုဆန္ဒခံယူပွဲနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ကောင်း ဆက်နွယ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။ အဓိကပြဿနာမှာ ခွဲထွက်ပိုင် ခွင့် အခွင့်အရေးကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဆက်လက် ၍ ထားသင့် မထားသင့် ဆိုသည့်ကိစ္စပင်ဖြစ်ပေသည်။ အာဏာရှင်များလက်အောက်၌ အဆိုပါကိစ္စအား လူထုဆန္ဒခံယူပွဲပြုလုပ်၍ ဖြေရှင်းရန်မှာ လုံးဝဖြစ်နိုင်ခြေမရှိပေ။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် လက်ရှိအာဏာရှင်စစ်အစိုးရသည် အဆိုပါခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ကို အသုံးပြုခြင်း အားဖြင့် နိုင်ငံတော်အား ပြိုကွဲပျက်စီးစေမည်ဆိုသည့် အကြောင်းပြချက်ဖြင့် အာဏာသိမ်းယူ ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

အခြားတဖက်တွင်လည်း ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့် အချိန်မှစ၍ ပြည် ထောင်စုတခုအတွင်းတွင် အတူတကွနေထိုင်ခဲ့ကြသော တိုင်းရင်းသားညီအကိုမောင်နှမ

များအကြားတွင်လည်း တစ်စုံတရာ နားလည်မှုမှာရှုပ်ထွေးသွားနိုင်ပေမည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ခွဲထွက်ခြင်း မခွဲထွက်ခြင်းဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ ပို၍အဓိကကျသည်မှာ လူထု၏ဆန္ဒအစစ်အမှန်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်သော လူထုဆန္ဒခံယူပွဲများသာဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်တွင်ရေးဆွဲမည့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်သက်ဆိုင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးကို တသီးတခြား ဖော်ပြထည့်သွင်းရန်လိုမည်ဟု မထင်ပေ။

အနာဂတ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ “အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ ချမှတ်ရေးနှီးနှောဖလှယ်ပွဲ” တရပ်ကို သက္ကရာဇ် ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၉)ရက်နေ့မှ (၁၂)ရက်နေ့အထိ နယ်စပ်တနေရာတွင် အောင်မြင်စွာကျင်းပနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအခြေခံမူများချမှတ်နိုင်ရေး နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီးသို့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့မှ ခေါင်းဆောင်များနှင့်တကွ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူငယ်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ (၁၀၆) ဦးတက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

ဤနှီးနှောဖလှယ်ပွဲသို့ တက်ရောက်လာကြသော ကိုယ်စားလှယ်အသီးသီးတို့မှ အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အခြေခံမူများအဖြစ် အောက်ဖော်ပြပါ အတိုင်း တညီတညွတ်တည်း အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ယင်းအခြေခံမူများမှာ-

- ၁) အချုပ်အခြာအာဏာ (Sovereign Power)
 - နိုင်ငံ၏အချုပ်အခြာအာဏာဟူသမျှတို့သည် ပြည်သူ့လူထုထံမှသာ ဆင်းသက်စေရမည်။
- ၂) တန်းတူရေး (Equality)
 - တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည် နိုင်ငံရေးအရဖြစ်စေ၊ လူမျိုးရေးအရဖြစ်စေ၊ တန်းတူရည်တူအခွင့်အရေးရှိစေရမည်။
- ၃) ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-determination)
 - တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု စသည့်ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိစေရမည်။
- ၄) ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမူများ (Federal Principles)
 - ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော ပြည်နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖြစ်ရမည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရမည်။
- ၅) လူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများ (Minority Rights)
 - ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များအတွင်း နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားလူ

နည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများအား ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အတိအလင်း ကာကွယ်ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

၆) ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး၊ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကျားမဆိုရာ တန်းတူညီမျှမှု (Democracy Human Rights and Gender Equality)

- ဘာသာအယူဝါဒ၊ အသားအရောင်၊ လိင်ကွဲပြားမှုများကို အခြေခံသော ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းမရှိစေဘဲ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများ၊ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

၇) ဘာသာရေးကို အခြေမခံသော နိုင်ငံ (Secular State)

- ဘာသာရေးကို အခြေမခံသော နိုင်ငံတော်ဖြစ်စေရမည်။

၈) ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ် (Multi-party Democracy System)

- ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးစေရမည်။

... ဟု ချမှတ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ အဆိုပါအခြေခံမူများတွင် ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးကို အခြေခံမူတရားအဖြစ် ချမှတ်ထားခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့အတူ ၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၃)ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ဒီမိုကရက်တစ်မဟာမိတ် အဖွဲ့ချုပ် (ဒီအေဘီ) ဗဟိုကော်မတီအထူးအစည်းဝေးမှ ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည့် အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မတီမှ ရေးဆွဲပြုစုခဲ့သည့် “(အနာဂတ်) ပြည်နယ်ပေါင်းစုပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေ(မူကြမ်း)” ကို ကြိမ်ဖန်များစွာဆွေးနွေးခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၉၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တတိယမူကြမ်းအဖြစ် ဒီအေဘီမှ အတည်ပြုခဲ့ပေသည်။ အဆိုပါမူကြမ်းကိုပင် ဆက်လက်၍ ကြိမ်ဖန်များစွာဆွေးနွေးခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ကျင်းပသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားကောင်စီ (NCUB) ၏ စတုတ္ထအကြိမ် ညီလာခံမှ “အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ (ပထမမူကြမ်း)” အဖြစ် လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ ဤအိုပါ (NCUB) ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်း၌လည်း ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်အခန်းကဏ္ဍကို ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်ခြင်း၊ ခွဲမထွက်ခြင်းဆိုသည့်ကိစ္စမှာ ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သောအခွင့်အရေးလည်းဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်း၌လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်းခြင်းစီ၌လည်းကောင်း၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ဒီမိုကရေစီထွန်းကားသော နိုင်ငံတိုင်း၌ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲရေးသည် တဦးတဖွဲ့ အုပ်စုတစု၏ ဆန္ဒအရ မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံသားတိုင်း၏ဆန္ဒနှင့် တာဝန်သာဖြစ်ပေသည်။

ရည်ညွှန်းချက် -

- ၁။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ။
- ၂။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားကောင်စီ ၏ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု
မြန်မာ နိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ (ပထမမူကြမ်း)
- ၃။ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အခြေခံမူများချမှတ်ရေး နှီးနှော
ဖလှယ်ပွဲ သဘောတူညီချက်များ။
- ၄။ ဘန်ကောက်ပိုင်း (၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၇၊ ရက်)



ဥပဒေရေးရာစာစောင်

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဥပဒေနှင့် အမျိုးသမီးများ

ဒီဇင်ဘာ ၂၀၂၀

စစ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေကြရသည်။ ၎င်းတို့၏ဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် စစ်အစိုးရတွင် မည်သည့် စီမံချက်၊ ပေါ်လစီမျှမရှိချေ။ ဤသို့သော အခွင့်အရေးများမခံစားရသည့်အပြင် အများအားဖြင့် မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် ဒုက္ခပေါင်းစုံကို ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့သည် နအဖ စစ်သားများ၏ အဓမ္မပြုကျင့်ခြင်းကိုလည်း မကြာခဏခံနေရသည်။ နအဖစစ်အရာရှိများသည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိပြည်တန်ဆာရုံများသို့ မြန်မာအမျိုးသမီးများကို ရောင်းစားသည့်လုပ်ငန်းများတွင်ပင် ပါဝင်ပတ်သက်နေကြသည်။

ဤသို့သောဒုက္ခပေါင်းစုံကို ရင်ဆိုင်ခံစားနေကြရသော်လည်း မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် ၎င်းတို့ အသက်ရှင်ရပ်တည်နေနိုင်ရေးအတွက် တတ်နိုင်သမျှ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အသိုင်းအဝိုင်းကို အကျိုးပြုနေကြသည်။ စစ်အစိုးရအား သိမ်မွေ့စွာ အကြမ်းမဖက်သောနည်းဖြင့် တော်လှန်နေကြသည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှ “အမျိုးသမီးတွေကို အိမ်ရှင်မတွေ၊ မိသားစုနှွေးထွေးမှုရှိအောင် ကြင်နာမှုပေးသူတွေ၊ အင်မတန်မြဲမြံတဲ့ သံကြီးတွေထက် ခိုင်မာသော နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့မေတ္တာပေးနိုင်သူတွေအဖြစ် ယေဘုယျအားဖြင့်မှတ်ယူကြတယ်” ဟုဆိုခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိအမျိုးသမီးများသည် ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုများ၊ အမျိုးသားများ၏ အုပ်စိုးမှုများ၊ ပညာရေးနှင့် ပြင်ပလောကအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်မှုအခွင့်အရေးနည်းပါးခြင်းများနှင့် ဥပဒေ၏ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုကြောင့် အခွင့်အရေးတန်းတူမရရှိခြင်းများ စသည့်အခက်အခဲများကိုရင်ဆိုင်နေရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့ဘောင်သစ်အဖွဲ့အစည်းသို့ ကူးပြောင်းရာ၌ အဓိကအရေးကြီးသောအချက်မှာ မြန်မာအမျိုးသမီးများ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေရန်နှင့် ၎င်းတို့အား ထိုက်သင့်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများပေးရန် ဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းရန်လိုအပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။



မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ (၄၄) သန်းနေထိုင်ပြီး မိန်းမနှင့်ယောက်ျားဦးရေ အညီအမျှရှိသည်။ အများစုသည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုကြသည်။ စစ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို များစွာချဲ့ထွင်လာခဲ့သည်။ လွန်စွာမှသိသာထင်ရှားမည်မဟုတ်သော်လည်း မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို များစွာအထောက်အကူပြုနေကြသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်များတွင် တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိစေရန်အတွက် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများစွာ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအသီးသီးတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ စစ်အစိုးရသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမရှိဘဲလျက် တိုင်းပြည်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ အုပ်ချုပ်နေလာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများကို ဆက်လက်၍ ခွဲခြားဖိနှိပ်ခြင်းသည် လူသားအားလုံးအတွက် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာဖြစ်လာသည်။

အမျိုးသမီးများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနည်းပါးခြင်း ခြားနားခြင်းလော [သို့မဟုတ်] ခွဲခြားဖိနှိပ်ခြင်းလော

အာရှနိုင်ငံများရှိ အစိုးရဌာနများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအတိုင်းအတာ ကွာခြားချက်ကို အသားပေးဖော်ပြထားသော အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် **The Asia-Pacific Summit of Women Mayors and Councilors** မှထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများ၏ကဏ္ဍသည် ခွဲခြားဖိနှိပ်ခြင်းဆိုသည်ထက် ခြားနားခြင်းဆိုသောသဘောကို ပို၍ဆောင်လာသည်။ ခြားနားခြင်းဆိုသောသဘောသည် “နိုင်ငံများ၏ အစိုးရဌာနများတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်နိုင်သည့်အရေအတွက်ကို ကန့်သတ်ပေးသောပမာဏ” ဖြင့်တိုက်ရိုက်ဆက်နွယ်နေသည်။ ဤသို့အစိုးရဌာနများတွင် ပါဝင်နိုင်သော အမျိုးသမီးအရေအတွက်တစ်ခုတည်းကို ကန့်သတ်လိုက်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု သိသိသာသာများပြားလာမည်ဖြစ်သည်။ သတင်းအချက်အလက်များကို ကိုးကားခြင်းမရှိဘဲလျက် မြန်မာနိုင်ငံ၏အခြေနေကို ဆင်ခြင်တွက်ဆခြင်းနည်းဖြင့် ရှုမြင်သုံးသပ်နိုင်သည်။ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသား တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံသဘောတရားဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီစနစ် ကျင့်သုံးခြင်းမရှိပေ။ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုမရှိသည့်အပြင် စစ်အာဏာရှင်များ၏အလိုကျ ကိန်းဂဏန်းစာရင်းဖယားများနှင့် ပေါ်လစီများကို လုပ်ကြံဖန်တီးခြင်းဖြင့် ပြည်သူလူထု၏လိုအပ်ချက်အရ အစစ်အမှန်ကို ချိုးနှိမ်ထားသောမြန်မာပြည်တွင် ယောက်ျား၊ မိန်းမတန်းတူအခွင့်အရေးရရှိရန် ဟူသော အချက်ကို မျှော်လင့်ချက်ထားရန်မဖြစ်နိုင်ချေ။ အမျိုးသမီးများကို အစိုးရဌာနများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်စေခြင်းသည် စစ်အစိုးရကို အဖက်ဖက်မှ ဒုက္ခဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ပဟိုအစိုးရအတွင်း၌ အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုခွင့်မရကြပေ။ ပြည်နယ်အစိုးရဌာနများတွင်လည်း အမျိုးသမီးများကိုယ်စားပြုနိုင်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်ဖက်အရာရှိဝန်ထမ်းများနှင့်သာ ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမဟုတ်သော မည်သည့်ပြည်နယ်အစိုးရဌာနမျှမရှိချေ။ ဤတိုင်းပြည်သည် ပဟိုအစိုးရအာဏာချုပ်ကိုင်မှုစနစ်ကို အကြွင်းမဲ့ကျင့်သုံး

သော တိုင်းပြည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့သောအခြေအနေများအရ စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်နေစဉ်ကာလလတ်လုံး မြန်မာအမျိုးသမီးများပါဝင်ကိုယ်စားပြုနိုင်မှုအခွင့်အရေးမှာ ဆုံးရှုံးနေမည်သာဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိအမျိုးသမီးများနှင့် လက်ရှိဥပဒေစနစ်

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေစနစ်သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင်ကျင့်သုံးနေသော အင်္ဂလိပ်ရေးထုံးတမ်းဥပဒေ (Common Law) ကိုအရင်းခံ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ရေးထုံးတမ်းဥပဒေသည် သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေဒေသ၏ ဓလေ့ထုံးစံများအရ တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းများကို ဥပဒေကြောင်းအရ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူထားခြင်းအပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ တရားရေးဆိုင်ရာနည်းဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသောမူများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုအပေါ်တွင်မူတည်နေခြင်းသည် အင်္ဂလိပ်ရေးထုံးတမ်းဥပဒေ၏ ထူးခြားချက်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းသည် ဥပဒေများကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းနည်းဖြင့် ပြည့်စုံစွာ စနစ်တကျပေါင်းစည်းထားပြီး တစ်ဖက်က ပြဋ္ဌာန်းထားသော တရားမဥပဒေ (Civil Law) နှင့်ကွာခြားသည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေစနစ်ကို မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ (Customary Law)၊ ဥပဒေအဖွဲ့က ပြဋ္ဌာန်းထားသောဥပဒေ (Statutory Law) နှင့် တရားရေးဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်များ စသည်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမရှိသေးပေ။ မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများတွင် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေ၊ ဟိန္ဒူဥပဒေ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများ စသည်တို့ပါဝင်သည်။ **Burma Laws Act** ၏ ပုဒ်မ (၁၃) အရ မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများသည် အာဏာသက်ရောက်မှုရှိမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများနှင့် ဥပဒေအဖွဲ့က ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများ စသည်တို့ဖြင့် ဖြေရှင်း၍မရရှိနိုင်သော အမှုကိစ္စများတွင် တရားမျှတမှုပေးနိုင်စေရန်နှင့် လူမှုရေးအရ သက်ညှာထောက်ထားမှုပေးနိုင်စေရန်ရည်ရွယ်ကာ အမှုကိုစီရင်ဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအခြေခံသဘောတရားများကို မှီငြမ်းထားသော အင်္ဂလိပ်ရေးထုံးတမ်းဥပဒေအား အရင်းခံသည့်ဥပဒေကို ကျင့်သုံးသဖြင့် မြန်မာအမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဖိနှိပ်ထားသည်ဟုဆိုနိုင်ပေ။ အထက်ပါ အခြင်းအရာများကိုသုံးသပ်ကြည့်ပါက အမျိုးသမီးများကို ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သည့် အခြင်းအရာပါဝင်ခြင်းမရှိချေ။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများစုဖြစ်သော မြန်မာအမျိုးသမီးများကို “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမများအထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှုဥပဒေ (၁၉၅၄)” ဖြင့် အကာအကွယ်ပေးထားသည်။ ဤလက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုဥပဒေသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများကို အကာအကွယ်ပေးသည့် အာဂူဒေသရှိ တစ်ခုတည်းသော ဥပဒေဖြစ်သည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေမှာ စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် အထက်ပါဥပဒေကိုထိမ်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများအတွက် ဥပဒေကိုမူ

စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားပြီး ၎င်းတွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုဥပဒေ၊ ကွာရှင်းဥပဒေနှင့်အမွေဆက်ခံခြင်းဥပဒေတို့ ပါဝင်သည်။ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများ အတွက်မူ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်ကျင့်ဝတ်များဖြင့်မဟုတ်ဘဲ ရှေးယခင်ဟိန္ဒူဘာသာဝင်ဥပဒေဖြင့် စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားသည်။ အလားတူပင် မွတ်ဆလင်ဘာသာဝင် အမျိုးသမီးများအတွက် လည်း အစွလမ်ဥပဒေရှိသည်။ အများအားဖြင့် ဤဥပဒေများတွင် အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြား ဖိနှိပ်ထားသည်ဟု ထင်မြင်ကြသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုး သားများနှင့် တန်းတူအခွင့်အရေးအပြည့်အဝမရရှိခြင်းမှာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများအရ ဓမ္မတာ ပင်ဖြစ်သည်။

အများပြည်သူများ နေ့စဉ်ထိတွေ့နေရသော အဓိကကျသည့် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေများမှာ ရာဇသတ်ကြီး (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ)၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများလွှဲပြောင်းခြင်းဥပဒေ (ပစ္စည်းဥစ္စာများ ဝယ်ယူခြင်း၊ ရောင်းချခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းခြင်းများဆိုင်ရာဥပဒေ)၊ စာချုပ်စာတမ်းဆိုင်ရာဥပဒေ (သဘောတူညီမှုများ၊ စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေ)၊ အစုစပ်ဥပဒေနှင့် မြန် မာကုမ္ပဏီများဥပဒေ (စီးပွားရေးဆက်ဆံမှုများနှင့် သက်ဆိုင်သောဥပဒေ)၊ ဘားကောင်စီ ဥပဒေ (ရှေ့နေအသစ်များလက်တွေ့ဆင်းခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ)၊ မြန်မာဆေးဥပဒေ (ဆရာဝန် များ လက်တွေ့ဆင်းခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ) စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ကျင့်ထုံးဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဥပဒေစနစ်မှ အခြေခံသော အဓိကဥပဒေများမှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ သက်သေခံဥပဒေနှင့် တရားရုံးလက်စွဲ စသည်တို့ဖြစ် သည်။ သိသာထင်ရှားစွာပင် မြန်မာပြည်ရှိအမျိုးသမီးများသည် အထက်ပါဥပဒေများဖြင့် ခွဲခြားဖိနှိပ်ခံရခြင်းမရှိချေ။ ဤအခြင်းအရာကြောင့် စစ်အစိုးရအား ချီးမွမ်းခန်းဖွင့်၍မရပေ။ အမှန်မှာမူ စစ်အစိုးရမှဤဥပဒေများကို အစားထိုးရန် ဥပဒေအသစ်တစ်ရပ် ထပ်မံရေးဆွဲခြင်း မပြုနိုင်သောကြောင့်သာဖြစ်သည်။ စစ်အစိုးရသည် ပြည်သူလူထုအား အာဏာဖြင့်နှိပ်ကွပ် နိုင်စေရန် ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် အတုအယောင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအသစ်တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲခဲ့သော်လည်း ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ထိုအခြေခံဥပဒေလုံးဝ ပျက်သုန်းသွားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်း၌ အဓမ္မလုပ်အားကို ရှောင်ကျဉ်ရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ မှကင်းဝေးရန် အိမ်နီးချင်း ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ထောင်ပေါင်းများစွာသော မြန်မာအမျိုးသမီးများ လူကုန်ကူးခြင်းခံနေရသည်။ အများအားဖြင့် ထိုအမျိုးသမီးများသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် စက်ရုံ လုပ်သားအဖြစ်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အိမ်ဖော်အဖြစ်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည့်တန် ဆာအဖြစ်နှင့်သော်လည်းကောင်း ၎င်းတို့၏ဘဝအဆုံးသတ်ကြရသည်။ မြန်မာအာဏာပိုင် များသည် အမျိုးသမီးများကို လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေ (၁၉၄၇) နှင့် ပြည့်တန်ဆာ လုပ်ငန်းအား နှိပ်ကွပ်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေတို့ဖြင့် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဤဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် မြူဆွယ်ခြင်း၊ ဖျားယောင်းသွေးဆောင်ခြင်းနှင့် ချဉ်းကပ်ခြင်းတို့ပါဝင် သည်။ အများဆုံး ထောင်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သောကာလမှာ (၃) နှစ်ဖြစ်သည်။ ပြည့်တန်ဆာ လုပ်ငန်းအား နှိပ်ကွပ်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၁၂ (က) တွင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို ပြည့်တန်

ဆာအဖြစ်ရောင်းစားရန် ဖမ်းဆီးထိမ်းသိမ်းထားခြင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။ မြန်မာစစ်အစိုးရမှ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို ထောင်ဒဏ် (၅) နှစ်အထိချမှတ်နိုင်စေရန် ဤဥပဒေကို ပြင်ဆင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ဤသို့သတ်တမ်းတိုးမြှင့်လိုက်သောကာလသည် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သောကာလနှင့်နှိုင်းစာလျှင် မဖြစ်စလောက်သာဖြစ်သည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှောက်ယှက်ခြင်းကိုမူ မည်သည့်ဥပဒေတွင်မျှ ဖော်ပြပါရှိခြင်းမရှိချေ။ ကလေးသူငယ်များ ပြည့် တန်ဆာအဖြစ် ရောင်းစားခြင်းခံရပါက ၎င်းတို့၏ မိဘအုပ်ထိမ်းသူများအား ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင် ရန်ဥပဒေကို “ကလေးသူငယ်ဥပဒေ (၁၉၉၃)” တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အောက်ဖော်ပြပါပြစ် မှုများကို အပြစ်ပေးအရေးယူနိုင်စေရန် ရာဇသတ်ကြီးတွင် ဖော်ပြထားသည် -

- * ဥပဒေနှင့်အညီ အုပ်ထိန်းသူထံမှ လူခိုးမှု - ပုဒ်မ (၃၆၁)၊
- * ဥပဒေအရ အရွယ်မရောက်သေးသူအား ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း၌ သွပ်သွင်းခြင်း - ပုဒ်မ (၃၈၈ - က)၊
- * နိုင်ငံခြားမှ မိန်းကလေးကို နိုင်ငံတွင်းသွင်းမှု - ပုဒ်မ (၃၆၆-ခ)၊
- * အသက် (၁၀)နှစ်အောက်ကလေး၏ကိုယ်မှ ပစ္စည်းကို ခိုးရန်အကြံဖြင့် ထိုကလေး ကို ခိုးယူမှု၊ သို့တည်းမဟုတ် သွေးဆောင်ဆွဲခေါ်မှု - ပုဒ်မ (၃၆၉)၊
- * တဦးတယောက်သောသူကို ကျွန်အဖြစ် ဝယ်ယူမှု၊ သို့တည်းမဟုတ် စီမံခန့်ခွဲမှု- ပုဒ်မ (၃၇၀)၊
- * အရွယ်မရောက်သေးသူကို ပြည့်တန်ဆာကိစ္စ စသည်များအလိုငှာ ရောင်းမှု - ပုဒ်မ (၃၇၂)၊
- * အရွယ်မရောက်သေးသူကို ပြည့်တန်ဆာကိစ္စ စသည်များအလိုငှာ ဝယ်မှု - ပုဒ်မ (၃၇၃)၊
- * မုဒိမ်းမှုအတွက် ပြစ်ဒဏ် - ပုဒ်မ (၃၇၆) တို့ဖြစ်သည်။

ဤဥပဒေများကို အမှန်တကယ်ကျင့်သုံးမည်၊ အာဏာတည်စေမည်ဆိုပါက လက်ရှိ ဖြစ်ပေါ်နေသောအခြေအနေများကို မြှင့်တင်ရန် အထောက်အကူများစွာဖြစ်စေမည်ဖြစ် သည်။ သို့သော်လည်း ကံမကောင်းစွာဖြင့် အာဏာပိုင်များမှ လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံး ခြင်းမရှိကြချေ။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများအရ သိုသိုသိပ်သိပ်နေတတ်သော မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် ၎င်းတို့၏ရပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ၊ ၎င်းတို့ကို အနိုင်ကျင့်ညှဉ်းပမ်းခြင်းများမှ အကာအကွယ် ပေးသည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများ စသည်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဗဟုသုတအသိပညာ နည်းပါးကြ သည်။ မြန်မာ့ထိပ်တန်းအရာရှိစစ်ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦးက မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့် အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရန် မလိုအပ်ကြောင်း၊ မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနည်းတူ အခွင့်အရေးများရရှိခံစားနေကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

အမျိုးသမီးများနှင့် ဘာသာရေးဥပဒေများ

တရားဝင်ကိန်းဂဏန်းစာရင်းဇယားများအရ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းနေထိုင်သူ ၉၀%သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဟိန္ဒူဝါဒနှင့်ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒတို့၏ လွှမ်းမိုးခြင်း များမှကင်းဝေးပြီး အမျိုးသမီးများ၏ လွတ်လပ်ခွင့်မှာ ဤအခြင်းအရာပေါ်တွင် များစွာမူတည်နေသည်။ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာဘာသာ အသီးသီးပေါ်မူတည်၍ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကွာရှင်းပြတ်စဲခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကွဲပြားကြသည်။ တရားဝင်အိမ်ထောင်ရှိလျက် နောက်တစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းကို အမျိုးသားများအတွက်သာ ခွင့်ပြုထားပြီး အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် လင်ယောက်ျားတစ်ယောက်ထက်ပို၍ ထားခွင့်မရှိသည်မှလွဲ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေများသည် အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဖိနှိပ်ထားခြင်း မရှိချေ။ အစွဲလမ်းဥပဒေနှင့်မတူဘဲ ဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေတွင် ထောက်ပံ့စရိတ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိကျပြည့်စုံစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိချေ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများ ထောက်ပံ့ကြေးရပိုင်ခွင့်များနှင့်သက်ဆိုင်သော အမှုကိစ္စများကိုကြုံတွေ့ရပါက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေကို အသုံးပြု၍ တရားစွဲဆိုခြင်းများကိုပြုလုပ်နိုင်သည်။ အခြားသောဘာသာဝင်အမျိုးသားဖြင့် (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံခြားသားဖြင့်လက်ထပ်သော မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများကို မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေဖြင့် အကာအကွယ်ပေးထားသည်။ အခြားဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသမီးများအတွက်မူ ဤသို့ဥပဒေကြောင်းအရ အကာအကွယ်ပေးထားခြင်းမရှိချေ။ လင်မယားကွာရှင်းပြတ်စဲသောအခါတွင် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများသည် ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ခွဲဝေယူရ၍ အမျိုးသားများနှင့်တန်းတူ အခွင့်အရေးရရှိကြသည်။

ဓမ္မသတ် (The Buddhist Dhammathat Code) တွင် အမျိုးသားများမည်သည့် အသက်အရွယ်၌ လက်ထပ်ထိမ်းမြားနိုင်ကြောင်း ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိပေ။ ထိုသူသည် လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန်အတွက် အရွယ်ရောက်ပြီး သူတစ်ယောက်ဖြစ်ရမည်ဟူ၍သာ ဖော်ပြထားသည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို (၁၉၇၅) ခုနှစ်ရှိ အမှုတစ်ခုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ချမှတ်ခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးတစ်ဦး အိမ်ထောင်ပြုပါက အနည်းဆုံး အသက် (၁၆) နှစ်ပြည့်ပြီးသူဖြစ်ရမည်ဖြစ်၍ ၎င်းမိဘများ၏သဘောတူခွင့်ပြုချက်လည်းရှိရမည်ဖြစ်သည် (သို့သော်လည်း အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် အသက် (၁၄) နှစ်ပြည့်ပြီးပါက အိမ်ထောင်ပြုနိုင်သည်ဟု မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ၌ ဖော်ပြထားသည်။)။ အကယ်၍ မိဘများ သဘောတူညီခြင်းမရှိပါက ၎င်းတို့မှ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း အမျိုးသမီး၏ အုပ်ထိမ်းမှုအောက်၌ အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီး အချိန်ကာလကြာမြင့်စွာ အတူနေခဲ့ပြီးဖြစ်ပါက အုပ်ထိမ်းသူ မိဘများမှ ၎င်းတို့ကိုခွဲနိုင်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းကို သဘောတူရသည်။ ဤနေရာတွင် ပြဿနာတစ်ခုမှာ အုပ်ထိမ်းသူနှင့်မိဘ စသည့်ဝေါဟာရသတ်မှတ်ချက် တူညီခြင်းရှိ မရှိပင်ဖြစ်သည်။ အသက် (၂၀) နှစ်ကျော်ပြီးသူ အမျိုးသမီးလက်ထပ်ထိမ်းမြားပါက အုပ်ထိမ်းသူနှင့် မိဘများ၏ သဘောတူညီ ခွင့်ပြုချက်ရရှိရန်မလိုတော့ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများ လက်ထပ်ထိမ်းမြားပါက ၎င်းတို့သည် ခရစ်ယာန် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း (သို့မဟုတ်) တရားရုံးတွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားနိုင်သည်။ အစ္စလာမ်ဥပဒေရှိ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် ကွာရှင်းပြတ်စဲခြင်းတွင် အမျိုးသားများကိုပို၍ အလေးပေးကာ တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အမျိုးသားများအိမ်ထောင်ပြုပါက အရွယ်ရောက်ပြီးသူဖြစ်ရန်သာလိုအပ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းသည် လူပျိုပေါက်ဖြစ်ရန်သာလိုအပ်သည်။ အမျိုးသားတစ်ဦးသည် အရွယ်ရောက်ပြီးသူဖြစ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားခြင်းမရှိသေးပါက ၎င်းသည် အနည်းဆုံး အသက် (၁၅) နှစ်ပြည့်ပြီးသူဖြစ်ရမည်။ အမျိုးသမီးများအတွက် အစ္စလာမ်ဥပဒေက “ဥပဒေအရ” ဟူ၍သာဆိုထားပြီး အသေးစိတ်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိချေ။ ဟိန္ဒူ၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေတွင် အမျိုးသား၏ အိမ်ထောင်ပြုနိုင်သည့်အသက်ကို ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိချေ။ ဟိန္ဒူ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း ဥပဒေအရ အမျိုးသားတစ်ဦးသည် အသက်(၁၈)နှစ်ပြည့်ပြီးမှသာ အိမ်ထောင်ပြုနိုင်သည်။ ဟိန္ဒူမိဘများသည် ၎င်းတို့၏သားသမီးများကို အပျိုလူပျိုဖော်မဝင်သေးခင်၌ အိမ်ထောင်ချပေးလေ့ရှိသည် (အသက် ၁၀ နှစ် သို့မဟုတ် ၁၂ နှစ်အရွယ်)။ ဤနေရာတွင် ကလေးများ အသက်ငယ်သေးသော်လည်း လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု တရားဝင်ခြင်းမရှိဟု ဆိုလေ့မရှိကြပေ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာကွဲများအတွက် ဥပဒေကွဲများပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းကြောင့် ဘာသာခြားလက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းများအတွက် ဥပဒေကို အထူးလက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု ဥပဒေ (၁၈၇၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဤဥပဒေအရ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန် အမျိုးသားသည် အနည်းဆုံး အသက် (၁၈) နှစ်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးသည် အနည်းဆုံး အသက် (၁၄) နှစ်ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဘာသာတစ်ခုတည်းကို နှစ်ဦးစလုံးမှ ကိုးကွယ်ပါက သက်ဆိုင်ရာဘာသာ၏ဥပဒေကို ကျင့်သုံးနိုင်သည်။ အများအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများသည် ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများကြောင့် ၎င်းတို့ခွဲခြားဖိနှပ်ခြင်းခံရသည်ဟု ခံစားခြင်းမရှိကြပေ။ အမျိုးသမီးများနှင့်ယှဉ်လျှင် လုပ်နိုင်စွမ်းကွာခြားခြင်းနှင့် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍများ ကွာခြားခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ လင်ခန်းမယားခန်း ပြတ်စဲရန် အဓိကအကြောင်းရင်း

- (၃) မျိုးရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ -
 - (က) နှစ်ဦးသဘောတူ ကွာရှင်းခြင်း။
 - (ခ) လင်ဖြစ်သူ ရဟန်းပြုခြင်း။
 - (ဂ) အိမ်ထောင်ရေးဖြစ်မှုကြောင့် ကွာရှင်းခြင်း - တို့ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်မှုများတွင် လင်ယောကျာ်းဖြစ်သူမှ မယားငယ်နေခြင်း(သာမန်ရာဇဝတ်မှု)၊ မယားဖြစ်သူမှ လင်ငယ်နေခြင်း (ပြင်းထန်သောရာဇဝတ်မှု)၊ လိမ်လည်လည့်ဖြားခြင်း (မည်သည့်အခြင်းအရာများသည် လိမ်လည်မှုဖြစ်ကြောင်းကို ဥပဒေတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြ

ထားခြင်းမရှိချေ) နှင့် နည်းအမျိုးမျိုးသုံးကာ လုပ်ငတ်ခင်းခြင်း (ဤအတွက်လည်း ဥပဒေတွင်အသေးစိတ်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိချေ) စသည်တို့ပါဝင်သည်။

မြန်မာကွာရှင်းပြတ်စုံမှုဥပဒေ (၁၈၆၉) သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များအတွက်သာဖြစ်သည်။ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူက မယားဖြစ်သူအားလင်ငယ်နေမှုဖြင့် ကွားရှင်းပြတ်စုံခွင့်တောင်းခံနိုင်သည်။ သို့သော်မယားဖြစ်သူမှာ ထိုသို့ပြုလုပ်၍မရနိုင်ပေ။ ဒေသကဖော်ပြပါအချက်များနှင့်ကိုက်ညီပါက မယားဖြစ်သူကွာရှင်းပြတ်စုံနိုင်သည်။

- (က) လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူမှ ဘာသာပြောင်းလဲကိုးကွယ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) နောက်မိန်းမယူခြင်း။
- (ခ) လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူမှ ဆွေမျိုးရင်းချာဖြင့် ဖောက်ပြန်ခြင်း။
- (ဂ) လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူမှ တရားဝင်နောက်မိန်းမယူခြင်းဖြင့် ဖောက်ပြန်ခြင်း။
- (ဃ) လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူမှ မုဒိမ်းမှုကျူးလွန်ခြင်း၊ မေ့တာနှင့်ဆန့်ကျင်၍ ကာမဆက်ဆံခြင်း (သို့မဟုတ်) ကြမ်းကြုတ်စွာ ကာမဆက်ဆံခြင်း(ဤနေရာ၌ မည်သူ့ကိုဆက်ဆံသည်ဟု ဥပဒေတွင်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ၊ လင်မယားအကြား မုဒိမ်းမှုအကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ)။
- (င) မယားဖြစ်သူမှ ကွာရှင်းပြတ်စုံနိုင်သည်အထိ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူ၏ ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်မှု၊ ဖောက်ပြန်မှုဆိုးရွားခြင်း။
- (စ) လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူမှ မယားငယ်နေခြင်းဖြင့်ဖောက်ပြန်နေပြီး မယားဖြစ်သူအား မည်သည့်ဆင်ခြေမျှမပေးဘဲ (၂) နှစ်ကျော်ကြာ စွန့်ပစ်ထားခြင်း။

ခရစ်ယာန်ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ (၃၆) အရ လင်မယားကွာရှင်းပြတ်စုံပြီးနောက် ယခင်လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူသည် တရားရုံးမှ ဆုံးဖြတ်ချမှတ်သည့် ငွေကြေးပမာဏဖြင့် မယားဖြစ်သူကို ပုံမှန်ထောက်ပံ့ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုပမာဏသည် ကွာရှင်းပြတ်စုံမှုမတိုင်မီ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူ သုံးနှစ်တာအတွင်းရရှိသော ပျမ်းမျှလစာ၏ ၂၀% ထက်မပိုရပေ။ ဤနေရာတွင် မိန်းမဖြစ်သူရှိသော ငွေကြေးပမာဏကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ တရားရုံးမှ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ သင့်လျော်သော ထောက်ပံ့ငွေပမာဏကို စီရင်ဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာခွဲဝေယူခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခရစ်ယာန်ဥပဒေတွင် အနည်းအကျဉ်းသာဖော်ပြထားသည်။ ဤနေရာ၌ ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ချက်များကိုအခြေခံသည့်ဥပဒေကို ကိုးကားရန်လိုအပ်သော်လည်း အခြေခံအားဖြင့် အမှုအသွားအလာနှင့် ကွားရှင်းပြတ်စုံခြင်းအကြောင်းရင်းများပေါ်တွင်လည်း မူတည်သည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာခွဲဝေယူသော အချိုးအစားသည် ဥပဒေပေါ်မူတည်၍ ကွဲပြားမှုရှိသည်။ ကွာရှင်းပြတ်စုံပြီးနောက် သားသမီးများ ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေသည် အုပ်ထိမ်းသူနှင့် ကလေးသူငယ်ဆိုင်ရာဥပဒေ (၁၈၉၀) ကို လိုက်နာရသည်။ ဤဥပဒေကို ဘာသာကွဲများအတွက် သီးခြားကျင့်သုံးခြင်းမရှိပေ။

The CEDAW in the Burmese Context

စီဒေါ့ဗီလာခံနှင့် မြန်မာ့အရေး

စစ်အစိုးရ၏ လက်ရှိပေါ်လစီများတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးများ၏အရေးကို ဘေးဖယ်ထားသည်။ ရှေးဦးစွာ စီဒေါ့ဗီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ရည်ညွှန်းကိုးကားခြင်းသည် လွန်စွာမှ အရေးပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏အရေးအပေါ်တွင် သုတေသနပြုခြင်းများနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများ အတန်ကြာပြုလုပ်ခဲ့ပြီးမှသာလျှင် ဤညီလာခံ၏ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် နိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများသည် အမျိုးသမီးများကို အစဉ်ပထုတ်ထားသည်ဟူသော အခြေခံအကြောင်းရင်းကို အမြဲသတိချပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ထိုသို့သောမညီမျှမှုများကို ဖယ်ရှားလိုပါက ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာပေါ်လစီအချို့ကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအတွက် စီဒေါ့ဗီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် အကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်သော လမ်းညွှန်ချက်များကို ဖော်ပြထားသည်။ မြန်မာစစ်အစိုးရမှ စီဒေါ့ဗီလာခံ၏ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း စစ်အစိုးရမှ စာချုပ်ပါပုဒ်မ ၂၉ (အငြင်းပွားမှုဖြန်ဖြေရေး ဥပဒေ) ကိုမူထိန်းချန်ထားသည်။ ထိုပုဒ်မရှိ ၂၉(၁)က “ဤဥပဒေကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း သို့မဟုတ် ကျင့်သုံးခြင်းနှင့်ဆိုင်သည့် အငြင်းပွားမှုများ စာချုပ်ဝင်နိုင်ငံများအကြားဖြစ်ပွား၍ စေ့စပ်ဖြေရှင်း၍ မရနိုင်ပါက စာချုပ်ဝင်နိုင်ငံတစ်ခု၏ တောင်းဆိုချက်အရ အမှုကို ခုံသမာဓိဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် တင်ပြမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ခြောက်လအတွင်း ခုံသမာဓိဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် အငြင်းပွားရာနိုင်ငံများအကြား ကျေအေးမှုမရရှိနိုင်ပါက မည်သည့်စာချုပ်ဝင်နိုင်ငံမဆို ဤအမှုကို တရားရုံး၏ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေများနှင့်အညီ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးသို့ တင်သွင်းမည်ဖြစ်သည်” ဟုဆိုထားသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာစစ်အစိုးရက “ပုဒ်မ (၂၉) သည် စာချုပ်၏ အခြေခံသဘောကိုဆောင်သော ပုဒ်မ မဟုတ်ကြောင်း၊ စာချုပ်၏ အဓိကကျသော အကြောင်း အရာနှင့်ရည်ရွယ်ချက်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် စာချုပ်ပါပုဒ်မအများစုသည် မြန်မာဥပဒေ၌ ပါဝင်သောအကြောင်းအရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိပြီး အငြင်းပွားမှုကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးသို့ တင်ပြရန်မလိုအပ်” ဟုတုန့်ပြန်သည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစစ်အစိုးရမှ စီဒေါ့ဗီလာခံ၏ စိစစ်အကဲဖြတ်ရေးကော်မတီသို့ စာမျက်နှာ (၄၁)ရွက်ပါ ပထမဦးဆုံးသော နိုင်ငံတော်အစီရင်ခံစာကို (မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ အမျိုးသမီးများ၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ဖော်ပြရန်ဟုဆိုကာ) တင်သွင်းခဲ့သည်။ ထိုအစီရင်ခံစာတွင် စစ်အစိုးရမှ စီဒေါ့ဗီလာခံ၏ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လိုက်နာခြင်းမရှိသည့် အချက်များကိုထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ စစ်အစိုးရမှ “မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေအနေအားလုံးကောင်းမွန်သည်။ မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့်တန်းတူအခွင့်အရေးများကို မွေးရာပါအခွင့်အရေးများအဖြစ်ပေးအပ်ခြင်းခံရထားသည်” ဟုဆိုသည်။ ဤသို့ တဖက်သက်ဆန်သော သဘောထားများသည် စာချုပ်ပါအကြောင်းအရာများနှင့်ဆန့်ကျင်နေပြီး လိင်ခွဲခြားမှုမရှိရေး သဘော

တရားကိုထိပါးနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမျိုးစုပေါင်း (၁၃၅) စုရှိသော်လည်း ထိုလူမျိုးစုများ များတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီး၏အခွင့်အရေးများကို မည်သို့အကာအကွယ်ပေးထားကြောင်း၊ မည်သို့မြှင့်တင်ထားကြောင်း စသည့်သတင်းအချက်အလက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လည်း ထိုအစီရင်ခံစာတွင် တစွန်းတစမျှဖော်ပြထားခြင်းမရှိချေ။ အမျိုးသမီးများတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ရရှိလာသောကိုယ်ဝန်ကို ဖျက်ချနိုင်သည့်အခွင့်အရေးမျိုး မရှိပေ။ မြန်မာပြည်ရှိ ဖွား/သေစာရင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များမရှိပေ။ အိပ်(ချ်)အိုင်စီ/အေအိုင်ဒီအစ်(စ်)ရောဂါ ကူးစက်ခြင်းခံရသော အမျိုးသမီးများ၏ အခြေအနေများနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များမရှိပေ။ အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးများကို လူကုန်ကူးမှုနှင့်လုပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များမရှိပေ။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော (၂၂) ကြိမ်မြောက် စီဒေါကော်မတီ၏အစည်းအဝေးက စစ်အစိုးရ၏ အစီရင်ခံစာကို ပြင်းထန်စွာဝေဖန်ခဲ့သည်။

စီဒေါကော်မတီမှစာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို စစ်အစိုးရမှ ဖြည့်ဆည်းခြင်းမရှိသည့် အတွက် ဝေဖန်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ စီဒေါစာချုပ်၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတခုအနေဖြင့် စစ်အစိုးရတွင် တာဝန်ရှိသော်လည်း မြန်မာ့အမျိုးသမီးရေးရာကော်မတီအား ၎င်းမှ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးခြင်းမရှိမည်ကို စီဒေါကော်မတီမှ စိုးရိမ်သည်။

မြန်မာ့အမျိုးသမီးရေးရာကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များသည် ငွေကြေးအထောက်အပံ့မရရှိသော စေတနာ့ဝန်ထမ်းသဘောမျိုးဖြင့်သာ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြရသူများဖြစ်မည်ကို စီဒေါကော်မတီမှစိုးရိမ်သည်။ ထို့ပြင် စီဒေါကော်မတီမှ စစ်အစိုးရအား ဘဏ္ဍာခွဲဝေရေးရာဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန်တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ဤသို့တိုက်တွန်းလိုက်ခြင်းသည် စစ်အစိုးရမှ လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုံလောက်သောငွေကြေးနှင့် လူအင်အား ရှိမရှိသေချာစေရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့အမျိုးသမီးရေးရာကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များအား အတင်းအဓမ္မ အလုပ်စေခိုင်းခြင်းသည် ခေတ်သစ် ကျွန်စနစ်ကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ရပိုင်ခွင့်များကို ငြင်းပယ်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု စီဒေါကော်မတီမှယူဆပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျေးလက်အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ (Village Act) နှင့် မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ (Town Act) များသည် ဆက်လက်အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိနေမည်ဖြစ်ကြောင်းကို စိုးရိမ်သည်။

စီဒေါကော်မတီက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံနေရသော အမျိုးသမီးများအရေးကို အထူးစိုးရိမ်သည်။ အထူးသဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများနှင့် စစ်အရာရှိများ၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ပို၍စိုးရိမ်သည်။ နယ်စပ်ဒေသများနှင့် ကျေးရွာများတွင် စစ်တပ်များဝင်ရောက်လာလျှင် အမျိုးသားများသည် ပေါတာနှင့် နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခံရခြင်းများမှ လွတ်ကင်းအောင် ထွက်ပြေးပုန်းရှောင်နေရသဖြင့် အမျိုးသမီးများသာ ရွာတွင် ကျန်ရစ်လေ့ပြီး ၎င်းတို့သည် စစ်တပ်၏ မတရားပြုမှုဆက်ခံမှုများကိုခံကြရသည်။ ထို့ပြင်

၎င်းတို့သည် စစ်တပ်၏ လမ်းတံတားဖောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင်လည်းကောင်း၊ ပေါ်တာ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မိုင်းရှင်းကိရိယာများအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းခံရသည်။ ထို့ထက်ဆိုးသည် မှာ များစွာသောအမျိုးသမီးများသည် စစ်တပ်၏ ရေရှည်လိင်ကျေးကျွန်များဖြစ်လာကြ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဤအခြေအနေများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခြင်းမရှိအောင် ဆောင်ရွက် ခြင်းမရှိသည့်အပြင် ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်သူ စစ်သားများကိုလည်း တစ်စုံတစ်ရာအရေးယူဆောင် ရွက်မှုများမရှိချေ။ ရာဇသတ်ကြီးပါ ပုဒ်မ ၅ အရ “ ဤရာဇသတ်ကြီး၌ ပါရှိသောအချက် ကြောင့် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော် ကြည်း၊ ရေ၊ လေ၊ တပ်တခုခုတွင်ထမ်းရွက်သော စစ်သား များအား သို့တည်းမဟုတ် အရာရှိများအား ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရေးအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အက်ဥပဒေကိုသော်လည်းကောင်း၊ အထူးဥပဒေတခုခုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသန္တရ ဥပဒေတခုခုကိုသော်လည်းကောင်း ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရ ” ဟုဆိုထားသဖြင့် ဤဥပဒေတစုံ တရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသင့်သည်။

ဤအခြေအနေများကိုထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် စစ်တပ်၏ ဥပဒေသည် ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေများထက် ပိုမိုကျော်လွန်အာဏာသက်ရောက်မှုရှိနေသဖြင့် စစ်တပ်အရာထမ်းများ၏ ကျူးလွန်သောပြစ်မှုများကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးရာရောက်နေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အစောင့် စစ်သားများသည် လုပ်အားပေးစေခိုင်းခံနေရသော အမျိုးသမီးများအား အလုပ်သက်သာ ချင်လျှင် သို့မဟုတ် ကင်းလွတ်ချင်လျှင် ၎င်းတို့နှင့်လိင်ဆက်ဆံခြင်းဖြင့် အလုပ်မှသက်သာ ကင်းလွတ်စေကြောင်းတိုက်တွန်းပြောကြားသည်။ စစ်သားများသည် အမျိုးသမီးများကို (၃၅) ဒေါ်လာလောက်သောပိုက်ဆံဖြင့်လည်း ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်သို့ ရောင်းစားနေခဲ့သည်။ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို တိုက်ဖျက်သည့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်ညီလာခံ၏ သဘောတူညီချက်ကို မြန်မာစစ်အစိုးရမှ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော်လည်း ယခုအချိန်ထိ အတည်ပြုခြင်း မရှိသေးပေ။

၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် (၅၄) ကြိမ်မြောက် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာညီ လာခံက အမျိုးသမီးများအား လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တောင်းဆိုလိုက်သည်။ စီဒီကော်မတီက မြန်မာပြည်မှ အမျိုးသမီးများသည် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ အခြေအနေရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရ၏အစီရင်ခံစာတွင် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်သူများကို အပြစ်ပေးအရေးယူရန်၊ အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီး တန်တူရေးသင်တန်း များကို စစ်သားများအား ပို့ချပေးရန် စသည့်အချက်များကို ရေးသားဖော်ပြထားသော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ ထိုလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ဆောင်နေသော အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့အစည်းများ အား နိုင်ငံတော်မှ ငွေကြေးအထောက်အပံ့ပေးထားခြင်းမရှိကြောင်း သိသာထင်ရှားလှ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို အရေးယူနိုင်ရန် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းထား သော်လည်း ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံရေးနှင့်ဆက်နွှယ်နေသဖြင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသောသူများက အာဏာတည်စေခြင်းမရှိချေ။ စီဒီကော်မတီက နောက်လာမည့်အစီရင်ခံစာတွင် ပိုမိုပြည့် စုံသော သတင်းအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးရန်နှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ

အား ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်စေရန်အတွက် လိုအပ်သော ဆောင်ရွက်မှုများကို ပြုလုပ်ရန် စစ်အစိုးရအား တောင်းဆိုလိုက်သည်။

အဓိကအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်အစိုးရသည် တိုင်းပြည်ကို အခြေခံဥပဒေမရှိဘဲ လျက် အုပ်ချုပ်နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ စီဒေါ၏ ပုဒ်မ ၂ (က) တွင် “အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူညီမျှမှုရှိသည်ဟူသော အခြေခံမူကို နိုင်ငံများရှိ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများနှင့် အခြားသင့်လျော်သော ဥပဒေပြုမှုများတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိသေးပါက ထိုအခြေခံမူကို ထည့်သွင်းဖော်ပြပြီး ဥပဒေပြု၍ဖြစ်စေ၊ အခြားသင့်တော်ရာ နည်းများဖြင့်ဖြစ်စေ ထိုမူများကို အမှန်တကယ်ကျင့်သုံးဖော်ဆောင်ရေးကို အာမခံရန်” ဟုဆိုထားသည်။ ပုဒ်မ ၇ (က) တွင်လည်း “ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ပြည်သူ့ဆန္ဒခံယူပွဲတိုင်းတွင် မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်နှင့် ပြည်သူများက ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရသော နိုင်ငံတော်၏ အစိတ်အပိုင်းများအားလုံးကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာတွင် မဲပေးပိုင်ခွင့်” ဟုဆိုထားသည်။ စစ်အစိုးရက မည်သို့သော ရွေးကောက်ပွဲမျိုးကို ခေါ်ယူကျင်းပပြီးပြီလဲ။ ထို့အပြင် ပုဒ်မ ၇ (ဂ) တွင် “နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးဘဝနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူလူထုဘဝနှင့်သော်လည်းကောင်း ဆက်စပ်လုပ်ကိုင်နေသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အသင်းအဖွဲ့များတွင် ပါဝင်ပိုင်ခွင့်” ဟုဆိုထားသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာသတင်းထုတ်ပြန်ခွင့် စသည်လုပ်ပိုင်ခွင့်များမရှိပေ။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံတကာမှ အဖွဲ့အစည်းများမှလွဲ၍ အခြားအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကို အစိုးရမှ ထိန်းချုပ်ထားသည်။ အမျိုးသမီးများရေးရာအဖွဲ့ အစည်းရှိ အဖွဲ့ဝင်အမျိုးသမီးများသည် စစ်ဘက်အရာရှိများ၏ ဇနီးများ၊ သားသမီးများနှင့် အခြားဆွေမျိုးတော်စပ်သူများသာဖြစ်ကြသည်။

စီဒေါတွင် အခြားအရေးပါသော အချက်ဖြစ်သည့် ပုဒ်မ ၄ (က) က “အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး အမှန်တကယ် တန်းတူညီမျှမှုများ လျင်မြန်စွာပေါ်ထွန်းစေရန်အတွက် ရည်ရွယ်၍ စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေနှင့် ယာယီအထူးအရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရမည်ဟူသော စာချုပ်ပါအချက်ကို အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားမှုနှင့် အကြံပေးဝင်သည်ဟု မမှတ်ယူရ။

သို့သော် ထိုအချက်သည် မညီမျှမှုနှင့် ခွဲခြားထားသည့်စံများ ဆက်လက်တည်ရှိစေမည့် အကျိုးဆက်တရပ်အနေဖြင့် မည်သည့်အချက်ကြောင့်မှ သက်ရောက်မှုမရှိစေရ။ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများ တန်းတူညီမျှမှုရှိရေးဟူသော ရည်ရွယ်ချက် ပြည့်မီသည်နှင့်တပြိုင်နက် ထိုသို့ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကိုရပ်ဆိုင်းရမည်” ဟုဆိုထားသည်။ ပြဿနာမှာ စစ်အစိုးရသည် ဤညီလာခံ၏ ရည်မှန်းချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် မည်သို့သောအရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို လုပ်ဆောင်ပြီးပြီလဲ။ အမျိုးသမီးများအရေးအပေါ် ထားရှိသော ပြည်

သူလူထု၏သဘောထားများကို အကောင်းဘက်ပြောင်းလဲလာစေရန် ရည်ရွယ်သော သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများအရည်အသွေးမြှင့်တင်ရန် မူဝါဒအားဖြင့် ထောက်ခံမှုပေးသော မည့်သည့်လုပ်ဆောင်ချက်ကိုမျှ စစ်အစိုးရမှ လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိသေးပေ။ စီဒေါ၏ဆုံးဖြတ်ချက် များကို ဖြည့်ဆည်းရန်ရည်ရွယ်၍ ဆောင်ရွက်ချက်အများအပြားကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန အောက်မှ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု စစ်အစိုးရမှ လွယ်လွယ်ပင်ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ဤလုပ်ဆောင်ချက်များသည် စီဒေါအရ လိုအပ်ခြင်းမရှိဘဲ စစ်အစိုးရအတွက် သာမဂ္ဂိုးကျ လုပ်ဆောင်ချက်များသာဖြစ်သည်။

စစ်အစိုးရမှ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ထိန်းချုပ်ထားခြင်းနှင့် သူမ၏မကောင်း ကြောင်း သပုတ်လေလွင့်ပြောဆိုခြင်းများသည် စီဒေါပါ စည်းကမ်းများအား ဖောက်ဖျက် သော သိသာထင်ရှားသည့် သာဓကတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် အကျဉ်းထောင် လက်စွဲတွင် အမျိုးသမီးများအတွက် ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် တန်းတူရေးကဲ့သို့ သော အထူးအခွင့်အရေးများကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားသော်လည်း ၎င်းတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ မည်သည့်အကျဉ်းထောင်တွင်မျှ လက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်းမရှိပေ။

ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေး

မြန်မာနိုင်ငံတွင်းနှင့် ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် နေထိုင်ကြသော မြန်မာအမျိုးသမီးများ သည် မိသားစုအစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်းများ မရရှိခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်နှင့်ပတ်သက်သည့် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုများ မရရှိခြင်းများ၊ အဟာရဓာတ်ပြည့်ဝစွာမရရှိခြင်းများ၊ မီးဖွားစဉ်သေဆုံးနှုန်း မြင့်မားခြင်းများ၊ အေအိုင်ဒီအက်စ်/အိပ်(ချ)အိုင်ဒီနှင့်ပတ်သက်သည့် စနစ်တကျ ပညာပေး မှုများမရရှိခြင်းများ စသည်တို့ကို ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ ရရှိသော ကျန်းမာရေးပြုစောင့် ရှောက်မှုများမှာလည်း များသောအားဖြင့် ထိထိရောက်ရောက်မရှိလှဘဲ လွန်ခဲ့သောဆယ်စု နှစ်အတွင်း အလွန်ဆိုးရွားခဲ့သည်။

ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံပေါင်း (၁၉၀) နိုင်ငံကိုစစ်တမ်းပြုလုပ်ဖော်ပြခဲ့သော “၂၀၀၀ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအစီရင်ခံစာ” က မြန် မာနိုင်ငံကို အဆင့် (၁၉၀) သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ **International Planned Parenthood Federation’s. 1998 Country Profile** အရ ၆၀% ခန့်ရှိသော ဒုက္ခသည်များသာ ဆေးရုံတက်ရောက်၍ ဆေးကုသမှုခံယူနိုင်သည်ဟုဆိုထားသည်။ လူမမာများသည် ၎င်းတို့ အတွက်လိုအပ်သည့် ဆေးဝါးများကို ကိုယ့်စားရိတ်နှင့် ကိုယ်ဝယ်ချမ်းကြရပြီး ကျန်းမာ ရေးပြုစောင့်မှု အခွင့်အလမ်းများရရှိရန်အတွက် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများကို ပြုလုပ်ရ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေခန့်မှန်းခြေ (၁၀၀၀၀၀) မွေးဖွားပါက (၅၁၇) ယောက် ဖွား/သေ ဦးရေရှိပြီး မလေးရှားနိုင်ငံတွင် (၈၀) ယောက်သာရှိသည်။ အသက် (၅)နှစ်

အောက် သေဆုံးသူနှုန်းမှာ (၁၀၀၀) တွင် (၁၁၄) ယောက်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပေါင်း (၁၇၄) နိုင်ငံမှ စာရင်းကောက်လုပ်ထားသော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ (၂၀၀၀) ခုနှစ် “**Human Development Index**” တွင် နိုင်ငံပေါင်း (၁၇၄) နိုင်ငံအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် အဆင့် (၁၂၅) သာသတ်မှတ်ခြင်းခံခဲ့ရပြီး ထိုအဆင့်မှာ အလွန်ဆင်းရဲမွဲတေသော အာဖရိကနိုင်ငံများထက် အနည်းငယ်သာ သာလွန်သည်။ ၆၀% သောမြန်မာများသည် အခြေခံရေးပေး ဝေရေးစနစ် ရရှိခြင်းမရှိဘဲ ၄၀% မှာ ရေသန့်ရရှိခြင်းမရှိပေ။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ “**Gender-related Development Index**” တွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသည် အဆင့်နိမ့်စွာ သတ်မှတ်ခြင်းခံရသည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၏ “**Human development report**” အရ မြန်မာစစ်အစိုးရ၏ စစ်တပ်အတွက်အသုံးစရိတ်သည် ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး တွင်သုံးသော အသုံးစရိတ်ထက် ၂၀၀% ကျော်လွန်နေသည်ဟုဆိုထားသည်။ အခြားသော သုံးသပ်ချက်များက စစ်တပ်အတွက် အသုံးစရိတ်သည် ထိုထက်ပင်ပို၍ သာလွန်နေသေးသည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေးများတွင် အသုံးစရိတ်များ လျော့သုံးခြင်းကြောင့် အဓိကခံစားရသူများမှာ မိန်းမနှင့်ကလေးသူငယ်များပင်ဖြစ်သည်။

မွေးဖွားစဉ်သေဆုံးခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းများမှာ အလုပ်ကြောင့်စိတ်ဖိစီးမှုဖြစ်ခြင်း၊ မမွေးဖွားမီ သွေးဆင်းခြင်းနှင့် မွေးဖွားစဉ်အချဉ်းကပ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ဝန်ပျက်ကျခြင်းသည်လည်း အဓိကပြဿနာဖြစ်ပြီး သေဆုံးမှုနှုန်းသည် တရားမဝင် သုံးယောက် (တစ်အချိုးသုံး) ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုယ်ဝန်ပျက်ချခြင်းသည် တရားဝင်မဟုတ်ပေ။ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ (၃၁၂) အရ တဦးတယောက်က ကိုယ်ဝန်ပျက်ကျအောင်ပြုလုပ်ခဲ့သော် ထောင်ဒဏ်သုံးနှစ် အပြစ်ပေးခံရမည်ဖြစ်ပြီး ပုဒ်မ (၃၁၄) အရ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမသေအောင် တစ်စုံတစ်ခုပြုလုပ်ခဲ့လျှင် ထောင်ဒဏ် (၁၀) နှစ်အပြစ်ပေးခံရမည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ကလေးများ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (UNICEF) က တရားမဝင်ကိုယ်ဝန်ပျက်ချခြင်းကြောင့် အပတ်စဉ် အမျိုးသမီး (၅၈) ဦးသေဆုံးကြောင်းနှင့် (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းသော မွေးဖွား စဉ်သေဆုံးနှုန်းမှာ တရားမဝင် ကိုယ်ဝန်ပျက်ချခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ HIV/ AIDS ကူးစက်ခြင်းခံရသူပေါင်း တစ်သန်းခန့်အနက် အများစုမှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်သည်ဟု ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှခန့်မှန်းသည်။ အမျိုးသမီးအများစုသည် HIV/ AIDS ၏ ဆိုးကျိုးအန္တရာယ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပညာပေးခြင်းခံရမှုနည်းပါးသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းများတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးလေးသောင်းခန့် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသည်ဟု ယုံကြည်ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနောက်တောင်ဘက်တွင်နေထိုင်သည့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများသည်လည်း ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ ပြည့်

တန်ဆာလုပ်ငန်းများသို့ သွတ်သွင်းခြင်းခံနေရသည်။ ထိုအထဲမှအချို့သည် အမွေပြား ယောင်းသွေးဆောင်ခံရခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး အချို့မှာမူ လူကုန်ကူးသူများ၏ လိမ်လည်ခြင်းခံရ သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အထဲမှ အများစုမှာ AIDS ရောဂါကူးစက်ခြင်းခံကြရပြီး အချို့မှာ အခြားသောရောဂါများ ကူးစက်ခံစားနေကြရသည်။ မြန်မာစစ်အစိုးရ၏ သတင်း ဌာနများအပေါ် ထိန်းချုပ်မှုနှင့် သတင်းထိန်းချုပ်ထားမှုများကြောင့် ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာ ရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ အတိအကျမရရှိနိုင်ပေ။ စစ်အစိုးရသည် အမျိုးသမီးများအတွက် ကျန်းမာရေး၊ ရောဂါကာကွယ်တားဆီးရေးကဏ္ဍများနှင့်ပတ်သက် သည့် သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်၊ လူထုအတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခွင့်ကို ထိန်းချုပ်ထားပြီး လူထု အဓိကလူ့အခွင့်အရေးများကို တားမြစ်ထားသည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ မြန်မာပြည်ရှိ လူ့အခွင့်အရေးတိုးတက်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့က မူလ တန်းပညာသင်ယူနေသူများအနက် မိန်းခလေး သုံးပုံတစ်ပုံခန့်သာ အထက်တန်းပညာကို ဆက်လက်သင်ကြားနိုင်သည်ဟု ၁၉၉၈ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်တွင်းထုတ်ကုန်များမှရရှိသော ဝင်ငွေများမှ (၁.၁) ခိုင်နှုန်းထက်နည်းသော အချိုးကိုသာ နိုင်ငံ၏ပညာရေးအတွက် အသုံးပြုနေခဲ့ပြီး မြန်မာအမျိုးသမီးများ၏ ပညာရေး အဆင့်အတန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို နှစ်အတန်ကြာသည့်တိုင် စာရင်းပြုစုပေးခြင်းမရှိပေ။

ဤမျှလောက်အရေးကြီးသည့် ပြဿနာများကို ဥပက္ခာပြုနေသော စစ်အစိုးရအား လူသားတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးခြင်းအား မလုပ်ခြင်းဖြင့် စွဲချက်တင်ရန်အတွက် လုံလောက်နေပြီဖြစ် သည်။ စစ်အစိုးရမှ စနစ်တကျ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်နေခြင်းသည် နိုင်ငံ၏ပညာရေးစနစ်ကို အလွန်ဆိုး ရွားသည့် ထိခိုက်နစ်နာမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများအရ လိင်ကွဲပြားမှုအပေါ် ထားရှိသော သဘောထားများသည် ပညာရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို နှောင့်နှေးစေပြီး အစိုးရမှ လည်း ထိုသဘောထားများ ပြောင်းလဲလာစေနိုင်သည့် အသိပညာပေးမှုများ နည်းပါးသည်။ စာတတ်သည်ဆိုရုံမျှထက်ပိုပြီး အမျိုးသမီးများကို ပညာတတ်မြောက်စေခြင်းသည် လိုအပ် သောလုပ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟူသောအမြင်ကို အနည်းငယ်သောလူထုကသာ လက်ခံကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းကြောင့် အမျိုးသမီးများသည် အဆိုးရွားဆုံးခံ စားနေကြရသည်။ ၎င်းတို့သည် ဝင်ငွေရရှိရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဓလေ့ထုံးစံများ ကိုလည်း စွန့်လွှတ်ရသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ သားသမီးများကို ကောင်း မှန်စွာ ပြုစုပျိုးထောင်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိတော့ပေ။ ယခုဖြစ်လာမည့် မျိုးဆက်သစ်များသည်လည်း ယခင်က ဗမာလူမျိုးတို့၏ ကောင်းသောဂုဏ်ပုဒ်များဖြင့် ဆက်လက် ချီးမြှင့်ခြင်းခံရမည်မ ဟုတ်တော့ပေ။ အစိုးရမှ အသက် (၁၆) နှစ်မှ (၂၅) နှစ်အတွင်းသာရှိသေးသော အမျိုးသမီး များ အုပ်ထိန်းသူမပါရှိဘဲလျက် အခြားနိုင်ငံသွားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားသည့် ဥပဒေကို ထုတ် ပြန်ထားသည်။ ဤဥပဒေသည် အမျိုးသမီးများကို အကာအကွယ်ပေးထားရမည်ဖြစ်သော်

လည်း ၎င်းတို့အား ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုများသာဖြစ်ပေါ်လာစေပြီး အမျိုးသမီးများသည် လူကုန် ကူးသူများကို ပိုမိုအားထားလာနေကြရသည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် ပီကင်းမြို့၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော (၄) ကြိမ်မြောက် အမျိုးသမီးညီလာခံတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏အတွင်းရေးမှူး (၁) ပိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်က “မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် လူမှုရေးနယ်ပယ်များတွင် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူအခွင့်အရေးများခံစားနေကြရသည်” ဟုဆိုခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းက ၁၉၅၄ ခုနှစ် တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော “အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်” နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏သဘောတူညီချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်ဟုဆိုခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများ၏ အခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသားအလုပ်သမားများနှင့် အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများကို ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုများရှိသည်။ ဤသို့ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကိုလည်း ဥပဒေများတွင်တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၁၈၅၀ ခုနှစ် အလုပ်သင်ဥပဒေ (Apprentices Act of 1850) သည် ခေတ်ကုန်နေပြီဖြစ်သော်လည်း ၎င်းကိုဖျက်သိမ်းခြင်းမပြုရသေးပေ။ ၁၉၂၄ ခုနှစ် အလုပ် သမားလျော်ကြေးဥပဒေ (Workmen’s Compensation Act 1924) အရ လျော်ကြေး ငွေကို သေသူ၏ဆွေမျိုးအားပေးအပ်ရာတွင် အမျိုးသမီးများကို လျော်ကြေးငွေ အလုံးအရင်း နှင့်ပေးအပ်၍မရနိုင်ပေ။ သို့သော်လည်း အစိုးရမှခန့်အပ်ထားသော အထူးတာဝန်ပေးခြင်း ခံရသူမှ ထိုငွေအလုံးအရင်းကို ပေးအပ်ပါက ပေးအပ်နိုင်သည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ် သတ္တုတွင်းဥပဒေ (Mines Act 1924) က အမျိုးသမီးများအား သတ္တုတွင်းတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့်ကို တားမြစ်ထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် ကျန်းမာရေးဌာနမှဝန်ထမ်းမဟုတ် ပါက သတ္တုတွင်းတွင် အလုပ်လုပ်၍မရနိုင်ပေ။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ စစ်တပ်များတွင် စစ်မှုထမ်းအမျိုးသမီးများ လွန်စွာမျှရှားပါးသည်။ Defense Services Academy (DSA), Officers’ Training Course(OTC), Officers’ Technical Training (OTT) များတွင်လည်း အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက် လျှောက်ထားခွင့်မရှိပေ။ မည်သည့်စည်းမျဉ်းဥပဒေကမျှ အမျိုးသမီးများသည် လျှောက်ထား ပိုင်ခွင့်မရှိဟု မဆိုထားသော်လည်း တပ်သားသစ်စုဆောင်းရေး ကြော်ငြာဆိုင်ပုဒ်များက “အမျိုးသားများသာ လျှောက်ထားနိုင်သည်” ဟုဆိုထားသည်။ အမျိုးသမီးများသည် စစ် တပ်၏ သူနာပြုဌာနတခုတည်းတွင်သာ ဝင်ရောက်အမှုထမ်းနိုင်သော်လည်း ထိုဌာနများကို အုပ်ချုပ်သော တပ်မှူးများမှာ အမျိုးသားများပင်ဖြစ်ကြသည်။ အမျိုးသမီးများ စစ်တပ်များ တွင် ပိုမိုဝင်ရောက်အမှုထမ်းခြင်းသည် စစ်အစိုးရ၏ လုံးဝစစ်သဘောဆောင်သောလက္ခဏာ ကို ပြည်သူလူထုသဘော အနည်းငယ်ဆောင်သောလက္ခဏာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလာစေ နိုင်လိမ့်မည်။ အနည်းဆုံးအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများပါဝင်သည့်အတွက် စစ်အစိုးရအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု တစုံတရာရှိမည်ဖြစ်သည်။

စစ်အစိုးရမှ စီးပွားရေးမြှင့်တင်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကုန်သွယ်မှုနှင့် ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်းအပေါ်တွင် တခါးဖွင့်မှုဝါဒများထားရှိခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဟိုတယ်များ၊ အရက်ဘားများနှင့် နိုက်ကလပ်များ များစွာပေါ်ထွန်းလာသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများနှင့်အတူ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းများလည်း ပိုမိုများပြားလာသည်။ ထို့ကြောင့် အခြားနိုင်ငံများနှင့် များစွာဆက်သွယ်မှုရှိသော အေးဂျင့်များနှင့် မှောင်ခိုသမားများပါဝင်သည့် ရာဇဝတ်ဂိုဏ်းများ ပေါ်ထွန်းလာသည်။ ယခုလက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာဇဝတ်ဂိုဏ်းများကြောင့် အမျိုးသမီးများအပေါ်တွင် ကျရောက်လာမည့်အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့်ဥပဒေမျိုး ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသေးပေ။ ယခင်ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့သော ဥပဒေအဟောင်းများတွင်လည်း ဤအကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဓိပ္ပာယ်တိကျပြည့်စုံစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသည့်အပြင် ထိုဥပဒေသည် ခေတ်မီခြင်းမရှိတော့ပေ။

နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ရောက်ရှိနေသော အမျိုးသမီးများ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခံရခြင်း၊ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ယူခံရခြင်းစသည်တို့မှ အကာအကွယ်ပေးသည့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရှိ အဖွဲ့အစည်းကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းမျိုး မြန်မာနိုင်ငံတွင်မရှိသေးပေ။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းများသို့ လူကုန်ကူးတင်ပို့ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင်လည်း မြန်မာစစ်အစိုးရသည် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သက်လျက်ရှိသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြန်မာအမျိုးသမီးများ၏ဝင်ငွေသည် ထိုင်းနိုင်ငံသားများနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် အလွန်နည်းသော်လည်း မြန်မာပြည်အနေဖြင့်ကြည့်လျှင် ထိုဝင်ငွေမှာများသည်ဟုဆိုနိုင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်သည် အမျိုးသမီးများ၏ဘဝကို မြှင့်တင်ပေးနေသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံ၏လုပ်ငန်းခွင်များတွင် အမျိုးသမီးများ ပိုမိုပါဝင်လုပ်ကိုင်လာခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ တိုးတက်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဤကဲ့သို့ဖြစ်မလာသေးပေ။ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းများတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးများဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်မှု ရာခိုင်နှုန်းတိုးလာခြင်းသည် ဆင်းရဲမှုကြောင့်သာဖြစ်သည်။ ပညာတတ်အမျိုးသမီးများနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း အခြေအနေမှာ ပို၍ပင်ဆိုးရွားနေသေးသည်။

ယခုနှစ်ပိုင်းများ၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးဘွဲ့ရများ ပိုမိုများပြားလာသော်လည်း စစ်အစိုးရလက်အောက်ရှိ ထိုပညာတတ်အမျိုးသမီး၏ဘဝမှာ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းလောက်အောင်ပင် ဆက်လက်၍ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေရစေဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပညာတတ်အမျိုးသမီးများအတွက် အလုပ်အကိုင်အလွန်ရှားပါးနေပြီး ကျောင်းနှင့်တက္ကသိုလ်များ အများအားဖြင့်ပိတ်ထားခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့သားသမီးများ၏ ပညာရေးအတွက် အလွန်ဖိုးရိမ်နေရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကြောင့် အမျိုးသမီးများသည် လူကုန်ကူးသူများနှင့် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းများတွင် ၎င်းတို့၏ဘဝကို အဆုံးသတ်ကြရပြီး အမျိုးသားများမှာမူ စစ်တပ်အတွင်းသို့ တွန်းပို့ခြင်းခံနေကြရသည်။

အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ်တလျောက်တွင် လက်မှုပညာနှင့် အိမ်တွင်းမှုလုပ်ငန်းများတွင် ငါးသောင်းထက်မနည်းသော ချင်းအမျိုးသမီးများ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြသည်။ ၎င်းတို့ကို

UNHCR မှလည်း ဒုက္ခသည်အဖြစ် အသိအမှတ်မပြုသေးသည့်အပြင် လိုအပ်သော စားနပ်ရိက္ခာအထောက်အပံ့များကိုလည်း ပေးခြင်းမရှိပေ။ ထိုင်း-မြန်မာ နယ်စပ်တစ်လျှောက်ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံမှဒုက္ခသည်ပေါင်း တစ်သန်းခန့်ရှိပြီး ၎င်းတို့ထဲမှ အများစုမှာ အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးများဖြစ်သည်။ ထိုဒေသရှိ ကိုယ်ပိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှ ဤအခြေအနေများကိုမြှင့်တင်ရန် များစွာဆောက်ရွက်နေသော်လည်း ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် နေထိုင်နေကြသော ဒုက္ခသည်များမှာ ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေး ကောင်းစွာ ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုများ မခံကြရသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ဘဝများသည် မှီတွယ်ရာမဲ့လျက်ရှိနေသည်။

မြန်မာအမျိုးသမီးများနှင့် နိုင်ငံရေး

အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများ၏ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးစိုးရိမ်များရှိ ဝန်ထမ်းများ အနက် (၃၃) ရာခိုင်နှုန်းသည် အမျိုးသမီးများဖြစ်ပြီး သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီး (၂) ရာခိုင်နှုန်းသာပါဝင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဖြစ်သော်လည်း အာရှဒေသရှိနိုင်ငံ (၁၂) နိုင်ငံအနက် အဆင့် (၈)သာသတ်မှတ်ခြင်းခံရသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဗဟိုအစိုးရ၏ (၇.၈) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ (၁၈.၁) ရာခိုင်နှုန်းတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးမြို့တော်ဝန် (၈) ယောက်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီး (၄၄) ယောက်၊ အထက်လွှတ်တော်တွင် (၂၂) ယောက်နှင့် အောက်လွှတ်တော်တွင် (၂၂) ယောက်ရှိသည်။ ကမ္ဘာ့ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် အမျိုးသမီး (၃.၅) ရာခိုင်နှုန်းသာပါဝင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်း (၃၃) နိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများသည် ဝန်ကြီးရာထူးကို မခံစားကြပေ။

၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ စစ်တမ်းအရ အီရတ်၊ ကွာတာ၊ ဆော်ဒီအာရေးဗျ၊ ဆူဒန်နှင့် ရေမန်နိုင်ငံများအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစိုးရဌာနများ၏ ရာထူး ကြီးကြီးနေရာများတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်ခွင့်မရပေ။ သမိုင်းအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် (၁၅) ရာစုနှစ်၌ အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားသော ဘုရင်မရှင်စောပုဆိုသည့် အမျိုးသမီးအုပ်ချုပ်သူတစ်ဦးရှိခဲ့ဖူးသည်။ မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးနယ်ပယ်များတွင် စွမ်းရည်ရှိကြောင်း သမိုင်းသက်သေများနှင့် သာဓကအထောက်အထားများက ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ ယခုလက်ရှိစစ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်၌သာလျှင် မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် လူမှုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုနယ်ပယ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့် လုံးဝမရရှိခြင်းဖြစ်သည်။

အိမ်ထောင်စု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများသည် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြသော်လည်း အစိုးရ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ချသော လုပ်ငန်းများတွင်မူ ၎င်းတို့ပါဝင်ခွင့်မရကြပေ။ ပြည်သူ့လူထုအတွင်း ခေါင်းဆောင်မှုပေးသောနေရာများတွင်လည်း အမျိုးသမီးများ လုံးဝပါဝင်ခွင့်မရကြပေ။ မြန်မာ့ရေးရာစွဲအစဉ်အလာများအရ အမျိုးသမီးများသည် ယောက်ျားများ၏ ဘုန်းတန်ခိုးကို နိမ့်ကျအောင်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်

ဟူသော အယူအဆကြောင့် ၎င်းတို့အား နိမ့်ကျသောသူများအဖြစ်မှတ်ယူကြသည်။ မြန်မာအမျိုးသားများသည် အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် အမျိုးသမီးများက ၎င်းတို့ထက် ပို၍လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟူသောအချက်ကို လက်မခံလိုကြပေ။ ၁၉၂၂ ခုနှစ် ကိုလိုနီလက်အောက်ခံဘဝ၌ ရှိစဉ်ကာလတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးများမှ မဲပေးပိုင်ခွင့်နှင့် ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် အရွယ်ရောက်သူ အမျိုးသမီးတိုင်း မဲပေးပိုင်ခွင့် စသည့်အခွင့်အရေးများကိုရရှိခဲ့သည်။ ဤအခွင့်အရေးများကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အတည်ပြုထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ထိုသို့ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသည် အာရှနိုင်ငံများတွင် အစောဆုံးဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း ယခုအခါ၌ လွှတ်တော်များတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီးဦးရေမှာ အခြားသော အာရှနိုင်ငံများနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် လွန်စွာနည်းပါးနေသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများကြောင့်မဟုတ်ဘဲ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၏ လိုအပ်ချက်ကြောင့်သာဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ပေါ်လစီများသည် အမျိုးသမီးများပေါ်ထားရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏အမြင်များကို တစ်စတစ်ရာပြောင်းလဲစေသင့်သည်။ သို့သော်လည်း ကံမကောင်းစွာဖြင့် စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် မြန်မာအမျိုးသမီးများ၏ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် မည်သည့်မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုမျှ ချမှတ်ထားခြင်းမရှိသေးပေ။ ဤသို့သောရလဒ်များသည် တိုင်းပြည်ကို မှားယွင်းသောအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင် အုပ်ချုပ်လာသောကြောင့်သာဖြစ်သည်။

မြန်မာရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများရှိ အမျိုးသမီးများကို အလေးထားသည့်အချက်များကို မြှင့်တင်ရန်ရည်ရွယ်၍ ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ကွန်နရီ (ပထမဆုံးသော မြန်မာ့အမျိုးသမီးအဖွဲ့)ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာမြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး (General Council of Burmese Associations - G.C.B.A), ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယုဝအသင်း (Young Men's Buddhist Association - Y.M.B.A) နှင့် ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး သပိတ်မှောက်လှုပ်ရှားမှု စသည့် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း အတိတ်တွင်ရှိခဲ့ဖူးသည်။

သမိုင်းကိုလေ့လာကြည့်ပါက အစိုးရဌာနများနှင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်များတွင် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့်တန်းတူ ရာထူးကြီးကြီးမားမားရရှိရန် ယှဉ်ပြိုင်ရာတွင် အခက်အခဲများစွာကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးဘွဲ့ရဦးရေသည် အမျိုးသားများဦးရေထက် ပို၍များသော်လည်း ထိုသို့သော အခက်အခဲများသည် ဆက်လက်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်နည်းပါးလှသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကာလအတွင်း အမျိုးသမီးဝန်ကြီး တဦး တယောက်မျှ ပေါ်ထွက်ခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ အမျိုးသမီး (၁၈) ဦးသာ လွှတ်တော်တွင် ဝင်ရောက်အရွေးခံခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရခြင်းများသည် မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေးစနစ်၏ လိုအပ်ချက်ကြောင့်လော သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်ခွင့်မရှိခြင်းကြောင့်လော။

အိန္ဒိယနှင့်ပါကစ္စတန်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံများတွင် အမျိုးသမီးများသည် တရားမမျှတမှု များနှင့် ရင်ဆိုင်နေကြရသော်လည်း အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးသမား များစွာပေါ်ထွန်းလျက်ရှိနေ သည်။ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံများတွင် အမျိုးသမီးနိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်များနှင့် သမ္မတ များရှိကြသည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် အဘယ်ကြောင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ပါဝင်လိုကြသော မြန်မာအမျိုးသမီးများအတွက် အခက်အခဲတားဆီးမှုများ များပြားနေရပါသနည်း။ ဤအတွက် အဖြေကို စစ်အစိုးရအား လွန်စွာသစ္စာရှိ၍ ပညာမတတ်သော စစ်အရာရှိများကသာ လုံးဝ အုပ်စိုးထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံရေးစနစ်တွင်တွေ့နိုင်သည်။ ပညာတတ်သော အမျိုးသမီးတစ်ဦး အတွက်မဆိုထားနှင့် ရိုးရိုးသာမန် ပညာတတ်အမျိုးသား တဦးအတွက်ပင်လျှင် ရာထူးကြီး ကြီးမားမားရရန် လွန်စွာခဲယဉ်းသည်။ စစ်အစိုးရ၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုများကြောင့် နိုင်ငံရေးလှုပ် ရှားမှုများ ပိုမိုများပြားလာသော်လည်း အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ရန် အမျိုးသားများထက် ပိုမိုအန္တရာယ်ကြီးမားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့သည် အလွယ်တကူ မတရားပြုကျင့်ခံရနိုင်ခြင်း၊ အခြားသော နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းမှုခံရနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပင်လျှင် နောက်ယုက်မှုများနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ရင် ဆိုင်နေရသည်။

နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် အမျိုးသမီးများ လွှမ်းမိုးလာခြင်းသည် မြန်မာစစ်ဗိုလ်ချုပ်များကို ကောင်းကောင်းဒုက္ခပေးနေသည်။ ၎င်းတို့အထဲတွင် စစ်အစိုးရက ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထား သည့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများအနက် ထင်ပေါ်ကျော်ကြား သော မြန်မာစာရေးဆရာမ ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့သည် တယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ စစ်အစိုးရ က “နိုင်ငံတော်အပေါ် အထင်မြင်လွဲမှားစေသော သတင်းများဖြန့်ဝေသည်” ဟုစွပ်စွဲကာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သူမအား ထောင်ဒဏ် (၁၀) နှစ်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ မေလတွင် နိုင်ငံတကာလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့ (Amnesty International) က မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား အနည်းဆုံး (၆၁) ဦးရှိသည်ဟုဆိုသည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် အန်အယ်လ်ဒီ၏ ထင်ရှားသောအဖွဲ့ဝင် ဒေါ်စန်းစန်းသည် ရေဒီယိုမေးမြန်းခန်းတွင် စစ်အစိုးရအား ဝေဖန်သည့်အတွက် ထောင်ဒဏ် (၂၅) နှစ် ချမှတ်ခြင်း ခံရသည်။ ဆရာဝန် စာရေးဆရာမဒေါ်သီတာသည်လည်း “နိုင်ငံတော်၏ အေးချမ်းသာယာ ရေးကိုထိပါးရန်” ဟူသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု များနှင့် ပတ်သက်သည့် စာရွက်စာတမ်းများကို ဖြန့်ချိခြင်းကြောင့် ပြစ်ဒဏ် (၂၀) နှစ်အနက် ထောင်ဒဏ် (၆) နှစ် ကျခံပြီးနောက် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ထောင်မှလွတ်လာခဲ့ သည်။ ယခုအခါတွင် စစ်အစိုးရက ဒေါ်သီတာအား စာရေးခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် (၆) နှစ်ကြာပြီးနောက် နေအိမ်အကျယ်ချုပ်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါတွင် ဘိုနေမြဲ ကျားနေမြဲဖြစ် သည်။ သူမအား မြန်မာပြည်သူ့လူထုနှင့်ကမ္ဘာကို ဆက်သွယ်ခွင့်နှင့် သွားလာလှုပ်ရှားခွင့်ကို

စစ်အစိုးရမှ ပြင်းထန်စွာတားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် စစ်အစိုးရအား လူသိရှင်ကြားတိုက်ရိုက်ပြောဆိုဝေဖန်မှုပြုလုပ်သူ အနည်းငယ်သောသူများထဲတွင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ သူမသည် အကြမ်းမဖက်သောနည်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်မည်ဟူသောအချက်ကို လက်ကိုင်ပြုထားခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတကာ၏ သူ့ရဲကောင်းဖြစ်လာပြီး ပြည်သူလူထုကိုအကျိုးပြုမည့်အစိုးရမျိုး တည်ထောင် ပေးရန်လိုလားသော ပြည်သူများ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်လာသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများသည် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော လုံခြုံရေးဥပဒေများဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်းခံနေကြရပြီး ဥပဒေရေးရာအကြံပေးမှုများကိုလည်း မရှိနိုင်သောကြောင့် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းမမီသော စီရင်စစ်ဆေးမှုများကိုခံနေကြရသည်။ ၎င်းတို့အနက် အဆိုးရွားဆုံးဥပဒေများမှာ “၁၉၅၀ ခုနှစ် နိုင်ငံတော်အား နှောက်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများမှ ကာကွယ်သည့်ဥပဒေ” ဥပဒေပါ ပုဒ်မ (၅) (င) နှင့် (ည)၊ “၁၉၈၀ ခုနှစ် တရားမဝင်ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်းကို တားမြစ်သည့်ဥပဒေ” ပါ ပုဒ်မ (၁၇) (က) နှင့် (ခ) စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဤဥပဒေများဖြင့် ချမှတ်သောပြစ်ဒဏ်များသည် လူသားမဆန်ခြင်း၊ ပြုလုပ်သောပြစ်မှုနှင့် ချမှတ်သောပြစ်ဒဏ်မှာ သဟဇာတဖြစ်မရှိခြင်းများအပြင် အကျဉ်းထောင်များ၏ အခြေအနေမှာလည်း အကျဉ်းထောင်လက်စွဲပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိပေ။ များစွာသော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများသည်လည်း တဦးချင်းတိုက်ပိတ်ခံရခြင်း၊ စနစ်တကျ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခံရခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးနည်းအောင်ပြုမှုခံရခြင်းများ စသည့် ဒုက္ခပေါင်းစုံကို ခံစားနေကြရသည်။

နိဂုံး

မြန်မာအမျိုးသမီးများ၏အနာဂတ်သည် အခြေခံအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်ပြန်လည်၍ တရားဥပဒေစိုးမိုးလာမည့်အပေါ်တွင် မူတည်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိအခြေအနေများ စိတ်မချမ်းမေ့ဖွယ်ရာ ဆိတ်သုဉ်းယိုယွင်းလာခြင်းသည် နိုင်ငံတော်ပြုပြင်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများကို ပယ်ထားခြင်းကြောင့်လည်းဖြစ်သည်ဟူသောအချက်ကို မည်သူမျှ ငြင်း၍မရနိုင်ပေ။ အမျိုးသမီးများကို မဲပေးပိုင်ခွင့်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ဝင်ရောက်အရွေးခံနိုင်ခွင့် စသည့်အခွင့်အရေးများပေးသင့်သည်။ ၎င်းတို့အား ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းနှင့် အခြားဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်ခွင့်ပေးသင့်သည်။ ဘက်မလိုက်သော၊ တရားမျှတသော တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ခံစားခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြန်လည်စိစစ်နိုင်ခွင့်များ ပေးသင့်သည်။

သို့သော်လည်းမြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးစနစ်များကို ပညာမဲ့သော စစ်တပ်အရာရှိများကသာ စိုးမိုးချုပ်ကိုင်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘက်မလိုက်သော၊

တရားမျှတသော တရားစီရင်ရေးစနစ်ဟူ၍မရှိပေ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေများ၊ လိင်ခွဲခြားမှုမရှိခြင်းနှင့် စီဒေါ်၏ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လေးစားလိုက်နာမှုမရှိသော ချစားသည့် စစ်ပိုလ်ချုပ်များ၏ စည်းမျဉ်းဥပဒေများဖြင့်သာ နိုင်ငံ၏တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို လွှမ်းမိုးထားသည်။

အမျိုးသမီးများပူးပေါင်းပါဝင်မှုမရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုသည်မှာ တွေးဆရန်ပင်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ကူးပြောင်းရန်လိုအပ်နေသည်။ ထို့ကြောင့်အမျိုးသမီးများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတစ်စုံတစ်ရာပေးထားခြင်းမရှိသော ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုသည်မှာ အဓိပ္ပါယ်ရှိမည်မဟုတ်ဘဲ ၎င်းကို ဒီမိုကရေစီစနစ် အစစ်အမှန်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့ဘောင်သစ်အဖွဲ့အစည်းသို့ကူးပြောင်းရာ၌ အဓိကအရေးကြီးသော အချက်မှာ မြန်မာအမျိုးသမီးများကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေရန်နှင့် ၎င်းတို့အား ထိုက်သင့်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများပေးရန် စသည်တို့အတွက် ဥပဒေ၌ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းရန် လိုအပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

အမှန်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိအမျိုးသားများဖြင့်သာ စိုးမိုးထားသောစစ်တပ်သည် အုပ်စိုးမှုကိုအဆုံးသတ်ရန်အတွက် အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်စစ်တပ်၏ မူဝါဒတစ်ခုတည်းကသာမဟုတ်ဘဲ မြန်မာ့ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများကပါ အမျိုးသမီးများကို ဘေးဖယ်ထားသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်နိုင်စေရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဥပဒေများနှင့် ပြည်သူလူထုအတွင်းရှိ သဘောထားများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဥပဒေရေးရာအရသော်လည်းကောင်း၊ လူမှုရေးများအရသော်လည်းကောင်း အမျိုးသမီးနှင့်အမျိုးသားများ အခွင့်အရေးတန်းတူရရှိနိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ဒီမိုကရေစီ၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် ကောင်းမွန်သောလူ့အဖွဲ့အစည်း စသည်တို့သည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သောအရာများပင်ဖြစ်သည်။

ဤဆောင်းပါးသည် ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လထုတ် Legal Issues on Burma Journal No.9 တွင် ဘီကေဆင်းရေးသားသော Women and Law in Burma ၏ ဆောင်းပါးကို ဘာသာပြန်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဆောင်းပါးနှင့်ပါတ်သက်၍ ဘာသာပြန်မှုအမှားအယွင်းရှိပါက ဘာသာပြန်သူ၏ အားနည်းချက်သာဖြစ်သည်။

မှတ်တမ်းနှင့် သုတေသနဌာန
<blcsan@ksc.th.com>



ပတ်ဒရယ်ရေးရာ

ပြည်ထောင်စုဝေါဟာရ၏အနှစ်သာရ

မောင်နိုင်

မြန်မာဝေါဟာရတွင်ဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရတွင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံဆိုသောအသုံးအနှုန်းနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို နားလည်ဖို့လိုပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုပါက "State" ဆိုသော အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရသည် နိုင်ငံတစ်ခုကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ပြည်နယ်တစ်ခုကိုရည်ညွှန်းခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထို့အတူ ပြည်ထောင်စုဆိုရာ၌လည်း ပြည်နယ်ပေါင်းစုပြည်ထောင်စု (Federation) ကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ သီးခြားလွတ်လပ်သည့် တိုင်းပြည်များပေါင်းစည်းထားခြင်းကို ရည်ညွှန်းသော (Confederation) လည်းဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် အဆိုပါအသုံးအနှုန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်ကိစ္စအတွက် အသုံးပြုသည်ဆိုသည်ကို လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာ သဘောပေါက်လက်ခံနိုင်ရန်အတွက် အသုံးပြုသူများအနေဖြင့် အဓိပ္ပါယ်တိကျစွာဖော်ပြဖို့လိုမည်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်၍ အစဉ်အမြဲအသုံးပြုခဲ့သည့်အပြင် လာမည့်အနာဂတ်တွင်လည်း ဆက်လက်အသုံးပြုရန်အလားအလာရှိသော “ပြည်ထောင်စု” ဆိုသောဝေါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ အဆိုပါပြည်ထောင်စုသည် ပြည်နယ်ပေါင်းစု ပြည်ထောင်စုကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ပါသလား၊ သို့တည်းမဟုတ် သီးခြားလွတ်လပ်သည့် တိုင်းပြည်များပေါင်းစည်းထားခြင်းကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ပါသလားဆိုသည်ကို ဝေါဟာရအရ ရှင်းလင်းရန်လိုမည်ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာအဘိဓာန် အတွဲ (၇) တွင် “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ” နှင့် ပတ်သက်၍ “မြန်မာနိုင်ငံသည် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် သမတနိုင်ငံဖြစ်သည်။ မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၃၀၉ ခုနှစ် ပြာသိုလဆုတ် ၉ ရက် (ခရစ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်) တနင်္ဂနွေနေ့တွင် လုံးဝလွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် သမတနိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ ထိုနိုင်ငံကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဟုခေါ်သည်။ ပြည်ထောင်စုဟုခေါ်ခြင်းကား ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ရခိုင်တိုင်းနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းတို့ပါဝင်သော မြန်မာပြည်မနှင့်

တကွ၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်ဟူသော ပြည်နယ် လေးပြည်နယ်အပြင်၊ ချင်းဒိသေသတိုင်းတို့ကို စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။” ဟုဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ” ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (THE CONSTITUTION OF THE UNION OF BURMA) အခန်း (၁) နိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံခေါင်းစဉ်၏ အပိုဒ် (၁) တွင် “မြန်မာနိုင်ငံသည် အချုပ်အချာအာဏာပိုင် သမတနိုင်ငံဖြစ်သည်။ ထိုနိုင်ငံကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဟု ခေါ်ရမည်။”

အပိုဒ် (၂) (က)(ခ) တွင် “(က) ယခင်က မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံမှတစ်ဆင့်၊ ဗြိတိသျှဘုရင် မင်းမြတ် စီရင်အုပ်ချုပ်တော်မူခဲ့သော နယ်မြေအားလုံးနှင့် (ခ) ကရင်နီနယ်များ ပါဝင်ကြသည့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံလုံးသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင်ပါဝင်ရမည်။” ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အခန်း (၃) နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ အခန်း၊ ပုဒ်မ (၃၁) တွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ “ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းများသည် အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည် ... (က) ကချင်ပြည်နယ်၊ (ခ) ကယားပြည်နယ်၊ (ဂ) ကရင်ပြည်နယ်၊ (ဃ) ချင်း ပြည်နယ်၊ (င) စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ (စ) တနင်္သာရီတိုင်း၊ (ဆ) ပဲခူးတိုင်း၊ (ဇ) မကွေးတိုင်း၊ (ဈ) မန္တလေးတိုင်း၊ (ည) မွန်ပြည်နယ်၊ (ဋ) ရခိုင်ပြည်နယ်၊ (ဌ) ရန်ကုန်တိုင်း၊ (ဍ) ရှမ်းပြည်နယ်၊ (ဎ) ဧရာဝတီတိုင်း” ဟုဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

အနာဂတ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားကောင်စီ စတုတ္ထအကြိမ်ညီလာခံက အတည်ပြုခဲ့သော အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ (ပထမမူကြမ်း) ၏ အခန်း (၁) ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အင်္ဂါရပ်များ၊ ပုဒ်မ (၂) ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းမှု အပိုဒ် (က) ၌ “ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များဖြင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကိုဖွဲ့စည်းရမည်။” ဟုဖော်ပြထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပြန်ပေသည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်နေ့မှ (၁၂) ရက်နေ့အထိ နယ်စပ်တနေရာတွင် ကျင်းပခဲ့သော အနာဂတ်ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံမူများနှီးနှောဖလှယ်ပွဲ မှ တညီတညွတ်တည်းအတည်ပြုခဲ့ကြသည့် ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အခြေခံမူ အပိုဒ် (၄) ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမူများ (Federal Principles) တွင်လည်း “ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော ပြည်နယ်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖြစ်ရမည်” ဟု ဖော်ပြထားသည်ကိုလည်းတွေ့ရှိရပေသည်။

ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဖြစ်ကြသော ရခိုင်တိုင်းရင်းသား၊ ချင်းတိုင်းရင်းသား၊ ကချင်တိုင်းရင်းသား၊ ကရင်တိုင်းရင်းသား၊ ကရင်နီတိုင်းရင်းသား၊ ကယန်းတိုင်းရင်းသား၊ မွန်တိုင်းရင်းသား၊ ပအိုဝ်တိုင်းရင်းသား၊ ပလောင်တိုင်းရင်းသား၊ လားဟူတိုင်းရင်းသား၊ ရှမ်းတိုင်းရင်းသား၊ “ဝ” တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များသည် အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူမျိုးအသီးသီးကို ကိုယ်စားပြုလျက် ကော်သူးလေပြည်နယ်၊ မယ်သရောထာ၌ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၇)ရက်နေ့မှ (၁၄)ရက်နေ့ထိ ကျင်းပသော နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီးတွင် စုံညီစွာတက်ရောက်ခဲ့ကြသည့် “တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှီးနှောဖလှယ်ပွဲ မယ်သရောထာသဘောတူညီချက်” အပိုဒ် (၄) ၌ အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရှိရပေသည်။

“၄။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့်ပတ်သက်သော သဘောတူညီချက် ...

အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးအပြည့်အဝရှိပြီး **အမျိုးသားပြည်နယ်များ** စုပေါင်းပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီးက တည်တံ့တည်တံ့သဘောတူကြပါသည်။” ဟုဖော်ပြထားပြန်ပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အနာဂတ်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ အနေအထားမှာ ပြည်နယ်များကို စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့် ပြည်နယ်ပေါင်းစုပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတခုအဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်သွားရန် အလားအလာပင်ဖြစ်ပေသည်။

ဤနေရာ၌ ပြည်နယ်ပေါင်းစုပြည်ထောင်စုစနစ် ဖက်ဒရေးရှင်း (**Federal**) နှင့် ပြည်ထောင် ပေါင်းစုပြည်ထောင်စုစနစ် ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း (**Confederation**) ဆိုသည့်ကိစ္စကို အနည်းငယ်ဆွေးနွေးလိုပေသည်။ နိုင်ငံရေးအဘိဓာန်များ၌ ဖော်ပြထားကြသည်မှာ ပြည်ထောင်စုစနစ် “ဖက်ဒရေးရှင်း” (**Federation**) ဆိုသည်မှာ ... နိုင်ငံရေးအရဖွဲ့စည်းထားသော နယ်မြေဒေသများစုပေါင်းလျက် နိုင်ငံရေးနယ်မြေကြီးတခုဖွဲ့စည်းမှုမျိုးကို ဖက်ဒရေးရှင်းပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းခြင်းဟုခေါ်သည်။ နိုင်ငံရေးအရဖွဲ့စည်းထားခြင်းဆိုသည်မှာ ပြည်နယ်တခု သို့မဟုတ် တိုင်းတခုကဲ့သို့သော နယ်မြေကိုဆိုလိုသည်။ ထိုသို့သောနယ်မြေများကို စုပေါင်းဖွဲ့စည်းရာတွင် ပြည်နယ်အဆင့် နယ်မြေအစိုးရများက ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဗဟိုအစိုးရသို့ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အာဏာအပ်နှင်းထားလေ့ရှိသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများသည် များသောအားဖြင့် ပြည်နယ်အတွင်းရေးရာကိစ္စများကိုသာ ကိုင်တွယ်လေ့ရှိကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ ပြည်နယ်နှင့် ဗဟို တာဝန်ပိုင်းခွဲခြားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ သတ်သတ်မှတ်မှတ်ရှိစေရန် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းလေ့ရှိသည်။ ရံဖန်ရံခါ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဆင့်မှ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် အခြေခံဥပဒေနှင့် ညီမညီ တရားဝင်မှုရှိ မရှိ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ညွှန်းအဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်ရန် ပြည်ထောင်စုတရားရုံးချုပ်ထူထောင်ထားရသည်။ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ရေးကိစ္စ၌လည်း ပြည်နယ် မည်ရွှေ့မည်မျှထောက်ခံကြရမည်ဟု အခြေခံဥပဒေ၌ပင် ဖော်ညွှန်းထားရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရစနစ်မျိုး နမူနာများမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အာဂျင်တီးနားပြည်ထောင်စု၊ ဘရာဇီးပြည်

ထောင်စု၊ မက္ကဆီကိုပြည်ထောင်စု၊ ကနေဒါ၊ ဩစတြေးလျ၊ မလေးရှားနှင့် ဗင်နီဇွဲလားနိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ပြည်ထောင်စုပေါင်းစုပြည်ထောင်စု သို့မဟုတ် ပူးတွဲပြည်ထောင်စု “ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း” (Confederation) နှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံရေးအဘိဓာန်များတွင် ဖော်ပြထားကြသည်မှာ ... ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ပူးပေါင်းကာကွယ်ရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံအတော်များများ စုစည်းဖွဲ့ထားသော ပြည်ထောင်စုပုံစံတမျိုးဖြစ်သည်။ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းကို သဟာယ နိုင်ငံများအဖွဲ့ဟုလည်း ခေါ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ သို့သော် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတခုခု၏ နိုင်ငံသားများအပေါ်တွင်ကားအဖွဲ့က တိုက်ရိုက်အာဏာသက်ရောက်မှုမရှိ။ နိုင်ငံခြားရေးများတွင်လည်း အဖွဲ့က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပိုင်ခွင့်မရှိ။ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံပုံစံနှင့်အကြီးအကျယ်ခြားနားသည်။ ပြည်ထောင်စုတွင်ကားဗဟိုအစိုးရက အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအပေါ် ပြဿနာတိုင်း၌ တိုက်ရိုက်အာဏာတည်ခွင့်ရှိသည်။ ၁၇၇၈ ခုနှစ်မှ ၁၇၈၇ ခုနှစ်အထိ ယခုအမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ပြည်ထောင်စုအစစ်မဟုတ်သေး၊ ပူးတွဲပြည်ထောင်စု/ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း (သို့မဟုတ်) သဟာယနိုင်ငံများအဆင့်၌သာရှိခဲ့သေးသည်။ ၁၇၈၇ ခုနှစ်ရောက်မှ ပြည်ထောင်စုဖြစ်လာ၏။ ဂျာမဏီသည်လည်း အလားတူပင် ၁၈၁၅ မှ ၁၈၆၆ အထိ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းအဖြစ်ရပ်တည်ခဲ့သကဲ့သို့ နယ်သာလန်သည် ၁၅၈၀ မှ ၁၇၉၅ အထိ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းအဆင့်၌ပင် တည်ရှိနေခဲ့သည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံကို ယခုအခါ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းဟု သတ်မှတ်ထားသည့်တိုင် ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းမဟုတ်၊ ပြည်ထောင်စုဖြစ်သည်။ ပူးတွဲပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တိုင်းသည် နိုင်ငံတကာအဆင့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များပင်ဖြစ်ကြသော်လည်း ပြည်ထောင်စုတွင်ကားထိုသို့မဟုတ်။ ပြည်ထောင်စုခေါင်းဆောင်သည်သာ နိုင်ငံတကာအဆင့်ဖြစ်ပေသည်။

ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းကို ကျင့်သုံးခဲ့သော အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ အတွေ့အကြုံကို ကြည့်မည်ဆိုပါက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ၁၇၇၆ ခုနှစ်တွင် တော်လှန်ရေးတရပ်ကို အောင်မြင်စွာ ဆင်နွှဲခဲ့ပြီးနောက် ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက်ခံဘဝမှ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံသစ်တခု ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပေသည်။ အမေရိကန်တို့၏ လွတ်လပ်ရေးကြေညာစာတမ်းသည် ယခင်ကိုယ်လိုနီနယ် (၁၃)နယ်အား လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော နိုင်ငံများအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိစေခဲ့ပေသည်။ ၎င်းနောက် ၁၇၈၁ ခုနှစ်တွင် ပူးတွဲပြည်ထောင်စု/ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (The Articles of Confederation – 1781)ကို ရေးဆွဲကျင့်သုံး၍ အမေရိကန်နိုင်ငံကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။

ဤဆိုပါ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အပိုဒ် (၃) အရဆိုပါက အမေရိကန်နိုင်ငံအား အမျိုးသားအစိုးရ "National Government" တရပ်ဆိုသည်ထက် နေသဟာယနိုင်ငံ "League of friendship" တခုအဖြစ် တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။ အဆိုပါကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် သီးခြားလွတ်လပ်သော ပြည်နယ်အသီးသီး၏ ဆန္ဒအပေါ် ၌သာ တည်လျက်ရှိပေ

သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အားလုံး၏သဘောတူညီချက် ဆန္ဒအရသာလျှင် လုပ်ပိုင် ခွင့်ရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ၁၇၈၃ ခုနှစ် ရောက်သည်အထိ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုရှိ ပြည်နယ်များ၏ လွတ်လပ်ရေးဆိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏ ကိုလိုနီနိုင်ငံဟောင်းဖြစ်ခဲ့သော ဗြိတိသျှ တို့ထံမှသာမက ၎င်းတို့အခြင်းခြင်းလည်း တဦး၏ဩဇာကို တဦးနာခံရန်မလိုဘဲ သီးခြား လွတ်လပ်သော ပြည်နယ်များအဖြစ် ခံယူခဲ့ကြပေသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ၎င်းပြည် နယ်များအနေဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကိုရရှိခဲ့ကြသော်လည်း အမျိုးသားနိုင်ငံတခုကို တည်ထောင် နိုင်စွမ်းမရှိခဲ့ကြပေ။

ထိုကဲ့သို့ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း ဖွဲ့စည်းပုံအောက်၌ အင်အားတောင့်တင်းသော အစိုးရ တရပ်ကို ထူထောင်နိုင်ခြင်းမရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့အနေဖြင့် စစ်ပွဲတခုကို အောင်မြင်ပြီးဖြစ် သည့်တိုင်အောင် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဆုံးရှုံးရလုနီးပါးအနေအထားအထိ ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။ ပြည် ထောင်ပေါင်းစုပြည်ထောင်စုဆိုရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ များအကြား ဆက်ဆံရေးသည် အခက်အခဲပေါင်းများစွာကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ပြည် ထောင်ပေါင်းစုပြည်ထောင်စု၌ လွတ်လပ်၍တန်းတူညီမျှသော ပြည်နယ်များ၏ လက်ဝယ်၌ တွင်သာ အာဏာအမြောက်အမြားထားရှိခဲ့ပြီး ဗဟိုအစိုးရသည် ပြည်နယ်များအပေါ်တွင် ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ ပြည်သူများကိုယ်တိုင်အပေါ်တွင်ဖြစ်စေ စစ်မှန်သော ဩဇာအာဏာမရှိပေ။ ပြည်နယ်အချင်းချင်းကြား၌လည်း ကုန်သွယ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ ခရီးသွား လာရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ နယ်စပ်မျဉ်းများနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း ပြဿ နာများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရပေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် နယူးဂျာစီနယ်မှ လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ ဟင်းသီးဟင်းရွက် ထွက်ကုန်များကို နယူးယောက်သို့ သွားရောက် ရောင်းချသည့်အခါ ဟပ်ဆန်မြစ် (Hudson River) ကို ဖြတ်သန်းခအတွက် ကြီးလေးသောအခွန်အခ များပေးဆောင်ရခြင်းမျိုးဖြစ်ပေ သည်။ ထိုကဲ့သို့ပင် ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းဖွဲ့စည်းပုံအရ အင်အားကောင်းသော အမျိုးသားအစိုး ရတရပ်မရှိသည့်အတွက် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံရာ၌ လိုက်နာရမည့် မူဝါဒများကို ချမှတ်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် အချို့သောပြည်နယ်များအနေဖြင့် အခြား နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် ပူးပေါင်းရန်အတွက် စေ့စပ်ဆွေးနွေးမှုများဆောင်ရွက်လာခြင်းများ ရှိခဲ့ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကန်တုန်ကီ (Kentucky) ပြည်နယ်သည် စပိန်နိုင်ငံနှင့် ပူးပေါင်း မည့်အနေအထားမျိုးကို ဗိုလ်ချုပ်တီဂ်ကီက စိုးရိမ်မှုများရှိခဲ့ပေသည်။ ၎င်းအပြင် ဥရောပရှိ အင်အားကြီးနိုင်ငံများအနေဖြင့်လည်း စစ်ရေးအရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည့်အလားအလာ များအပေါ်၌လည်း အမေရိကန်ပြည်သူများအနေဖြင့် အမှန်တကယ်ပင် စိုးရိမ်စိတ်များကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပေသည်။

၁၇၈၆ ခုနှစ် တွင် ဆိုးရွားသော စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းများ ကြုံတွေ့ရပြီးနောက် ထိုနှစ်နှောင်းပိုင်း၌ မက်ဆာချူးဆက်ပြည်နယ် အနောက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အရေးအ ခင်း၌ ဒေါသထွက်နေကြသော လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ အခွန်အတုနှင့် အတိုးငွေ

များကို မပေးနိုင်သည့်အတွက် ဒယ်နီးရယ်ရှေး (Daniel Shays) ဦးဆောင်သော ပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားခဲ့ပေသည်။ ထိုပုန်ကန်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ မက်ဆာချူးဆက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ကွန်ဂရက်သို့ စစ်သားများစေလွှတ်၍ နှိမ်နင်းပေးရန် တောင်းပန်ခဲ့သော်လည်း ကွန်ဂရက်မှ စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ထို့အတူ မိမိ၏ပြည်နယ်အတွင်းလည်း နှိမ်နင်းရန်အတွက် စစ်တပ်မရှိဖြစ်ခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဆင်ကန်းတောတိုးသဘောမျိုးဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ငွေကြေးများကို စုဆောင်း ကောက်ခံခဲ့ပြီး အပျော်တမ်းစစ်သားများကို ငှားရမ်း၍ ပုန်ကန်မှုကိုနှိမ်နင်းခဲ့ရသည်။ အဆိုပါ ပုန်ကန်မှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသောသူများကို စစ်သွေးကြွများက နှိမ်နင်းခဲ့ပြီး ခေါင်းဆောင် (၁၄)ဦးအား သေဒဏ်အမိန့်ပေးခြင်းခံခဲ့ရပေသည်။ အဆိုပါပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားပြီးနောက် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများလုပ်ရန်လိုအပ်ကြောင်း အမေရိကန်ပြည်သူများကို ယုံကြည်သက်ဝင်စေခဲ့သည်။

အထက်ပါအခြေအနေများကို ထောက်ရှု၍ ၎င်းတို့ကျင့်သုံးနေသော ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း ဖွဲ့စည်းပုံအားနည်းချက်များကို သင်ခန်းစာယူ၍ အင်အားကောင်းမွန်သော အမျိုးသားအစိုးရတရပ် ပေါ်ထွန်းလာရေးအတွက်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ပြည်နယ်များအကြား ညီလာခံများခေါ်ယူကျင်းပခဲ့ကြပေသည်။ ပထမဦးဆုံးသောညီလာခံကို ၁၇၈၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၁)ရက်နေ့တွင် ဖိလာဒီးဖီးယားပြည်နယ်၌ "The Philadelphia Convention" ကိုကျင်းပခဲ့ပေသည်။ ထိုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၁၇) ရက်နေ့ရောက်မှ အများစုသဘောတူညီသော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ်ကို ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ကြပေသည်။ အဆိုပါဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေမှာ ယနေ့ အမေရိကန်ပြည်သူများ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေကြသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ် (Federal System) ပင်ဖြစ်ပေသည်။ အဆိုပါ ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအရ အစိုးရ၏အာဏာနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အမျိုးသားအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြားတွင် ခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်းပင်ဖြစ်ပြီး၊ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းစနစ်မှ ဖက်ဒရေးရှင်းဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးခဲ့ကြခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အနာဂတ်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် အထက်တွင်ဖော်ပြပါရှိသော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ခါးသီးသော အတွေ့အကြုံဖြစ်ရပ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုး၍လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ ပြည်သူပြည်သားများ၏ သဘောထားများမှာ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းခေါ် သီးခြားလွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စုများ စုပေါင်းထားသည့် ပြည်ထောင်စုစနစ်ဆိုသည်ထက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ပြည်နယ်များကို စုပေါင်းထားသော ပြည်နယ်ပေါင်းစု ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို တည်ဆောက်ရန် အလားအလာပိုများလျက်ရှိသည်ကို မြင်တွေ့ရပေသည်။

ရည်ညွှန်းချက် -

- ၁။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ။
- ၂။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားကောင်စီ၏ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ (ပထမမူကြမ်း)။
- ၃။ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အခြေခံမူများချမှတ်ရေး နှီးနှောဖ လှယ်ပွဲ သဘောတူညီချက်များ။
- ၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှီးနှောဖ လှယ်ပွဲ မယ်သရောထာသဘောတူညီချက်။
- ၅။ ဘီအလ်စီမှထုတ်ဝေသော “လူတိုင်းအတွက် အခြေခံဥပဒေ”။
- ၆။ မြန်မာ့စွယ်စုံကြမ်း စီဒီ။
- ၆။ Democracy Under Pressure (Fifth Edition-1985)
- ၇။ American Government ; Institution and Policies (Fourth Edi- tion-1989)



ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကြည့်ရှုရေး

ထိုင်းနိုင်ငံ ၂၀၀၅ ခုနှစ် ပါတီစနစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ
အပေါ် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရွေးချယ်တင်မြောက်ပုံစံများနှင့်
နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း

ရန်ဇောင့်မြို့

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၅ ခုနှစ်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို ၆-၀၂-၂၀၀၅ နေ့က ပြုလုပ်ပြီးစီးခဲ့၏။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်က ပြဋ္ဌာန်းသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရပြုလုပ်သည့် ဒုတိယမြောက်ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်သည်။ ဤရွေးချယ်တင်မြောက်မှုစနစ်မှာ မြန်မာပြည်တွင်ရှိခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များနှင့်မတူလေရာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသောဖြစ်နေသည်။

ထိုင်းရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒနယ်မြေကိုယ်စားလှယ် (Constituency Candidate) ရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်းနှင့် ပါတီစာရင်းကိုယ်စားလှယ် (Party-list candidate) ရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်းဟူသည့် စနစ်နှစ်မျိုးကို ကျင့်သုံးသည်။ (မဲသာသူအနိုင်စနစ် First Past The Post System နှင့် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် Proportional Representation System ဟုခေါ်ကြသည်။) ဤစနစ်နှစ်မျိုးကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် မကြုံဖူးသေးသောကြောင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော ဖြစ်သည်။

ရွေးချယ်တင်မြောက်မှုစနစ်နှစ်မျိုးဖြစ်ခြင်းကြောင့် မဲဆန္ဒရှင်တစ်ဦးသည် မဲကဒ်ပြားနှစ်မျိုးဖြင့်မဲပေးရသည်။ ပထမပေးရသည့်မဲမှာ အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်အရ ပါတီစာရင်းကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်ရန်ဖြစ်သည်။ မဲပြားမှာ မရမ်းစေ့ရောင်ဖြစ်ပြီး မဲပြားပေါ်တွင် ပါတီ၏ကိုယ်ပိုင်နံပါတ်များသာပါရှိသည်။ နံပါတ်နှင့်ယှဉ်လျက်ရှိကွက် လပ်တွင် ကြက်ခြေခတ်၍ ဆန္ဒပြုရသည်။ ဒုတိယမဲမှာ မဲဆန္ဒနယ်မြေအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်ရန်ဖြစ်သည်။ အစိမ်းရောင်မဲကဒ်ပြားတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ ကိုယ်ပိုင်အမှတ်စဉ်များကို အစီအစဉ်အလိုက် ရိုက်နှိပ်ထားသည်။ အမှတ်စဉ်များနှင့်ကပ်လျက် အကွက်လွတ်တွင် ကြက်ခြေခတ်ခြင်းဖြင့်ပင် မဲပေးခြင်းပြုရသည်။

မဲကဒ်ပြားနှစ်မျိုးစလုံး၏ ညာဘက်အောက်ဒေါင့်တွင် သီးခြားအကွက်တစ်ခုစီပါရှိသည်။ မဲဆန္ဒမပြုလိုပါက ယင်းအကွက်တွင် ကြက်ခြေခတ်ရန်ဖြစ်သည်။ (မဲဆန္ဒရှင်တစ်ဦးသည် မဲပေးခြင်းမပြုပါက ဥပဒေအရ အခွင့်အရေး ခံစားခွင့်အချို့ကို ရုပ်သိမ်းပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မဲပေးသော်လည်း မည်သူ့ကိုမျှ ဆန္ဒမပြုလိုသူများ အတွက် စီမံပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။)

၁၉၉၇ အခြေခံဥပဒေအရ အထက်လွှတ်တော် (Senate) နှင့် အောက်လွှတ်တော် (House of Representation) ဟူသော လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စနစ်ဖြစ်သည့်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲနှစ်မျိုးရှိသည်။ အထက်လွှတ်တော် (Senate) တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ရာ (၂၀၀) ရှိပြီး လူဦးရေအခြေပြု တိုင်းစီရင်စု (Province) တစ်ခုစီမှ အနည်းဆုံး တစ်ဦးပါဝင်ရသည်။ ဆီးနိတ်အမတ်များသည် အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ယူခြင်းမပြုရ။ နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များ အစိုးရဝန်ထမ်းများမဖြစ်စေရပါ။ အနည်းဆုံး အသက် (၄၀) နှင့်အထက်ဖြစ်ရပြီး ဘွဲ့ဒီဂရီတစ်ခုခု ရထားရန်လိုအပ်သည်။ ဆီးနိတ်သက်တမ်းသည် (၆) နှစ်ရှိပြီးဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သီးခြားရွေးကောက်ပွဲဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြောက်ရသည်။

ယခုရွေးကောက်ပွဲသည် အောက်လွှတ်တော် (House of Representation) ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတစ်ခုလုံးအတွက် ရွေးချယ်တင်မြောက်ရမည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်စုပေါင်းမှာ ငါးရာ(၅၀၀)ဖြစ်သည်။ ယင်း ၅၀၀ အနက် ၄၀၀ ကို မဲဆန္ဒနယ်မြေအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ (Constituency Candidates) မှ ရွေးချယ်တင်မြောက်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ ပါတီစာရင်းကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ (Party-List Candidates) မှ တစ်ရာ (၁၀၀) ကို ရွေးချယ်တင်မြောက်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် စည်းကမ်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည် ...

[က] မဲဆန္ဒနယ်မြေအလိုက်ရွေးချယ်ခြင်း Constituency Basis

- မဲဆန္ဒနယ်မြေကိုယ်စားလှယ် ရွေးချယ်တင်မြောက်ပုံမှာ သမိုင်းကျ မဲသာသူအနိုင်စနစ်ဖြစ်သည်။
- မဲဆန္ဒနယ်မြေ (၄၀၀) အနက် မဲဆန္ဒနယ်မြေတစ်ခုစီမှ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကျစီ ရွေးချယ်တင်မြောက်သည်။
- တိုင်းစီရင်စု (Province) တစ်ခုအတွက် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် သတ်မှတ်မှုသည် ထိုတိုင်းစီရင်စု (Province) ရှိ လူဦးရေနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ လူဦးရေ (၆၃၇၄၀၄၈၄) ၏ အချိုးပေါ် အခြေခံ၍တွက်ချက်သည်။
- တိုင်းစီရင်စုရှိ လူဦးရေ (*) ထိုင်းနိုင်ငံလူဦးရေ (x) ၄၀၀ = ရရှိသည့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ။
- ရွေးချယ်တင်မြောက်ခံရသော (အောက်) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် House

Member များသည် ဝန်ကြီးအဖြစ်ခန့်အပ်ခြင်းခံရလျှင်၊ ခန့်အပ်သည့်နေ့မှစ၍ ရက်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ၎င်းတို့ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် **MP** နေရာမှ ဖယ်ရှားရသည်။

- ထိုမဲဆန္ဒနယ်အတွက် နောက်ပြုလုပ်မည့် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ ကုန်ကျစရိတ်ကို ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ (သို့မဟုတ်) သက်ဆိုင်ရာပါတီများက ကျခံရသည်။

[ခ] ပါတီစာရင်းအလိုက်ရွေးချယ်ခြင်း Party-list Basis

နိုင်ငံရေးပါတီအသီးသီးသည် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ထံသို့ ဦးရေတစ်ရာ (၁၀၀) ထက်မပိုသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း စာရင်းကို ပေးအပ်တင်သွင်းရသည်။ ယင်းစာရင်းတွင် (မိမိပါတီ၏) မဲဆန္ဒနယ်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်များနှင့် အခြားပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်များ နှစ်ခါထပ်ပါဝင်ခြင်းမရှိစေရပါ။

စုစုပေါင်း မဲအရေအတွက်၏ (၅) ရာခိုင်နှုန်းအောက် မဲရရှိသော ပါတီများသည် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်ခွင့် မရရှိတော့ပါ။ ၎င်းတို့ရရှိသော မဲများကိုလည်း ပယ်ဖျက်ရသည်။ ကျန်မဲအရေအတွက်ကို (၁၀၀) ဖြင့်စား၍ရသော ရလဒ်ကိန်းဂဏန်းသည် ကိုယ်စားလှယ်တဦးအတွက် (ရွေးချယ်ရန်) လိုအပ်သော မဲအရေအတွက်ဖြစ်သည်။

ပါတီစာရင်းအလိုက်ရရှိမည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (**MP**) ဦးရေကို တွက်ချက်ရာတွင်၊ ယင်းပါတီကရရှိသော မဲအရေအတွက်ကို ကိုယ်စားလှယ်တဦးအတွက် လိုအပ်သော မဲအရေအတွက်ဖြင့် စားရန်ဖြစ်သည်။

ဤနည်းဖြင့်ရရှိသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေသည် (၁၀၀) ထက်လျော့နည်းနေပါက လိုအပ်သောနေရာ အရေအတွက်ကို ကြွင်းကျန်သော မဲအများဆုံးပိုင်ဆိုင်နေသည့် ပါတီများကရရှိစေရန် ခွဲဝေပေးရသည်။ ပါတီစာရင်းကိုယ်စားလှယ် အတွက် မဲတွက်ချက်ပုံနမူနာမှာ ...

အမှတ်စဉ်	ပါတီအမည်	ရရှိသည့် မဲ အရေအတွက်
၁။	က	၄,၀၅၀,၀၀၀
၂။	ခ	၆,၁၂၀,၀၀၀
၃။	ဂ	၇၀၀,၀၀၀
၄။	ဃ	၁၂,၅၀၀,၀၀၀
၅။	င	၇,၃၃၀,၀၀၀
၆။	စ	၉၀၀,၀၀၀
၇။	ဆ	၁,၄၀၀,၀၀၀
စုစုပေါင်း မဲ		၃၃,၀၀၀,၀၀၀

- စုစုပေါင်း မဲအရေအတွက်၏ ၅ ရာခိုင်နှုန်း - ၁ ၆၅၀ ၀၀၀
- ပယ်ဖျက်ရမည့် မဲ - ပါတီ “ဂ” မှ ၇၀၀ ၀၀၀ (+) ပါတီ “စ” မှ ၉၀၀ ၀၀၀ (+)
ပါတီ “ဆ” မှ ၁၄၀၀ ၀၀၀
- ပယ်ဖျက် မဲ စုစုပေါင်း - ၃ ၀၀၀ ၀၀၀
- ပယ်ဖျက်ပြီး လက်ကျန်မဲ - ၃၃ ၀၀၀ ၀၀၀ (-) ၃ ၀၀၀ ၀၀၀ = ၃၀ ၀၀၀ ၀၀၀
- ရွေးချယ်ခံရရန် ကိုယ်စားလှယ်တဦးအတွက်လိုအပ်သောမဲ - ၃၀ ၀၀၀ ၀၀၀ (≧)
၁၀၀ = ၃၀၀၀၀၀

ထိုကြောင့် ပါတီအသီးသီးမှ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခံရမည့် ပါတီစာရင်းအရ ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေမှာ -

(ပါတီ ရရှိသောမဲ အရေအတွက် ≧ ၃၀၀ ၀၀၀)

ပါတီအမည်	ပါတီ ရရှိမဲ	ရွေးချယ်ခန့်အပ်ရမည့် (ရရှိ) ဦးရေ	ကြွင်းကျန်မဲ
က	၄,၀၅၀,၀၀၀	၁၃	၁၅၀,၀၀၀
ခ	၆,၁၂၀,၀၀၀	၂၀	၁၂၀,၀၀၀
ဂ	၁၂,၅၅၀,၀၀၀	၄၁	၂၀၀,၀၀၀
ဃ	၇,၃၃၀,၀၀၀	၂၄	၁၃၀,၀၀၀
	စုစုပေါင်း	၉၈	

ပါတီ (ဂ) နှင့် (က) သည် ကြွင်းကျန်မဲအများဆုံးပိုင်ဆိုင်သောကြောင့် (၁၀၀) မပြည့် သဖြင့် လျော့နေသော (၂) နေရာအတွက် (၁) နေရာစီကို ခွဲဝေရရှိသည်။

ပါတီစာရင်းတွင်ပါဝင်နေသော (အောက်) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် **House Member** တဦးသည် ဝန်ကြီးအဖြစ်ခန့်အပ်ခြင်းခံရပါက၊ ခန့်အပ်သည့်နေ့မှစ၍ ရက်ပေါင်း (၃၀)

အတွင်း ၎င်းကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (MP) စာရင်းမှဖယ်ရှားရသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာတွင် ပါတီစာရင်း၏ အမှတ်စဉ်အတိုင်းရှိ နောက်တဦးကို ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲမလိုပဲ အစားထိုးခန့်အပ်ရသည်။

[ဂ] ရွေးကောက်ပွဲစည်းရုံးရေးစရိတ်

ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် ရွေးကောက်ပွဲစည်းရုံးရေးအသုံးစရိတ်အဖြစ် ဘတ်ငွေ တစ်သန်းခွဲထက် ပိုသုံးစွဲခြင်းမပြုရန် ကြပ်တည်းစွာ တားမြစ်ထားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကြေညာပြီး ရက်ပေါင်း (၉၀) အတွင်း ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (သို့မဟုတ်) ဆိုင်ရာပါတီများသည် ရွေးကောက်ပွဲစည်းရုံးရေးအသုံးစရိတ်ကို သက်ဆိုင်ရာအထောက်အထားများနှင့်အတူ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ထံသို့ တင်ပြရသည်။

[ဃ] မဲရေတွက်ခြင်းနှင့်ကြေညာခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဝန်ထမ်းများသည် ပါတီစာရင်းနှင့် မဲဆန္ဒနယ်မြေကိုယ်စားလှယ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းများအတွက် မဲရေတွက်ခြင်းကို တပြိုင်နက် သီးခြားစီခွဲ၍ ပြုလုပ်ရသည်။

မဲရေတွက်ခြင်းကို မဲဆန္ဒနယ်မြေအသီးသီး၏ ဗဟိုဌာနတွင် မဲပုံးအားလုံးရောက်ရှိမှု စတင်ပြုလုပ်ရသည်။

မဲဆန္ဒနယ်မြေအသီးသီးတွင် ရလဒ်ကို ကောက်ယူ၍ ပါတီစာရင်းအလိုက်ရွေးချယ်ခြင်း **Party-list Basis** နှင့် မဲဆန္ဒနယ်မြေအလိုက်ရွေးချယ်ခြင်း **Constituency Basis** တို့အတွက် အစီရင်ခံရသည်။

ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ရရှိသည့်မဲအရေအတွက် တူညီနေပါက၊ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က မဲနှိုက်ဆုံးဖြတ်ခြင်းစနစ် (**Lot-Drawing Method**) ကို ကျင့်သုံးရသည်။

၆-၂-၂၀၀၅ တွင်ပြုလုပ်သော ထိုင်းနိုင်ငံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသည် အေးချမ်းအောင်မြင်စွာပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။ အနိုင် အရှုံးစာရင်းကို အောက်တွင်တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ် ၊ ရွေးကောက်ပွဲအခြေပြဇယား

No	Parties name	Party-list candidate	Constituency Candidates	Elected Party-list	Elected Constituency
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1.	Chat Thai	100	265	9	18
2.	Social Action	5	2		
3.	Pattana Chat Thai	5	1		
4.	Democrat	100	395	25	71
5.	Prachachon Thai	47	89		
6.	Khonkhwaplotnee	28	74		
7.	Thamma	5	4		
8.	Phaen Din Thai	5	4		
9.	Thai Rak Thai	100	400	66	309
10.	New Aspiration	20	114		
11.	Mahachon	100	302		2
12.	Thai Citizen	10	5		
13.	Thai Chuay Thai	9	7		
14.	Labour	7	1		
15.	National Democrat	7	18		
16.	Kasikorn Thai	5	1		
17.	Thai Alternative	5	3		
18.	The Green Party of Thailand	8	11		
19.	FarmerForce	11	2		
20.	People power	5	-		
21.	Palang Dharma	-	1		
22.	Kris Thai Moankong	-	1		
23.	Rak Thai	-	1		
24.	Thai Farmer	-	4		
25.	Paw thai	-	3		
Total		582	1708	100	400

(ရှင်းလင်းချက် ။ ။ ဇယား(၁) အမှတ်စဉ် ။ ဇယား(၂) ပါတီနာမည် ။ (၃) ပါတီ စာရင်းကိုယ်စားလှယ်လောင်း တင်သွင်းစာရင်း ။ (၄) မဲဆန္ဒနယ်မြေကိုယ်စားလှယ် လောင်းစာရင်း ။ (၅) ပါတီစာရင်းရရှိ ဣတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ။ (၇) မဲဆန္ဒနယ်မြေ အလိုက်အနိုင်ရလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ။)

အထက်ဖော်ပြပါ အခြေပြဇယားအရ ယခု ၂၀၀၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် လက်ရှိဝန်ကြီးချုပ် မစ္စတာထက်စင် ရှိရာဝါထရာ ဦးဆောင်သော ထိုင်းရပ်ထိုင်း (Thai Rak Thai) ပါတီက အပြတ်အသတ် အနိုင်ရရှိသွားကြောင်း မြင်ရပါမည် ။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများအနေဖြင့် မဲပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်းမရှိနိုင်စေရန် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ၌ အကာအကွယ်တခုပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ မဲပေးရန်ပျက်ကွက်သူများထံမှ

အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့်များကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသားတိုင်းအနေဖြင့် အခွင့်အရေး (ရရန်ပိုင်ခွင့်) ရှိသကဲ့သို့ ထမ်းဆောင်ရန်တာဝန် (ပေးရန်တာဝန်) ရှိကြောင်း ပြသည့် နမူနာကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မဲပေးရန်ပျက်ကွက်သူများအတွက် လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးရမည့် အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ။

- ၁။ အထက်လွှတ်တော် (Senate)၊ အောက်လွှတ်တော် (House) ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် ဒေသအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့အစည်းများ၏ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို ကန့်ကွက်ပိုင်ခွင့်၊
- ၂။ ကျေးရွာသူကြီး (သူကြီး) ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို ကန့်ကွက်ပိုင်ခွင့်၊
- ၃။ အောက်လွှတ်တော် (House) အထက်လွှတ်တော် (Senate) ဒေသအုပ်ချုပ်ရေး၊ ဒေသအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့များတွင် ရွေးချယ်ခံရန်အတွက် လျှောက်ထားခွင့်၊
- ၄။ ကျေးရွာသူကြီးအဖြစ် အရွေးချယ်ခံရန်လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် ၊
- ၅။ ဥပဒေပြုမှုကြမ်းကို ပြင်ဆင်သုံးသပ်ရန် ပါလီမန်သို့ အသနားခံစာတင်ခွင့် ၊
- ၆။ ဒေသဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့များ (Local Assemblies) က ထုတ်ပြန်သော စည်းကမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြင်ဆင်ရန် အသနားခံစာတင်ခွင့်၊
- ၇။ အထက်တန်းအရာရှိများအား တာဝန်မှထုတ်ပစ်ခြင်းအတွက် အထက်လွှတ်တော်သို့ အသနားခံစာတင်ခွင့်၊
- ၈။ ဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့များ၏ တာဝန်မှ ထုတ်ပစ်ခြင်းအတွက် အသနားခံစာတင်ခွင့်။

(ကိုးကား။ The Nation (Thai)-Special Issue-February 1 , 2005 (Election Manual)

ဤမျှဆိုလျှင် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၅ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့် အချိုးကျကိုယ်စားပြုရွေးချယ်တင်မြောက်ပုံစနစ်ကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသ သိရှိနိုင်ပါပြီ။ တဖန် ရွေးကောက်ပွဲနှင့်တဆက်တည်း ကွဲကူးရေးပါဆိုသလို ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများအကြောင်းကို ဆက်လက် လေ့လာကြည့်စေလိုပါသည်။

၁၉၉၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

ယခုလက်ရှိ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်က ရေးဆွဲအတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဥပဒေဖြစ်သည်။ ၁၉၃၂ စည်းမျဉ်းခံဘုရင်စနစ် (Constitutional Monarchism) မှစ၍ နှစ်ပေါင်း (၆၀) အတွင်း ကျင့်သုံးခဲ့သော ၁၆ ခုမြောက် အခြေခံဥပဒေဖြစ်သည်။ ထိုမျိုးများပြားသည်ကိုထောက်ရှုလျှင် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်လည်း အခြေခံဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ အရှုပ်အထွေးများရှိခဲ့ကြောင်း သတိပြုနိုင်သည်။ ရှုပ်ထွေးမှုမှာ သီးခြားလေ့လာရန် ဖြစ်ပြီး ယခု ၁၉၉၇ အခြေခံဥပဒေအကြောင်းကို အကျဉ်းအားဖြင့်ဖော်ပြလိုပါသည်။

နိုင်ငံရေး စိန်ခေါ်မှုများအနက် ၁၉၉၂ ခုနှစ် (Black May) ဟု လူသိများသည့် အရေးအခင်းသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေပေါ်ထွန်းရေးအတွက် မောင်းနှင်အားဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၌ ထိုင်းစစ်တပ်ဦးစီးချုပ် ဆူချင်ဒါကာပလာယွန် ဦးဆောင်သော စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ယင်းအာဏာသိမ်းအဖွဲ့ကို (National Peace Keeping Council - NPKC) ဟုခေါ်သည်။ NPKC သည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွက် အရှည်ကျင့်သုံးရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စိတ်ကြိုက်လူများကိုတာဝန်ပေးပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ်ကို ရေးဆွဲစေခဲ့သည်။ ယင်းဥပဒေသည် ထိုင်းနိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် NPKC အခြေခံဥပဒေဟုတွင်သည်။ ယင်းဥပဒေသည် လူထုအကျိုးကိုဦးတည်မှုမရှိပဲ စစ်တပ်၏အကျိုးစီးပွားကိုသာ ရှေ့တန်းတင်ထားသည်။

သို့ဖြစ်ရာ New Aspiration Party, Palang Dhama Party, Democrat, Solidarity, Prachakorn Thai paom နိုင်ငံရေးပါတီများက NPKC ၏ ဒီမိုကရေစီမကျသော ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေကို တိုက်ဖျက်ရန်သဘောတူခဲ့ကြသည်။ ကျောင်းသားများနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများကလည်း လက်တွဲပါဝင်လာကြသည်။ ကျောင်းသားများ၊ အလုပ်သမားများ ဦးဆောင်သော ပြည်သူ့ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြမှုများ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ကြီးထွားလာခဲ့သည်။ ဒီမိုကရက်ပါတီခေါင်းဆောင် (ချွန်လီပိုင်) ကလည်း ထိုအခြေခံဥပဒေအရ ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲပြီးပါက ဒီမိုကရေစီနည်းမကျသော ထိုဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြင်ဆင်ရာ၌ လက်တွဲပါဝင်ကြရန် အခြားနိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် ပြည်သူ့လူထုအား လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ကျင်းပသော နာမည်ပျက်နေသည်ဟု သတ်မှတ်သည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် စစ်တပ်လိုလားသောပါတီများက မဲအနည်းငယ်အသာဖြင့် အနိုင်ရခဲ့သည်။ Smakkhitham ပါတီခေါင်းဆောင် နရမ်းဝန်ဝမ်း ကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် အမည်စာရင်းတင်ရာ အမေရိကန်အစိုးရက ၎င်းသည် ဘိန်းကုန်ကူးမှုနှင့် ပါတ်သက်နေကြောင်း ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချသဖြင့် စာရင်းတင်သွင်းမှုကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ရသည်။ ထိုနောက် စစ်ဦးစီးချုပ်အဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်ထားသော အာဏာသိမ်းခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဆူချင်ဒါကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် စစ်တပ်လိုလားသောပါတီများက ရွေးကောက်ခဲ့ကြသည်။ (ဆူချင်ဒါသည် ၎င်းအနေဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်မည်မဟုတ်ကြောင်း ၁၉-၁၁-၁၉၉၁ နေ့တွင် အများသိကြေညာချက်ရှိထားသည်) ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဧပြီ၊ မေလ များအတွင်း ဘန်ကောက်နေလူထုထောင်ပေါင်းများစွာ ဆူချင်ဒါ ကန့်ကွက်ရှုပ်ချပွဲ ပြုလုပ်ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ မေလ (၈) ရက်နေ့တွင် စစ်တပ်က ဆန္ဒပြပွဲများကို အကြမ်းဖက်နှိပ်ကွပ်ခဲ့သည်။ မေလ (၁၇) ရက်တွင် လူထုတသိန်းကျော် ဘန်ကောက်မြို့ ဆနမ်းလောင် လူထုအစည်းဝေးကွင်းကြီး၌ စုဝေးဆန္ဒပြခဲ့ပြန်သည်။ စစ်တပ်က နိုင်ငံတော်အရေးပေါ် အခြေအနေကြေညာကာ အင်အားသုံး၍ ဆန္ဒပြပွဲကိုဖြိုခွဲသည်။ မေလ (၂၄) ရက်တွင် ထိုင်းဘုရင်မင်းမြတ်က ကြားဝင်ဖြေရှင်းပေးသဖြင့် ပြီးဆုံးခဲ့ရသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် အခြေခံဥပဒေမှ အချက်အချို့ကိုပြင်ဆင်၍ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ထပ်မံကျင်းပပြီး အစိုးရသစ်ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ဤတကြိမ်တွင် ချွန်လိပိုင် ခေါင်းဆောင်သည့် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီက အများစုအနိုင်ရ သဖြင့် ဒီမိုကရက်တစ်ဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့ရပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်ရောက် သော် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ တဖန်အားကောင်းလာပြန်သည်။ ထိုနောက် သီးသန့်လွတ်လပ်သော အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးအဖွဲ့ကို ခန့်အပ်ကာ ရေးဆွဲစေ၍ ၁၉၉၇ အခြေခံဥပဒေကို အောင်မြင်စွာပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခဲ့သည်။

**(ရည်ညွှန်း - အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင် ဆောင်းပါးအမှတ် (၅)။
လူတိုင်းအတွက်အခြေခံဥပဒေ စာ - ၁၃။ မြန်မာနိုင်ငံရှေ့နေများကောင်စီ)**

၁၉၉၇ အခြေခံဥပဒေကို တနှစ်ကျော်အချိန်ယူကာ သီးသန့်လွတ်လပ်သော အခြေခံ ဥပဒေရေးဆွဲရေးအဖွဲ့ (Constution Drafting Assembly) က တာဝန်ယူရေးဆွဲခဲ့ သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ညီလာခံကိုယ်စားလှယ် (၉၉) ဦးကို သွယ်ဝိုက်ရွေး ချယ်တင်မြောက်သည်။ ပြည်နယ် (Province) ၇၆ ခုမှ ကိုယ်စားလှယ်တဦးကျစီ ပါဝင်စေ သည်။ ကျန် ၂၃ ဦးမှာ ဥပဒေပညာရှင်၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင်နှင့် ပြည်သူ့စီမံခန့်ခွဲရေးပညာ ရှင်များဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းပညာရှင်များကို တက္ကသိုလ်များမှ အမည်စာရင်းတင်သွင်းပြီး ပါ လီမန်ကရွေးချယ်ပေးခဲ့သည်။ ရက်ပေါင်း (၂၄၀) အတွင်း အခြေခံဥပဒေကို အပြီးရေးဆွဲရန် သတ်မှတ်သည်။

အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် လူထုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်နိုင်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးထား သည်။ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ရေးဆွဲရေးအဖွဲ့မှ ရေးဆွဲထားသော မူကြမ်းများကို ပြည် တွင်းရှိလူထုသို့ချပြပြီး လူထုထံမှထင်မြင်ချက်များ အကြံဉာဏ်များကို တောင်းခံသည်။ တက္ကသိုလ်များ၊ အထက်တန်းကျောင်းများ၊ ကျေးရွာများ၊ လုပ်ငန်းဌာနများတွင် သီးခြားစာ တိုက်ပွဲများထားခြင်းဖြင့်လည်း အကြံပေးစာများကိုရယူသည်။ ပြည်သူလူထု၏ အကြံပေး တင်ပြချက်များကို ညီလာခံတွင်ဆွေးနွေးပြီးနောက် ဥပဒေဝေါဟာရများအဖြစ် စုစည်းကာ ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေတွင်ဖော်ပြသည်။

ညီလာခံတွင် ဆွေးနွေးချက်များကို ရေဒီယို၊ ရုပ်သံလွှင့်အစီအစဉ်များမှ တိုက်ရိုက်အသံ လွှင့်ပေးသည်။ ပါလီမန်လွှတ်တော်အမတ်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များ၏ အကြံဉာဏ် များနှင့် ထင်မြင်ချက်များကိုလည်း စုဆောင်းရယူသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးဩဇာ လွှမ်းမိုးမှုကင်းလွတ်စေရန်စီမံထားသည်။ လက်ရှိ ပါလီမန်အမတ်များ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အထင်ကရခေါင်းဆောင်များကို အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် မပါဝင်စေခဲ့ပေ။

ထိုညီလာခံတွင် ကြားဖြတ်အစိုးရ ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်ခဲ့ဖူးသူ (အာန်ပန်ယာရာချွန်) က ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပါမောက္ခဟောင်း (ကရားမိုး) က ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ရေးဆွဲထားပြီးသော အခြေခံဥပဒေအား လူထုထံချပြပြီး လူထုထင်မြင်ချက်များကို ပြန်လည်ရယူကာ အပြီးသတ်ပြုပြင်အချောသင်၍ ပါလီမန်သို့တင်သွင်းသည်။ ပါလီမန်သည် ထိုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပယ်ဖျက်ခြင်း လုပ်ခွင့်မရှိပဲ လက်ခံ လက်မခံ ဆုံးဖြတ်ရန်သာဖြစ်သည်။

အကယ်၍ ပါလီမန်က လက်မခံပယ်ချပါက လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ ကျင်းပအတည်ပြုရန် ရည်ရွယ်ထားသည်။ ပါလီမန်တွင် အတည်မပြုပဲ ပယ်ချပါက ပြည်သူ့လူထု၏ ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့် အတည်ပြုချက်ပေးရန်ဟူသော အတည်ပြုရေးနည်းလမ်းကို အခြေခံဥပဒေ စတင်ရေးဆွဲစဉ် ကတည်းက ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးဖြစ်သည်။

ဤနေရာသည် အထူးစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါသည်။ အခြေခံဥပဒေသစ်တွင် ကိုယ် ကျိုးရာသော နိုင်ငံရေးသမားကို အရေးယူအပြစ်ပေးနိုင်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ များစွာ ပါဝင်နေသည်။ ပါလီမန်တွင် ကိုယ်ကျိုးရာ နိုင်ငံရေးသမားများလည်းပါဝင်နေရာ ၎င်းတို့က အခြေခံဥပဒေအတည်ပြုရေးတွင် အနှောက်အယှက်ပေးနိုင်ခြေရှိသည်။ ထိုသို့ အနှောက် အယှက်ပေးပြီး အခြေခံဥပဒေကို ပါလီမန်ကအတည်မပြုအောင် ဖန်တီးလာပါက ဆန္ဒခံယူ ပွဲကျင်းပ၍ လူထုအားဖြင့် အတည်ပြုရန် စီမံထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုအချိန်က ထိုင်းလူထုသည် ကိုယ်ကျိုးရာသည့် နိုင်ငံရေးသမားများကို နာကျည်းနေ ကြသည်။ ပါလီမန် ကအတည်မပြုပဲ ပယ်ချခဲ့လျှင်လည်း လူထုတရပ်လုံးက ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့် အတည်ပြုမည်မှာ ဧကန်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို တွက်ချက်မိကြသော ကိုယ်ကျိုးရာနိုင်ငံ ရေးသမားတို့ ကပျက်ယပျက် မလုပ်တော့သဖြင့်၊ ပါလီမန်သည် ၁၉၇၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အတည်ပြုလက်ခံခဲ့သည်။

(ရည်ညွှန်း - လူတိုင်းအတွက်အခြေခံဥပဒေ - စာ - ၃၂၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် အခြေခံဥပဒေ၏ အင်္ဂါ ခပ်များ ၊ ဦးဝင်းမောင် ။ မြန်မာနိုင်ငံ ရှေ့နေများကောင်စီ)

ဤအတွေ့အကြုံကိုထောက်ရှု၍ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ခုကို အတည်ပြုခြင်းသည် လူထုအားပေါ် မူတည်သကဲ့သို့၊ ယင်းဥပဒေကို ပယ်ဖျက်ခြင်းသည်လည်း လူထုအင်အားအ ပေါ်မူတည်ကြောင်း သင်္ခန်းစာထုတ်ယူနိုင်ပါသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခြေခံဥပဒေကို မိတ်ဆက်သဘောဖြင့်၎င်း၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ် အထွေထွေရွေး ကောက်ပွဲကို အကျဉ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း အဆုံးသတ်ရုံသာရှိပါသည်။ သို့သော် ကြိုတုန်း ကြိုခိုက်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခြေခံဥပဒေ၊ အထွေထွေရွေး ကောက်ပွဲတို့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှိခဲ့သော ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေ၊ ရွေးကောက်ပွဲတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်စေလိုပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေအရ ပြုလုပ်သော ရွေးကောက်ပွဲ (၄) ကြိမ်ရှိခဲ့ရာ အားလုံး တပုံစံတည်းသာဖြစ်သဖြင့် ၁၉၇၄ ရွေးကောက်ပွဲကို လေ့လာရုံနှင့် လုံလောက်ပါသည်။

၁၉၆၂ တွင် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းစဉ်ကပင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း က ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သည် လိုရင်လိုသလို ဆွဲ၍လုပ်သွားနိုင်သည်။ မတိကျ။ ထိုကြောင့် အသစ်ပြန်ရေးဆွဲရန်လိုကြောင်း သဘောထားကို ထုတ်ပြောခဲ့သည်။ ၄-၇-၁၉၆၂ တွင် မဆလပါတီကို ထူထောင်သည်။ ၁၉၆၄ စက်တင်ဘာ (၂၅) တွင် အခြားနိုင်ငံရေးပါတီအားလုံး ဖျက်သိမ်း၍ မဆလပါတီ တခုတည်းသာရှိသည့် တပါတီစနစ်ကို ကျင့်သုံးလိုက်သည်။ အခြေခံဥပဒေအသစ်ရေးဆွဲခြင်း အပါအဝင် ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေးအတွက် အကြံဉာဏ်များပေးနိုင်ရန်ဆိုကာ ၁၉၆၈ ဒီဇင်ဘာ (၄) ရက်တွင် “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေးအကြံပေးအဖွဲ့” ကိုဖွဲ့သည်။ ၁၉၇၁ ဇွန် (၂၈) မှ ဇူလိုင် (၁၁) ထိပြုလုပ်သော ပထမအကြိမ် မဆလပါတီညီလာခံတွင် အမေတေ ပါတီမှ ပြည်သူ့ပါတီအဖြစ် တိုးချဲ့သည်။

ထိုသို့ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပြီး ၁၉၇၁ ခုနှစ် မဆလပါတီ ဗဟိုကော်မတီ ကြားဖြတ်အစည်းအဝေးတွင် ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးချုပ်စန်းယု ခေါင်းဆောင်သော အဖွဲ့ဝင် (၉၇)ဦးပါ “နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ် (မူကြမ်း) ရေးဆွဲရေးကော်မရှင်ကို” ဖွဲ့စည်းသည်။ ကော်မရှင်သည် ပြည်သူတို့၏အကြံဉာဏ်ကိုရယူခဲ့သည်ဆိုပြီး တတိယအကြိမ်အထိ ရေးဆွဲသည်။

သည်ကြားထဲ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ဧပြီလ (၂၀) တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနှင့် ထိပ်တန်းစစ်ခေါင်းဆောင် (၂၁)ဦး စစ်တပ်မှထွက်၍ အရပ်သားအသွင်ပြောင်းသည်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီကိုလည်း “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့” ဟုအမည်ပြောင်း သည်။

အဆိုပါ အခြေခံဥပဒေ (မူကြမ်း) ကို ၁၉၇၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၈)ရက်တွင် စတင်ကျင်းပသော ဒုတိယအကြိမ် ပါတီညီလာခံက နောက်ဆုံးအဆင့်အဖြစ် အတည်ပြုခဲ့သည်။

ဦးဒိန်ရတန် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်သော ဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပရေးကော်မရှင်က ၁၉၇၃ ဒီဇင်ဘာလ (၁၅)ရက်တွင် ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲပြုလုပ်သည်။ ပြည်သူ ၉၀.၁၉ ရာနှုန်း ထောက်ခံသဖြင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းကြောင်း တော်လှန်ရေးကောင်စီက ၃-၁-၁၉၇၄ တွင် ကြေညာသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ (၂၇) ရက်တွင် ပထမ အကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့ကောင်စီအဆင့်ဆင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပွဲများကို အောင်မြင်စွာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

ဤသည်မှာ တော်လှန်ရေးကောင်စီစစ်အစိုးရက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ခုကို ရေးဆွဲခဲ့၊ ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုနိုင်ခဲ့၊ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပွဲကို အောင်မြင်စွာကျင်းပနိုင်ခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပါသည်။ တဆက်တည်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး သမိုင်းစဉ်ကို လေ့လာကြည့်ပါမည်။

ဥပဒေရေးဆွဲစဉ်က ပြည်သူလူထု၏ သဘောထားဆန္ဒ အကြံဉာဏ်များကိုရယူသည် ဆိုသော်လည်း အမှန်တကယ်မှာ ၎င်းတို့အကြိုက်နှင့်ညီသည့် လိုလားချက်များကိုသာယူပြီး ၎င်းတို့၏ သဘောထားနှင့်မတိုက်ဆိုင်လျှင် ပယ်ခဲ့သည်သာဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် တောင်ကြီးမှ ရှမ်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဦးရွှေအုံး အကြံပြုသည့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံစနစ်နှင့်ပါတ်သက်သော အကြံဉာဏ်ကို တဦးတယောက်တည်း၏ သဘောထားဖြစ်သည်ဆိုကာ ပယ်ချခဲ့သည်။

ပြည်နယ်များဖွဲ့စည်းပုံနှင့်ပါတ်သက်၍ ကချင်ပြည်နယ်မှ ရှမ်းနီခေါင်းဆောင်များက အကြံပြုတင်ပြကြရာ၊ အကြံပြုကြသော ဦးထွန်းရင်၊ ဦးထွန်းဖေ၊ ဦးစိုးမြင့်တို့ကို ဖမ်းဆီးအရေးယူ၍ ထောင်ချခဲ့သည်ကိုပင် ကြုံခဲ့ရပါသည်။

တဖန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ အဓိကကျသည့် ဥပဒေပုဒ်မအချို့ကို ထုတ်နုတ် ကြည့်ပါက -

- (၁) တပါတီနိုင်ငံရေးစနစ်ဖြစ်ခြင်း၊
 - နိုင်ငံတော်သည် တခုထည်းသော ပါတီစနစ်ကိုသာကျင့်သုံးရမည်။ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီသည် နိုင်ငံတော်၏ တခုထည်းသော နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်ကိုဦးဆောင်သည်။ (ပုဒ်မ ၁၁) တွင်အတိအကျပြဋ္ဌာန်းထားသည်။
 - (၂) ဗဟိုဦးစီးစနစ်ကို အပြည့်အဝကျင့်သုံးခြင်း။ (ပုဒ်မ ၂၈)
 - (၃) လွှတ်တော်တရပ်တည်းရှိသောစနစ်ဖြစ်ခြင်း။ (ပုဒ်မ ၃၂)
 - (၄) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ပြီးလျှင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီသည် အမြင့်ဆုံးအာဏာပိုင်ဖြစ်ခြင်း။ (ပုဒ်မ ၃၃-၇၄) ဝန်ကြီးအဖွဲ့သည် နိုင်ငံတော်ကောင်စီ၏ အောက်တွင်ရှိခြင်း။
 - (၅) အဆင့်ဆင့်သော ပြည်သူ့ကောင်စီများသည်လည်း သက်ဆိုင်ရာအဆင့်များတွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်ခြင်း။ (ပုဒ်မ ၁၃၂)။

စသည်များကြောင့် ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါတီ၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် သြဇာအာဏာမှာ လွန်ကဲနေသည်။ ပါတီကိုင်ခံ့တော်ကိုဦးဆောင်ရမည်ဟု ဆိုထားသဖြင့် ဖွဲ့

စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တင်မြောက်လိုက်သည့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်များထံတွင် အာဏာမရှိတော့ပဲ ပါတီ၏ဩဇာနှင့် ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရသည်။ တပါတီစနစ်ကြောင့် ထိုပါတီသည် အာဏာရှင်ဖြစ်ခဲ့ရာ ဌာနဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ ပျက်စီးရ သည်။

နိုင်ငံတော်ကောင်စီသည် နိုင်ငံတော် ယန္တရား လည်ပါတ်ရာတွင် ဗဟိုဝန်ရုံးဖြစ်နေပြီး ဝန်ကြီးအဖွဲ့များမှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိခြင်း၊ တရားသူကြီးအဖွဲ့များ၊ ပြည်သူ့ဥပဒေအကျိုးဆောင် အဖွဲ့ဝင်များမှာ ဥပဒေပညာရှင်များမဟုတ်ပဲ သာမန်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသာဖြစ် သဖြင့် ဥပဒေပညာရှင်များ၏ အကြံဉာဏ်များ ယူနေခြင်းသည် အားနည်းချက်တရပ်ဖြစ် လာသည်။ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ဟု အမည် ခံယူထားသော်လည်း တပြည်ထောင်စနစ် ပုံစံသာဖြစ်သည်။

စစ်အစိုးရ၏ သည်းမခံနိုင်ဖွယ်ရာ လုပ်လေ့လုပ်ထရှိသော အကျင့်ဆိုးတခုမှာ ဥပဒေတို့ ၏ရှေ့ပိုင်းတွင် အခွင့်အရေးများကိုဖွင့်ပေးထားပြီး နောက်ဆုံးတကြောင်းတွင် လုပ်သားပြည် သူ တို့၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ဆိုရှယ်လစ်အကျိုးစီးပွားကို မဆန့်ကျင်ရဆိုသည့် အပိုဒ်ဖြင့် ပိတ်ပင် တတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ [ပုဒ်မ ၁၅၃ (ဂ)၊ ပုဒ်မ ၁၅၅]

ရှေ့ပိုင်းပုဒ်မများတွင် ရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးပေးထားပြီး၊ ပုဒ်မ (၁၇၉) ဖြင့် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းလျာထားရန်ဟု ကန့်သတ်ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

အခြေခံဥပဒေ၏ အားနည်းချက်အကြောင်းတို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဤမျှလောက်တွင် ရပ်ပြီး၊ ဤသို့သော အခြေခံဥပဒေမျိုးကို ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့် အလွယ်တကူ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းနိုင် ရန်အတွက် မည်သို့သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ပြည်သူ့ဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပကြောင်းကို ထပ်ညွှန်းလိုပါသည်။

ဆန္ဒခံယူပွဲ ကျင်းပရေးကော်မရှင်အဆင့်ဆင့်သည် မဆလ ပါတီက ဖွဲ့စည်းပေးထား ခြင်းဖြစ်သည်။ မဆလ ပါတီ၏ အမိန့်ဩဇာကို လွန်ဆန်၍မရပါ။ မဲရုံဝန်ထမ်းအားလုံးသည် မဆလ ပါတီဝင်များဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် အမဲရောင်မဲပုံးတွင် မဲရောက်မည်ကို အလွန် စိုးရိမ်ကြသည်။ အဖြူရောင်မဲပုံးတွင်သာထည့်ရန်၊ သက်ဆိုင်ရာပါတီယူနစ်များက ပါတီဝင် အားလုံးကို ညွှန်ကြားပြီးဖြစ်သည်။ ပါတီဝင်မဟုတ်သည့် မိသားစုများ အိမ်နီးချင်းများကို လည်း ဖိအားပေးရန် ညွှန်ကြားထားသည်။

မဲပုံးမှာ အဖြူ နှင့် အမဲ နှစ်ပုံးရှိသည်။ မဲလက်မှတ်ကို ကြက်ခြေခတ်ရသည့်စနစ်မဟုတ် ပါ။ ထောက်ခံလျှင်အဖြူ ကန့်ကွက်လျှင်အမဲပုံးတွင်ထည့်ရန်သာဖြစ်သည်။

အဖြူရောင် မဲပုံးကို အပေါက်ဝတွင်ထား၍ အမဲရောင်ပုံးကို အတွင်းဘက်တွင်ထားရန်၊ မဲပုံးပြုလုပ်ရန် ပုံးအလွယ်တကူမရ၍ ဖြစ်သလိုပြုလုပ်ရသည့်တိုင် အဖြူရောင်ပုံးကို ပို၍သန့်ရှင်းသပ်ယပ်စေရန် တိတိကျကျ ညွှန်ကြားသည်။

ဤသို့ဖြင့် အဖြူပုံးတွင် မဲရနိုင်ရေးအတွက် အမျိုးမျိုးသောနည်းများသုံး၍ အသာစီးယူထားပြီးကျင်းပခဲ့ရာ ဆန္ဒခံယူပွဲတွင် ၉၀.၁၉ ရာနှုန်း ထောက်ခံမဲရရှိသည်ဆိုကာ အခြေခံဥပဒေအား အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။

၁၉၇၄ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသည်လည်း ဤအတိုင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအကြိမ်ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့ကောင်စီအဆင့်ဆင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပွဲကျင်းပရေးကော်မရှင်ကို ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၇) ရက်တွင် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိုးရ၊ အတွင်းရေးမှူး ဦးလွင်မောင်၊ တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး ဦးဇော်ဖေ တို့ဖြင့်ဖွဲ့စည်းသည်။ အဆင့်ဆင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်များကိုလည်း မဆလ ပါတီ ကပင် ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသည်။

ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို မဆလပါတီကသာ လျာထားနိုင်၍ ပါတီဝင်များအကြားချပြပြီး အတည်ပြုသည်။ ကန့်ကွက်ယှဉ်ပြိုင်သူ အလွန်ရှားပါးသည်။ ယှဉ်ပြိုင်ရန်အခွင့်အလမ်းများကိုပိတ်ပင်ထားသည်။ ပါတီက လျာ ထားသူကိုသာ အတည်ပြု၍ တဦးတည်းကို အဖြူ အမဲနှစ်ပုံးတွင် မဲပေးရွေးချယ်ရသည်။ ဆန္ဒခံယူပွဲအတိုင်းဖြစ်သည်။

မဲရုံမှူးများ ဝန်ထမ်းများမှာလည်း မဆလ ပါတီဝင်များသာ ဖြစ်ရပါသည်။ ယင်းခေတ်မဲပေးဖူးသူတဦးက ၎င်း၏အတွေ့အကြုံကို ... “လူတွေအနေနဲ့ ဘယ်သူဘယ်ဝါမှန်း မသိတဲ့သူကိုပေးတဲ့ ... ပေးတဲ့ ... ဆိုပြီးပေးခဲ့ကြရတယ်။ လူ (၁၀၀) မဲရုံတရုံဆောက်၊ တယောက်မကျန် မပေးပဲ မနေရဲအောင် ကြီးကြပ်တယ်။ အဖြူပုံးကို အပေါက်ဝမှာထားပြီး အမဲပုံးကို ဟိုးအစွန်မှာထားတယ်။ အလွန်သတ္တိရှိတဲ့သူက စွန့်စွန့်စားစား သွားထည့်ပေးခဲ့လည်း မဲရေတွက်တဲ့အခါကျတော့ အကုန်အဖြူချည်းဖြစ်ကုန် တယ်။ မဲရုံစောင့်တဲ့သူတွေက ရာနှုန်းပြည့်ထောက်ခံမှုရတယ်ဆိုတာကို အစီရင်ခံရမှာ သေမလောက်ကြောက်နေတယ်” စသည်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ခဲ့ပါသည်။

(ကိုးကား - မြန်မာပြည်ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ပြည်သူ့တို့၏ နိုင်ငံရေးအရ ပါဝင်မှု၊ သုတေသနနှင့်မှတ်တမ်းတင်ဌာန (NDD)

ဤသို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတဖြစ်လဲ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးနေဝင်း ခေါင်းဆောင်သည့် မဆလပါတီသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြိုင်ဖက်မရှိ အနိုင်ရခဲ့ပြီး၊ အငြိမ်းစားစစ်တပ်အရာရှိကြီးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းသော အရပ်သားအစိုးရ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတော့သည်။

နိဂုံး

ဤတွင် ...

- ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၅ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အကြောင်းတစေ့တစောင်းကိုလည်းကောင်း၊
- ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ၁၉၉၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအကြောင်းနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုလည်းကောင်း၊
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေ၊ ဆန္ဒခံယူပွဲပြုလုပ်ပုံနှင့် ပြုလုပ်ခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ တစ်စုံတရာ လေ့လာပြီးလောက်ပြီဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခြေအနေများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေများကို ကိုယ်တိုင်နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြည့်ရန်ကိုသာ တိုက်တွန်းလိုက်ရပါကြောင်း။



အခြေခံဥပဒေရေးရာ

အခြေခံဥပဒေရေးရာသတင်းအတိုအထွေများ

မှတ်တမ်းနှင့် သုတေသနဌာန
မြန်မာနိုင်ငံ၅၅.နေ့များကောသင်စီ

ပီနိုရှေး အမှု

ချီလီနိုင်ငံသမ္မတဟောင်းပီနိုရှေးသည် အခွန်ရှောင်ရှားမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်းခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ချီလီနိုင်ငံတရားရုံးမှကြေညာခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းအုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက်မူ အမှုရင်ဆိုင်ရန် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ခြင်းမရှိကြောင်း တရားရုံးမှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ပီနိုရှေးသည် ယခင်လပိုင်းအတွင်းတွင် လေဖြတ်သည့်ရောဂါဖြင့် ဆေးရုံ၌ ဆေးကုသမှုခံယူခဲ့သည်။ ချီလီတရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ချီလီနိုင်ငံတွင် ငွေကြေးကို လူ့အသက်ထက်ပို၍ တန်ဖိုးထားသည်ဟု တရားလိုရှေ့နေ အီဒူအာဒိုမှ ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ၎င်းက “သမ္မတဟောင်းပီနိုရှေးဟာ လူသတ်သမားတယောက်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အချက်ကို မေ့ထားပြီး သူ့ကို သူ့အဖြစ်အဖြစ်စွပ်စွဲတာဟာ သဘာဝမကျဘူး” ဟုပြောဆိုခဲ့သည်။ ပီနိုရှေးသည် နိုင်ငံရပ်ခြားရှိဘဏ်များတွင် ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာသိမ်းဆည်းထားသည်ဟုသောအချက်ကို ချီလီနိုင်ငံ၏အခွန်ဌာနသို့ အသိပေးခြင်းမရှိဟု စွပ်စွဲခြင်းခံနေရသည်။ ၎င်း၏တရားခံရှေ့နေများက ထိုပိုက်ဆံများသည် နိုင်ငံအတွက် အသုံးပြုခဲ့သော ပိုက်ဆံများဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုနေသော်လည်း သတင်းထောက်များကမူ ထိုအမှုကြောင့် ပီနိုရှေး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းနေပြီဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ချီလီတရားသူကြီးဆာဂျီအိုမှ ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်းပီနိုရှေး၏ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်နေပြီဖြစ်သည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံအထက်လွှတ်တော်၏ ယခင်နှစ်အစီရင်ခံစာ၌ ပီနိုရှေးသည် ဒေါ်လာ (၁၃) သန်းထက်မနည်းသောငွေများကို အမေရိကန်နိုင်ငံရှိ ဘဏ်များတွင် သိမ်းဆည်းထားသည်ဟုဆိုသည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာက ပီနိုရှေး၊ ၎င်း၏မိသားစုဝင်များနှင့် အခြားအရာရှိများသည် ဘဏ်စာရင်းပေါင်း (၁၂၅) ခု ဖွင့်ခဲ့သည်ဟုဆိုထားသည်။ တရားခံရှေ့နေများကမူ ထိုအစီရင်ခံစာပါအချက်အလက်များသည် ခိုင်လုံမှုမရှိဟုဆိုခဲ့သည်။



မိလိုဆေးပစ် အမှု

နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်မှုတရားရုံးမှ ယခင်ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံသမ္မတဟောင်း မိလိုဆေးပစ်အား တရားခံရှေ့နေအဖြစ်ဖြင့် တရားရုံးရှေ့မှောက်၌ မိမိကိုယ်ကိုဆက်လက်ခုံချေပနိုင်ရန် ခွင့်ပြုလိုက်သည်။ သို့သော်လည်း စစ်ရာဇဝတ်မှုများဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်းခံနေရသော မိလိုဆေးပစ်အတွက် အရန်တရားခံရှေ့နေများကို ဆက်လက်ထားရှိမည်ဖြစ်သည်။ မိလိုဆေးပစ် ကျန်းမာရေးကောင်းနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ၎င်း၏အမှုအတွက် ကိုယ်တိုင် တရားခံရှေ့နေအဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ဟု တရားရုံးမှ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

မိလိုဆေးပစ်သည် ၎င်းအာဏာရှိစဉ်အတွင်း ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဘော်လကန်ဒေသတွင် ဖြစ်ပွားကျူးလွန်ခဲ့သည့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စွဲချက်များကို ရင်ဆိုင်နေရသူဖြစ်သည်။

မိလိုဆေးပစ်သည် လွန်ခဲ့သောနှစ်နှစ်ကျော်ကာလအတွင်းမှစ၍ ကိုယ်တိုင် တရားခံရှေ့နေအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း ၎င်း၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေများကြောင့် အမှုကို မကြာခဏဆိုသလို အချိန်ကြာမြင့်စွာ ရပ်နားထားခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်တရားရုံးတော်မှ ၎င်းအတွက် တရားခံရှေ့နေနှစ်ဦးကို အတင်းအကြပ် ခန့်အပ်ထားပေးခဲ့သည်။ မိလိုဆေးပစ်သည် ၎င်းအတွက်ခန့်အပ်ထားသော တရားခံရှေ့နေများဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ငြင်းဆိုနေခဲ့ပြီး မိမိကိုယ်ကို ခုံချေပနိုင်ခြင်းသည် အခြေခံ အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ တရားခံဘက်ရှိ မျက်မြင်သက်သေများသည်လည်း မိလိုဆေးပစ် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ခုံချေပခွင့်ရရှိမှသာလျှင် သက်သေထွက်ဆိုမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုနေခဲ့သည်။

တရားရုံးမှခန့်အပ်ထားသော တရားခံရှေ့နေများသည် မိလိုဆေးပစ်၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမရရှိခြင်း၊ လိုအပ်သော သက်သေအထောက်အထားများရရှိနိုင်သည့် မျက်မြင်သက်သေများကို စည်းရုံးနိုင်ရန်ခက်ခဲခြင်း စသည်တို့ကြောင့် အောက်တိုဘာလအတွင်းတွင် တရားခံရှေ့နေအဖြစ်မှနှုတ်ထွက်ခွင့်ပြုရန် ခုံရုံးသို့တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ထိုတောင်းဆိုချက်ကို တရားရုံးမှပယ်ချခဲ့သည်။ ထိုအရန်ရှေ့နေများသည် အမှုမပြီးဆုံးမီကာလအတွင်း မိလိုဆေးပစ်၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ထပ်မံဆိုးရွားလာပါက ၎င်း၏တရားခံရှေ့နေ အဖြစ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ထားရှိခြင်းဖြစ်သည်။



အဖွဲ့ချုပ်လူငယ်တဦးသေဆုံးမှုအတွက် အမှုဖွင့်တိုင်ကြားခြင်း

နအဖ အာဏာပိုင်တို့၏ ရိုက်နှက်မှုကြောင့် စစ်ကြောရေးစခန်းတွင်း သေဆုံးသွားသူ အဖွဲ့ချုပ်လူငယ် ကိုအောင်လှိုင်ဝင်း၏အမှုကို ယနေ့ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်ရဲစခန်း၌ အမှုဖွင့်တိုင်

ကြားလိုက်သည်။ ကျန်ရစ်သူဇနီးသည် မနှင်းစန္ဒာကိုယ်တိုင် သွားရောက်တိုင်ကြားခြင်းဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ချုပ်ရှေ့နေတို့က လိုအပ်သလို အကူအညီ ပေးသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှေ့နေတဦးဖြစ်သူ ဦးဉာဏ်ဝင်းက ပြောကြားခဲ့သည်။

ကိုအောင်လှိုင်ဝင်း အသက် (၃၀)သည် လှိုင်မြို့နယ်၊ အောင်မြေသာဇံကန်လမ်း၌ နေထိုင်သူဖြစ်ပြီး ပြီးခဲ့သည့် မေလ (၁) ရက်နေ့က လပ်ကီးစားသောက်ဆိုင်တွင် ထမင်းစားနေစဉ် အမည်မသိ လူ (၄) ဦးက ၎င်းကို ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။ ထမင်းဆိုင်ပိုင်ရှင်က ဖြစ်ပျက်ပုံအသေးစိတ်ကို မိသားစုအား လာရောက်အကြောင်းကြားသည့်အတွက် ရဲစခန်းအပါဝင် အာဏာပိုင်တို့ထံ စုံစမ်းသော်လည်း ဘာမှအစအနမရဟုဆိုသည်။ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ဖမ်းဆီးသည်၊ မည်သည့်နေရာ၌ ချုပ်နှောင်ထားသည်ကို မိသားစုက လိုက်လံစုံစမ်းခဲ့သော်လည်း လုံးဝစုံစမ်းမရခဲ့ပေ။ စစ်ဘက်စုံစမ်းရေးအရာရှိဆိုသူ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးမင်းလှိုင်နှင့် အဖွဲ့ မေလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် ကိုအောင်လှိုင်ဝင်းမိသားစုထံရောက်လာပြီး ကိုအောင်လှိုင်ဝင်းမှာ စစ်ဆေးနေစဉ် နှလုံးရောဂါဖြင့်သေဆုံးသွား၍ အလောင်းကို (၇) ရက်နေ့တွင် သဂြိုဟ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် နစ်နာကြေးအတွက် ကျပ်ငွေ (၁)သိန်း လက်ခံစေလိုကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်တို့အနေဖြင့် ကိုအောင်လှိုင်ဝင်းသေဆုံးသည့်ကိစ္စကို ခိုင်လုံသော ဖြေရှင်းချက်မပေးသည့်အတွက် ယခုလို တရားဥပဒေကြောင်းအရ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန်စီစဉ်ခြင်းဖြစ်ပြီး အာဏာပိုင်တို့၏ ဥပဒေမဲ့ အနိုင်ကျင့်သည်ကို မခံနိုင်၍ ကျန်ရစ်သူဇနီး မနှင်းစန္ဒာက ယခုလို အမှုဖွင့်တိုင်ကြားလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ (ဒီဇီဘီ)



ထမ်းမနိုင်ရွာသူ မစုစုနွေးအမှု
၂၇ ၊ ဧပြီ ၊ ၂၀၀၅ ။

ကျေးရွာအာဏာပိုင်များ၏ မတရားငွေကောက်ခံမှုနှင့် အဓမ္မအလုပ်စေခိုင်းမှုကို ရန်ကုန်တိုင်း ကော့မှူးမြို့နယ် တရားရုံးတွင် ဦးတိုက်လျှောက်ထားပြီး ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ သတ္တိရှိစွာရင်ဆိုင်ခဲ့သော ထမ်းမနိုင်ရွာသူ မစုစုနွေးကို ကော့မှူးမြို့နယ်အဖွဲ့ချုပ် (အန်အယ်လ်ဒီ) က သူမနေအိမ်တွင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၀) ရက်နေ့က ဂုဏ်ပြုပွဲကျင်းပပေးသည်။ ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အမှုဖြစ်စဉ်တလျှောက် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သော မြို့နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးဘဆွေက ရှင်းလင်းပြောကြားသည်။ ဂုဏ်ပြုပွဲသို့ အဖွဲ့ချုပ်ဝင်မြို့နယ်စည်းအားလုံး (၅၀) ကျော် တက်ရောက်သည်။ ထို့ပြင် ပြည်သူများ အဓမ္မအလုပ်အားပေးဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် သူမ၏ သတ္တိ၊ ဗျတ္တိကို အန်အယ်လ်ဒီမှ ချီးကျူးမှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ တက်ရောက်လာသူများကို မစုစုနွေးက ထမင်းကျွေးညှော်ခံပြီး အမှုတလျှောက်လုံး ကူညီပေးခဲ့သော ရှေ့နေ ဦးမောင်မောင်လတ်၊ ဦးမြင့်သောင်းနှင့် ကော့မှူးမြို့နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးဘဆွေတို့ကို ကျေးဇူးတင်စကားပြန်လည်ပြောကြားပြီး လက်ဆောင်ပစ္စည်းတချို့နှင့် ကန်တော့ခဲ့သည်။

ဦးဘဆွေက မြို့နယ်လူထုမှ ရွေးကောက်တင်မြောက်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကော့မှူးမြို့နယ် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင်နေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရွာသူရွာသားများ၏ အန္တရာယ်၊ ဒုက္ခနှင့် မတရားမှုကြောင့် သောကရောက်နေကြရသောဘဝမှ လွတ်မြောက်အောင် ဖော်ထုတ်ရမည့် လူသားတစ်ဦး၏တာဝန်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်သဖြင့်ကူညီခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ကျေးရွာလူထုအပေါ် အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှု၊ မတရားခေါင်းပုံဖြတ်လုပ်ရပ်အားလုံးကို လူထုဖက်မှရပ်တည်ပြီး ကျေးရွာ အာဏာပိုင်များကို တရားပြန်ဆွဲခဲ့သောမစုစွန့်ကို ရယူက များကအငြိုးအတေးထားပြီး အမှုဆင် မတရားဖမ်းဆီးရန် ပြင်ဆင်နေကြသည်။ ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဧပြီလ (၁၄) ရက်နေ့တွင် ကာယကံရှင် မစုစွန့်က အောက်ပါအတိုင်းပြောပြခဲ့သည်။ သူမသည် အဖော်တစ်ဦးနှင့်အတူ စက်ဘီးဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌ အိမ်လမ်းဘက်သို့ဖြတ်ကူးစဉ် ဥက္ကဋ္ဌနှင့်အတွင်းရေးမှူး စီးလာသောကားက နောက်မှဝင်လာသည်။ သူမကိုမြင်သောအခါ “ရိုက်သတ်လိုက်ရင်ကောင်းမယ်၊ ရှုပ်နေ၍ သေသွားမှရှင်းသွားမည်” စသဖြင့် ပြောသွားသည်ကို တန်ပြန်ပြောမည်အပြု အဖော်မိန်းခလေးကဟန့်တားပြီး သူမအိမ်သို့ အတင်းခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ နောက်တနေ့မနက်တွင် မစုစွန့်ကို ဥက္ကဋ္ဌအိမ်ရှေ့၌လာရောက်ဆဲဆိုသည်ဟု အမှုဖွင့်ပြီး မတရားဖမ်းဆီးရန် ကြံစည်ကြသည်။

မစုစွန့်သည် အာဏာပိုင်များအမှုဆင် မတရားဖမ်းဆီးရန် ပြင်ဆင်မှုအပေါ် လုံးဝစိုးရိမ်ထိန်းလန့်မှုမရှိဘဲ ယခုကဲ့သို့ ဆက်လက်ပြောပြသည်။ “သူမသည် ၂၇၊ ၄၊ ၂၀၀၄ ရက်နေ့ကထဲက လုပ်အားပေးတရားစွဲလို့ သူမကိုအမျိုးမျိုးဆင်ပြီးဖမ်းမည်၊ အမှုဆင်တာဖမ်းတာဟာ သူတို့တာဝန်ဖြစ်ကြောင်း အကယ်၍ ဖမ်းခဲ့လျှင် အကိုတွေကို မလိုက်ဖို့၊ သတင်းမမေးဖို့၊ ဒီအလုပ်လုပ်ရင် အဖမ်းခံရမည်၊ လုပ်ရဲရင်ခံရဲကြောင်း၊ သူမအလုပ်လုပ်ရင်း ထမင်းစားပြီး အပြစ်ကိုစောင့်နေကြောင်းနှင့် အာဏာပိုင်များ၏ ရွာတွင်းလုပ်ဆောင်နေသော လုပ်ငန်းအားလုံးတွင် သူမကိုဝင်ရောက်မစွက်ဖက်ရန် တားမြစ်ထားသော်လည်း သူမအနေဖြင့် ရွာသူရွာသားများ ထိခိုက်နစ်နာမည့်အရေးကို လက်ပိုက်ကြည့်မနေနိုင်ကြောင်း” ပြောပြသွားသည်။ မစုစွန့်ကို စွဲဆိုထားသော မတရားအမှုကို ကော့မှူးမြို့နယ်တရားရုံးတွင် ၁၈၊ ၅၊ ၂၀၀၅ နေ့က စတင်စစ်ဆေးခဲ့သည်။ မစုစွန့်၏ အကျိုးဆောင်ရှေ့နေအဖြစ် အဖွဲ့ချုပ်ဥပဒေ အထောက်အကူပြုရှေ့နေ ဦးမောင်မောင်လတ်က လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

အသရေဖျက်မှုစွဲချက်ဖြင့် တရားလိုဦးတင်အေးနှင့် တရားလိုပြသက်သေ ဦးကျော်လွင်တို့ကို စစ်ဆေးသည်။ တရားလိုပြသက်သေ လေးငါးခြောက်ဦးကို အရင်စစ်ပြီးမှ မစုစွန့်ကို စစ်မည်ဖြစ်သည်။ သူမဘက်တွင် သက်သေအဖြစ် (၃) ဦးရှိပြီး အမှုမှာ မြန်နိုင်ကြောင်း၊ အကယ်၍ တရားရုံးမှတဖက်သတ်ပြစ်ဒဏ်ပေးလျှင် ငွေဒဏ် သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် သို့မဟုတ် တရားသေလွတ်နိုင်သည်။ ထောင်ဒဏ်မှာ အများဆုံး (၃) ဖြစ်ပြီး၊ မစုစွန့်ဘက်မှလည်း အသရေဖျက်မှု၊ ဒြိမ်းခြောက်မှုတို့ဖြင့် ပြန်တရားစွဲထားသည်။ ရုံးတော်က လက်ခံ၊ မခံကို (၂၇) ရက်နေ့တွင်သိရမည်ဖြစ်သည်။ မစုစွန့်အပေါ် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးတွေနဲ့ ခြောက်

လှန်ပြောင်းနိုင်စွမ်းကိုမောင်းထုတ်ရန် နအဖအာဏာပိုင်တွေက ညွှန်ကြားထားကြောင်း၊ ဗဟိုအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့နဲ့ ကြံ့ခိုင် (ဗဟို) တွင် ပြီးခဲ့သည့်အပတ်က ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ အမှုဆောင်ထားသည့်အတိုင်း ထောင်ချမည်ဆိုလျှင်လဲ စစ်အစိုးရအနေနဲ့ ပိုမိုနာမည်ပျက်မည့် အနေအထားဖြစ်တဲ့အတွက် ထောင်ချမဲ့အစား နယ်စပ်ကိုထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်လိုစိတ်ဖြစ်လာအောင် နည်းမျိုးစုံနဲ့ ဖြားယောင်ခြောက်လှန့်ဖို့ညွှန်ကြားခဲ့ကြောင်း၊ အမှုစစ်နေစဉ်အတွင်း မစုစုနွေးဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းမဲ့စကားလုံးတွေ၊ အမျိုးသမီးကောင်းတယောက် မကြားဝံ့မနာသာဖြစ်မည့်စကားလုံးတွေဖြင့်ထွက်ဆိုရန် ကျေးရွာအာဏာပိုင်တွေကို ညွှန်ကြားထားကြောင်း၊ သူမအနေနဲ့ တရားရင်ဆိုင်ရမှာကို ရှက်ရွံ့လာပြီး နယ်စပ်ကိုထွက်ပြေးသွားစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်လုပ်ကြောင်းသိရသည်။ တရားခွင်တွင် ကျေးရွာအာဏာပိုင်များ၏ ထွက်ဆိုချက်များသည် မိုက်ရိုင်းကြမ်းတမ်းလွန်းသည့်အတွက် တရားရေးဝန်ထမ်း အမျိုးသမီးများပင် နားမထောင်ရဲအောင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ မစုစုနွေးအနေဖြင့် အာဏာပိုင်များ၏ ရန်ရင်းကြမ်းတမ်းသည့် ထွက်ဆိုချက်တွေကို တရားမှတ်ပြီး နားထောင်ခဲ့ကြောင်း၊ ဘယ်လိုဘဲဖြစ်ဖြစ် ထမ်းမနိုင်ရွာကနေ တလက်မမှ ရှောင်တိမ်းသွားမှာမဟုတ်သလို အမှန်တရားအတွက် နောက်ဆုံးထွက်သက်အထိ တိုက်ပွဲဝင်သွားမှာဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။



**ဦးခွန်ထွန်းဦးနှင့် ရှမ်းခေါင်းဆောင်များအမှု
၂၉ ၊ ဧပြီ ၊ ၂၀၀၅ ။**

ရှမ်းအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခွန်ထွန်းဦးအပါအဝင် အတွင်းရေးမှူး ဦးစိုင်းညွန့်လွင်၊ အဖွဲ့ဝင်စိုင်းလှအောင်နှင့် စစ်သာဦး၊ ရှမ်းပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ဆေထင်၊ ရှမ်းမျိုးဆက်သစ်မှ ဦးမြင့်သန်း၊ ဦးဘသင်၊ ဦးထွန်းညို၊ စိုင်းမျိုးဝင်းထွန်းနှင့် စိုင်းနေမိုးတို့ကို ပြီးခဲ့သည့် ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်နေ့က ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး ယခုလ (၂၇) ရက်နေ့မှ (၂၉)ရက်နေ့အထိ အင်းစိန်ထောင်အတွင်း သုံးရက်ဆက်တိုက် စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ယခုလအတွင်း တတိယအကြိမ် စစ်ဆေးခြင်းဖြစ်ပြီး တရားသူကြီးများမှာ ဦးမြသိန်းနှင့် ဗိုလ်မှူးခင်မောင်ကြီးတို့ဖြစ်သည်။ စွဲကျပ်အစိုးရရှေ့နေ (၂) ဦးမှာ ဦးချစ်ကိုကိုနှင့် ဦးကြီးမြင့်တို့ဖြစ်ပြီး ဖော်ကောင် အစိုးရသက်သေများမှာ ကျောင်းသားအမည်ခံ ကိုအေးလွင်နှင့် ကိုဇင်အောင်ကိုတို့ဖြစ်သည်။ ဦးခွန်ထွန်းဦးတို့အတွက် အစိုးရမှ ငှားပေးထားသော ရှေ့နေများမှာ ဦးအောင်ခိုင်နှင့် ဦးအောင်မြင့်တို့ဖြစ်သည်။

စွဲချက်တင် စစ်ဆေးနေသော ပုဒ်မများမှာ ပုဒ်မ ၁၂၂/၁ နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှု၊ ပုဒ်မ ၁၂၄ (က) နိုင်ငံတော် အကြည်ညိုပျက်စေမှု၊ ပုဒ်မ ၁၇ (၁) မတရားအသင်းများနှင့်ဆက်သွယ်မှု၊ ပုဒ်မ ၁၇ (၂၀) တရားမဝင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှု၊ ပုဒ်မ ၂၄ (က) တရားမဝင် နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်မှုတို့ဖြစ်သည်။ ထိုစွဲချက်များသည် ၎င်းတို့ (၁၀) ဦးအပေါ် အတူတူစွဲထားခြင်းလော၊ တဦးစီ

အလိုက် ကွဲပြားမှုရှိသလောဆိုသည်ကို ရှင်းလင်းစွာမသိရသေးပါ။ ဦးခွန်ထွန်းဦးရဲ့ အမှုအခြေ အနေနှင့်ပတ်သက်ပြီး မိသားစုက သွားရောက်စုံစမ်းရာတွင် တာဝန်ရှိသူတွေနဲ့သာ သင့် တော်သလို စီစဉ်မှာဖြစ်တဲ့အတွက် တွေ့စရာမလိုကြောင်း နအဖက ငှားပေးထားသော ရှေ့ နေနှစ်ဦးက ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့သည်။ လွတ်လပ်စွာ ရှေ့နေငှားရမ်းခွင့်ပေးရန်၊ လူထုရှေ့ မှောက် တရားစီရင်ရန် မိသားစုက သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်တွေထံ စာရေးတင်ပြခဲ့သော် လည်း ယခုအချိန်ထိ အကြောင်းတစ်ခုတရားမပြန်သေးကြောင်း ဦးခွန်ထွန်းဦး မိသားစု၏ ပါဝါ လွှဲအပ်ခံထားရသူ ရှေ့နေ ဦးအောင်သိန်းမှ ပြောကြားခဲ့သည်။



နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခံထားရသော အဖွဲ့ချုပ်ဝင် (၄) ဦးအမှု ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းခြင်း

မတရားအသင်းနှင့် ဆက်သွယ်မှု ပုဒ်မ ၁၇ (၁)၊ ပြည်ပထွက်ခွါမှု ပုဒ်မ ၁၃ (၁) နှင့် အရေးပေါ်စီမံမှု ပုဒ်မ ၅ (ည) တို့နှင့် အင်းစိန်ထောင်တရားရုံးက ထောင်ဒဏ် (၇) နှစ်စီ ၂၃၊ ၉၊ ၂၀၀၄ နေ့က ချမှတ်ထားသော သင်္ကန်းကျွန်းမြို့နယ်မှ ဦးတင်မြင့်၊ မကျွေးတိုင်းမှ ဒေါ်သန်း သန်းဝင်း၊ မွန်ပြည်နယ်၊ သိမ်ဇရပ်မှ ဦးစံရနှင့် ဒေါ်ရီရီဝင်းတို့၏အမှုကို မေ (၂၅) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းခဲ့သည်။ ဦးတင်မြင့်နှင့် ဒေါ်သန်းသန်းဌေးတို့ ကို ပြီးခဲ့တဲ့ ဇွန်လ (၇) ရက်မှာ ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး ဦးစံရနှင့် မရီရီဝင်းတို့ကို ဩဂုတ်လဆန်းပိုင်းတွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ (၄) ဦးအား တရားရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်းမရှိဘဲ စစ်ထောက်လှမ်းရေးထံ ထွက်ဆိုခဲ့သော ထွက်ဆိုချက်များနှင့်သာ အပြစ်ပေးလိုက်ပြီး ဥပဒေအရအပြစ်ပေးခြင်းနှင့် ညီညွတ်ခြင်းမရှိကြောင်း ဦးလွင်မှပြောကြားခဲ့သည်။ အဖွဲ့ချုပ်ရှေ့နေများက ရန်ကုန်တိုင်း တရားရုံးသို့ ဒီဇင်ဘာ (၁) ရက်နေ့တွင် အယူခံတင်လျှောက်ထားခြင်းကို ကြားနာမှုမရှိ ပယ်ချခဲ့သောကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ပြင်ဆင်မှု ထပ်မံတင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုကိုလိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးနေသူ ရှေ့နေဦးဉာဏ်ဝင်းက “ပြင်ဆင်မှုက အပြစ်ပေး ထားတာ ဥပဒေနဲ့မညီကြောင်း၊ ဒုတိယတပိုင်းက သိမ်းဆည်းထားတဲ့ပစ္စည်းတွေကို ဖျက်ဆီး ပို့အမိန့်ချခြင်းသည် မဖြစ်သင့်ကြောင်း၊ အမှုနဲ့ပတ်သက်သောပစ္စည်းများကို မတရားဖျက် ဆီးရန် သင့်တော်သလိုအမိန့်ချခြင်း၊ ၎င်းပစ္စည်းများသည် ပြစ်မှုနှင့်မဆိုင်ကြောင်း၊ ပြစ်မှုကျူး လွန်ရာတွင်အသုံးပြုသော ပစ္စည်းများမဟုတ်ကြောင်း၊ သိမ်းဆည်းထားသောပစ္စည်းများတွင် ငွေ၊ ကင်မရာ၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ခါတ်ပုံနှင့် အန်အယ်လီဒီမှ တရားဝင်စာရွက်စာတမ်း များပါကြောင်း၊ ထိုအရာများသည် အကျိုးမဝင်ကြောင်း၊ အမိန့်မချနိုင်ကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်က ထုတ်ထားသော ငွေစက္ကူများအား ဖျက်ဆီးစေဆိုသည့်အမိန့်ထဲတွင် အကုန်အကျိုးဝင် သည်ထင်ကြောင်း ထိုအမိန့်ကို မှန်မှန်ကန်ကန်ဖြစ်အောင် လက်ခံပေးရန် ထပ်မံလျှောက် ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း” ပြောကြားခဲ့သည်။

ပြင်ဆင်ချက်ကို တရားရုံးချုပ်က လက်ခံ၊ မခံဆိုသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမသိရပေ။ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေနှင့်ဆိုင်သော အယူခံ၊ ပြင်ဆင်ချက်၊ အထူးအယူခံများအားလုံးကို အာဏာပိုင်တွေဘက်မှ အမြဲတမ်းပယ်ချလေ့ရှိသော်လည်း တရားခံများဘက်မှလည်း ဥပဒေကြောင်းအရ လုပ်စရာရှိသည်များကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း အမှုကို လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးနေသူ ရှေ့နေဦးဉာဏ်ဝင်းမှပြောခဲ့သည်။



**ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်နှင့် ဇနီးတို့၏ မိသားစုဝင်များအား
နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်များ ချမှတ်ခံရခြင်း
ဧပြီ ၂၄၊ ၂၀၀၅ ။**

ရာထူးမှဖယ်ရှားဖမ်းဆီးခံလိုက်ရသော ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်နှင့် စစ်ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိ(၃၀၀) အနက် ဗိုလ်မှူးအဆင့်နှင့် ဒေဘက်အဆင့်ရှိသူများကို မိသားစုဝင်များက ထောင်ဝင်စာတွေ့ခွင့်အမိန့်ကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးလက်မှတ်ဖြင့် ယခုလ (၁) ရက်နေ့ကထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထောင်ဝင်စာတွေ့ခွင့်ရသူ အများစုမှာ စစ်ထောက်လှမ်းရေးဟောင်းများမဟုတ်ဘဲ နှစ်ကအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သည်။ နှစ်ကအဖွဲ့ဝင်များကို ကလေး၊ ပူတာအို၊ ဘူးသီးတောင် စသည့် ဝေးလံသောထောင်များတွင် ဖမ်းဆီးထောင်ချခဲ့သည်။ ရန်ကုန် အင်းစိန် သီးသန့်ထောင်တွင် ဖမ်းဆီး အမှုစစ်ဆေးနေဆဲဖြစ်သော စစ်ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိများကို ယခုအချိန်ထိ မိသားစုဝင်များနှင့် တွေ့ခွင့်မပြုသေးပေ။

အင်းစိန်သီးသန့်ထောင်တွင် ဖမ်းဆီးအမှုစစ်ဆေးနေဆဲဖြစ်သော စစ်ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိ(၃၀) ကျော်ကို အနည်းဆုံး ထောင်အနှစ် (၂၀) မှ အနှစ် (၂၀၀) အထိ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ နှစ်အများဆုံး ချမှတ်ခံရသူများမှာ ဗိုလ်မှူးချုပ်သိန်းဆွေ၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်သန်းထွန်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ခင်ညွန့်၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိ ဗိုလ်မှူးထွန်းဦး အပါအဝင် ကိုယ်ရေးအရာရှိတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူများဖြစ်သည်။ ဗိုလ်မှူးချုပ်သိန်းဆွေ၏သား ဆန်နီဆွေ ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုဆင်ဆာဥပဒေချိုးဖောက်မှုဖြင့် ထောင်ဒဏ် (၁၄) နှစ်ချမှတ်ခဲ့သည်။

စစ်ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိ(၃၀၀) အနက် အဆင့်မြင့်အရာရှိ(၄၀) နီးပါး၏အမှုကို အင်းစိန်ထောင်ထူးဝ တရားရုံးတွင် ဧပြီလ (၇) ရက်နေ့တွင် အပြီးသတ်စစ်ဆေးခဲ့ပြီး၊ ဧပြီလ (၈) ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ကြီးနှင့် ဗိုလ်မှူးအဆင့်ရှိ ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိ (၁၀၀) ကျော်ကို ရုံးထုတ်အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အနိမ့်ဆုံးရသောထောင်ဒဏ်မှာ နှစ် (၂၀) ဖြစ်သည်။ ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိတွေနှင့်ဆက်နွယ်ပြီး ကျန်ဖမ်းဆီးထားသူအားလုံးကို ဆက်လက်အမိန့်ချမှတ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်များ ချမှတ်ခံခဲ့ရသည့် စစ်ထောက်လှမ်းရေးဟောင်းများကို မန္တလေး၊ ပြည်၊ တောင်ငူ၊ သရက်၊ သာယာဝတီ၊ ပဲခူး၊ သထုံနှင့် မော်လမြိုင်ထောင်

များသို့ ပြောင်းရွှေ့လိုက်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်အဖမ်းခံရပြီးနောက် ကလေးမြို့ ထောက်လှမ်းရေး (၈) ဦးကို ဒဏ်အတွင်း ခုံရုံးပွဲစစ်ဆေးပြီး ကျန် (၄) ဦးကိုမူ အပြစ်မရှိသည့်အတွက် ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။ အဂတိလိုက်စားမှုဖြင့် ကလေးမြို့အခြေစိုက် အမှတ် (၁၇) ထောက်လှမ်းရေးတပ်မှ အရာခံဗိုလ်မင်းစိန်ကို ထောင်ဒဏ် (၆) နှစ်၊ အရာခံဗိုလ်စန်းမောင်ကို ထောင် (၅) နှစ်နှင့် အခြားအမည်မသိ (၂) ဦးကို ထောင် (၇) နှစ်စီ ချမှတ်လိုက်ပြီး ကလေးထောင်သို့ ပို့ဆောင်လိုက်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်ရဲ့သားမက် ဦးတင်ထွတ်ကို ဧပြီလ ဒုတိယပတ်က နိုင်ငံခြားငွေလက်ဝယ်ထားမှု၊ သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်အက်ဥပဒေ၊ လိုင်စင်မဲ့ကားသုံးစွဲမှု စသောပုဒ်မများဖြင့် ထောင်ဒဏ် နှစ် (၂၂၀) ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဦးတင်ထွတ်သည် ယခင် မဆလဒုဝန်ကြီး ဦးပေါ်ခမ်းသန်း၏သားဖြစ်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်၏သမီး မသင်းမြမြဝင်း၏ ခင်ပွန်းဖြစ်သည်။ ဦးတင်ထွတ်နှင့်အမှုတွဲဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိ ဗိုလ်မှူးနိုင်ငွေကို စီးပွားရေးနှင့်သာမက တပ်မတော်ပြိုကွဲအောင်ကျိုးစားသည်ဆိုသည့် စွဲချက်ဖြင့် ထောင်ဒဏ်နှစ် (၂၈၀) ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်နှင့်ဆက်စပ်ပြီး ဖမ်းဆီးထောင်ချခံရသူများထဲတွင် ဗိုလ်မှူးနိုင်ငွေနှင့် ဦးတင်ထွတ်တို့သည် ထောင်ဒဏ်အများဆုံး ချမှတ်ခံရသူများဖြစ်သည်။ ဧကအန်ယူနှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍကပါဝင်ခဲ့သူ ဗိုလ်မှူးကြီးစန်းပွင့်ကိုလည်း ထောင်ဒဏ် (၃၄) နှစ်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်၏ဖခီး ဒေါက်တာဒေါ်ခင်ဝင်းရွှေ၏မောင်အငယ်ဆုံး ဦးတင်မောင်ဝင်း၏ သား မန္တလေးထောက်လှမ်းရေးတပ်တွင်တာဝန်ယူခဲ့သူ ဗိုလ်ကြီးသူရကိုအား နိုင်ငံခြားငွေလက်ဝယ်ထားမှု၊ အာဏာအလွဲသုံးစားမှုဖြင့် ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်းချမှတ်ခဲ့သည်။ ဒေါ်ခင်ဝင်းရွှေ၏ အမွှာညီမတော်စပ်သူ ဒေါ်ဝင်းမေ၏သား ဦးကျော်ကျော်မိုးအား ဒေါက်တာရဲနိုင်ဝင်းဦးစီးသည့် ပုဂံဆိုက်ဘာတက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်အက်ဥပဒေ၊ နိုင်ငံခြားငွေလက်ဝယ်ထားမှုဖြင့် တသက်တကျွန်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (၃၅)နှစ်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာဒေါ်ခင်ဝင်းရွှေ၏ အစ်မအကြီးဆုံးဖြစ်သူ ဒေါ်အေးစော၏သားမက် ဗိုလ်မှူးသစ် လင်းကို ငွေအလွဲသုံးစားမှုဖြင့် တသက်တကျွန်းပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည်။



တကိုယ်တော်ဦးအုန်းသန်းအမှု ဗဟိုတရားရုံးချုပ်ကို အယူခံတင်

ရန်ကုန် ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရုံး (UNDP) ရှေ့ပြေးငြိမ်းချမ်းစွာ တကိုယ်တော် ဆန္ဒပြခဲ့မှုဖြင့် ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ (၂၅) ရက်နေ့တွင် ပုဒ်မ ၅၅၅ (ခ) ဖြင့် ရန်ကုန် အရှေ့ပိုင်းခရိုင်တရားရုံးတွင် တရားသူကြီး ဦးစိုးတင့်မှ ထောင်ဒဏ် (၂) နှစ် ချမှတ်ဖမ်းဆီးခံရသူ ဦးအုန်းသန်း၏အမှုကို မေ (၃) ရက်နေ့တွင် ဗဟိုတရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်ချက်လျှောက်

လွှာ တင်သွင်းခဲ့သည်။ ဦးအုန်းသန်းအမှုကို လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးနေသူ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ဥပဒေအထောက်အကူပြုအဖွဲ့ဝင် ရှေ့နေကြီး ဦးအောင်သိန်းကိုယ်တိုင် သွားရောက်တင်သွင်းခဲ့သည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ရန်ကုန်ခရိုင်တရားရုံးမှာ အယူခံပြင်ဆင်ချက် တင်သွင်းခဲ့သော်လည်း တရားရုံးက လက်မခံဘဲ ပယ်ချခဲ့သည့်အတွက် ယခုလို ဗဟိုတရားရုံးချုပ်အဆင့်ထိ တက်ရောက်အယူခံပြင်ဆင်ချက် တင်သွင်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဦးအောင်သိန်းမှ ဆက်လက်ပြောကြားခဲ့သည်။



သေဒဏ်ပေးခံရသူ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခြင်း

ပဲခူးဒေသ လုပ်အားပေးခိုင်းစေမှုများကို ILO ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်သို့ သတင်းပေးပို့သည် ဆိုသည့်စွဲချက်ဖြင့် သေဒဏ်အပြစ်ပေးခံခဲ့ရသူ ကိုရွှေမန်းအား အာဏာပိုင်တို့က အင်းစိန်ထောင်မှ ဧပြီလ (၂၉) ရက်နေ့တွင် ပြန်လွတ်ပေးလိုက်သည်။ ရန်ကုန်မြို့သို့ လာရောက်ခဲ့သည့် ILO အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က ဇွန်လအစည်းအဝေးမတိုင်မီ ကိုရွှေမန်းကို လွတ်ပေးရမည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့သည့်အတွက် ယခုလို လွတ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ကိုရွှေမန်းအပါဝင် လူ (၉)ဦးအမှုကို အစအဆုံး လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သူ ရှေ့နေကြီး နိုင်ငွေရက “ILO မှ မစ္စတာဟိုဆေးနှင့် ဩစတေးလျသံ ဒုအတွင်းဝန်တို့က ကိုရွှေမန်းကိစ္စကို လာရောက်မေးမြန်းကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားအဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ် (၃) ယောက် ဗမာပြည်လာ၍ အစိုးရထံ ကိုရွှေမန်းကို လွတ်ပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံကြောင်း၊ ဌာနေကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ မစ္စတာဟိုဆေးမှလည်း မေတ္တာရပ်ခံကြောင်း၊ ထိုမေတ္တာရပ်ခံချက်များကြောင့် ဧပြီ (၂၉) ရက်နေ့တွင် ကိုရွှေမန်းကို အင်းစိန်ထောင်မှ ပဲခူးထိ အိမ်တိုင်ရာရောက် လိုက်ပို့ပြီး ပြန်လွတ်ပေးခဲ့ကြောင်း” ပြောကြားခဲ့သည်။ မူလဖမ်းဆီးစဉ်က (၉)ဦးထဲတွင် (၄)ဦးသာကျန်ရှိပြီး ယခု ကိုရွှေမန်းကိုလည်း ပြန်လွတ်ပေးလိုက်သည့်အတွက် နိုင်ငွေရမှ “ဥပဒေကြောင်း အရတိုးတက်သည်ဟု ပြောရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀၀) ဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတက အမိန့်ပေးလျှင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးမှနေပြီး ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ (၁၀၀) ဖြင့် ဖမ်းဝရမ်းဖွင့်ပြီး လွှတ်လိုရကြောင်း” ထင်မြင်ချက်ပေးခဲ့သည်။ ကိုရွှေမန်းကို ပြန်လွတ်ပေးရေး အပါအဝင် လုပ်အားပေးခိုင်းစေမှုကိစ္စအသေးစိတ်ကို လာမည့်ဇွန်လ (၄) ရက်နေ့တွင်ကျင်းပမည့် ILO အထွေထွေညီလာခံ၌ အသေးစိတ်ဆွေးနွေးမည်ဖြစ်ပြီး နအဖကိုလည်း မည်သို့ အရေးယူမည်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမည်ဟုသိရသည်။



အင်းတော်မြို့နယ်အဖွဲ့ချုပ် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ဦးစောလှိုင်အမှု ၁၃ ၊ ဧပြီ ၊ ၂၀၀၅။

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ အင်းတော်မြို့နယ်အဖွဲ့ချုပ်ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးစောလှိုင်ကို လိုင်စင်မဲ့ကွန်ပျူတာသုံးစွဲမှုဖြင့် မတ်လ (၃၀) ရက်နေ့က အင်းတော်မြို့နေအိမ်မှဖမ်းဆီးပြီး ကသာထောင်သို့ ချက်ခြင်းပို့ခဲ့သည်။ တရားမဝင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၁၆၊ ၁၇၊ ၂၀) တို့နှင့် ကသာခရိုင်တရားရုံး၌ တရားစွဲဆိုထားပြီး ယနေ့ရုံးထုတ်စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့နယ်အဖွဲ့ချုပ် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ဦးကျော်ခင်ကိုလဲ ဥပဒေပုဒ်မ (၅/၂၁)၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၇၊ ၂၀) နှင့် ထောင်ဒဏ် (၁၄) နှစ်ချမှတ်ခဲ့သောကြောင့် ဦးစောလှိုင်အတွက် စိုးရိမ်ပူပန်နေကြသည်။ ဦးစောလှိုင်သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ (၁၉၇၄) ခုနှစ် ဦးသန်းအရေးအခင်းမှာတကြိမ်၊ (၁၉၇၀) ခုနှစ် စင်ပြိုင်အစိုးရထူထောင်ရန် ကျိုးစားမှုဖြင့်တကြိမ်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ ဖွဲ့စည်းသော (၁၉၇၅) ခုနှစ်တကြိမ်၊ မေ (၃၀) ဒီပဲယင်း အကြမ်းဖက်လုပ်ကြံခံစဉ်တကြိမ်နှင့် ယခုအကြိမ် (၅) ကြိမ်မြောက်ဖမ်းဆီးခံရခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မေလ (၆) ရက်နေ့က တတိယအကြိမ် ရုံးထုတ်စစ်ဆေးခဲ့သည်။ အကျိုးဆောင်ရှေ့နေငှားခွင့်မရသေး၍ ဦးစောလှိုင်ကိုယ်တိုင် ပြန်ချေပခဲ့ရသည်။ အမှုစစ်ဆေးပုံအခြေနေနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကသာမြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးမြင့်ကြည်က “ယနေ့ တရားလိုပြသက်သေ (၄) ဦးဖြစ်သော အင်းတော်မြို့နယ် မယကဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူး၊ ရဲစခန်းမှူးနှင့် မယကရုံး စာရေးဝန်ထမ်းတို့ကို စစ်မေးကြောင်း၊ စွဲချက်တင်အဆင့် မရောက်သေး၍ (၁၇) ရက်နေ့သို့ ရုံးချိန်းရွှေ့လိုက်ကြောင်း၊ ရှေ့နေငှားခွင့်မပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဦးစောလှိုင်ငှားချင်သော ရှေ့နေသည် ဧပြီ (၂၅) ရက် ရုံးချိန်းမတိုင်ခင်တရက် ထောင်ပိုင်အရာရှိနှင့် တွေ့ပြီး ဦးစောလှိုင်နှင့်တွေ့ခွင့်တောင်းသော်လည်း ထောင်အာဏာပိုင်တို့က တွေ့ခွင့်မပေးပဲ အထက်ကိုတင်ပြပြီး ခွင့်ပြုချက်ယူရမည်ဟုဆိုသဖြင့် စာရေးတင်ထားခဲ့ပြီး ယနေ့ရုံးချိန်းအမီ ထောင်အာဏာပိုင်များထံ ဆက်သွယ်ရာ အထက်က အကြောင်းပြန်ကြားချက်မရသေးဟုဆိုကာ ရှေ့နေကို ဦးစောလှိုင်နှင့် တွေ့ခွင့်မပေးခဲ့ကြောင်း၊ ဦးစောလှိုင်၏ကျန်းမာရေးမှာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင်အထူးကောင်းပြီး ရုပ်ပိုင်းခန္ဓာကိုယ်၌ ခါးရောဂါပြဿနာ ပိုမိုဆိုးလာကြောင်း၊ သူ၏သမားတော်များကုသမှုဖြင့် သုံးနေသောခါးပတ်မှာ (၆) လကွဲအပြားရှိပြီး အတွင်း၌ကြေးပြားဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောကြောင့် ထောင်တာဝန်ခံများ သွင်းခွင့်မပြုသဖြင့် ဝေဒနာကို ဆိုးရွားစွာခံစားနေရကြောင်း” ပြောပြခဲ့သည်။

မေလ (၁၇) ရက်တွင် အမှုကိုထပ်မံစစ်ဆေးရာ တရားလိုပြသက်သေအဖြစ် ဦးစောလှိုင်၏ဇနီး ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ကိုစစ်ဆေးခဲ့ပြီး လာမည့် (၂၀) ရက်နေ့တွင် စွဲချက်တင်သင့်၊ မတင်သင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမည်။ အမှုစစ်ပုံနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဦးမြင့်ကြည်က “ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ကို စစ်မေးရာ၌ ဦးစောလှိုင်ထံမှသိမ်းလာသော ကွန်ပျူတာများသည် အင်းတော်ကို ဘယ်နှစ်ခု နှစ်က

ရောက်သလဲမေးရာ ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ မတ် - ဧပြီလ လောက်ကရောက်ကြောင်း ခန်းမှန်းပြေကြားပြီး၊ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းလုပ်သလားဟုမေးမြန်းရာ ဦးစောလှိုင်ကွန်ပျူတာနှင့် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းကိုတယ်တုန်းကမျှ မလုပ်ဖူးကြောင်း၊ ကွန်ပျူတာများရောက်ပြီးမကြာမီ ဦးစောလှိုင်ကိုယ်တိုင် ရွှေဘိုထောင်သို့ရောက်နေပြီး လွတ်လာပြန်သောအခါ (၂၀၀၄) ခုနှစ် တနှစ်လုံး ဆေးရုံတက်ဆေးကုသမှုခံယူနေ၍ အင်းတော်၌ တနှစ်လုံးရှိမနေပါကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းကိုလုံးဝမလုပ်ကြောင်း” ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ဦးစောလှိုင်ကိုယ်တိုင်က သူ့အပေါ်စွဲဆိုထားသော ပုဒ်မများနှင့် ငြိစွန်းထင်ရှားခြင်းမရှိ၍ သူ့အမှုကို ကောင်းစွာချေပနိုင်သည်ဟုယူဆထားသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ သူ့မိသားစုနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် အကြောင်းကြောင်းတွေကြောင့် အာဏာပိုင်များက မဖြစ်မနေ ထောင်ဒဏ်စီရင်လိုက်မည်ကို စိုးရိမ်နေကြသည်။

ကသာခရိုင် တရားရုံးက (၂၀၊ ၅၊ ၂၀၀၅) နေ့ တွင် (၅)ကြိမ်မြောက်ရုံးထုတ်စဉ် ပုံနှိပ်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၆၊ ၁၇၊ ၂၀) တို့နှင့်စွဲချက်တင်သင့်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ အမှုကို ယခုလ (၂၃) ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်စစ်ဆေးမည်ဟု ကသာနှင့်အင်းတော်မြို့နယ် အဖွဲ့ဝင်များကပြောပြသည်။ ဆက်လက်၍ ထိုကဲ့သို့ စွဲချက်တင်ဆုံးဖြတ်လိုက်ခြင်းသည် ဦးစောလှိုင်ကို ထောင်ချရန် ပိုမိုသေချာသွားစေသည်ဟုဆိုသည်။ ဦးစောလှိုင်ကို ပုံနှိပ်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၆) နှင့် ထောင်ဒဏ်(၅)နှစ်၊ ပုဒ်မ (၂၀) နှင့် ထောင် (၇) နှစ် သီးခြားစီကျခံရန် ကသာခရိုင်တရားရုံးမှ (၂၆၊ ၅၊ ၂၀၀၅) နေ့တွင်အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုသတင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရုံးချိန်းသို့ ကိုယ်တိုင်သွားရောက်ခဲ့သော ကသာမြို့နယ်အဖွဲ့ချုပ် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်ဦးမြင့်ကြည်က “ဦးစောလှိုင်ကို မတ်လ (၃၀) ရက်နေ့တွင် စတင်ဖမ်းဆီးပြီး ဧပြီလ (၁၂) ရက်နေ့တွင် ပထမအကြိမ်ရုံးထုတ်ပြီးနောက်၊ ဧပြီ (၂၆)၊ မေ (၆၊ ၁၇၊ ၂၀၊ ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၅) ရက်နေ့များတွင် ဆက်တိုက်ရုံးတင်ပြီး (၂၆) ရက်နေ့တွင် လျှောက်လဲချက်ပေး၍ တပြိုင်နက် စီရင်ချက်ချခဲ့ကြောင်း၊ အမှုစစ်စီရင်ချက်ချမှတ်ကာ ကတိုက်ကရိုက် မြန်ဆန်လွန်းသဖြင့် အကြောင်းတစုံတရာ ရှိမည်ထင်ကြောင်း၊ ဦးစောလှိုင်၏မိသားစုများပင်လျှင် စီရင်ချက်မချသေးဟုထင်မှတ်သဖြင့် ယနေ့ ရုံးသို့ မလာရောက်ကြောင်း၊ သူ၏ဇနီးသည်မှာလည်း မကျန်းမာသည့်ပြင် အင်းတော်နှင့် ကသာခရီးကို မကြာခဏ နေ့စဉ်မလာနိုင်ကြောင်း” ပြောကြားခဲ့သည်။ အမိန့်ချလိုက်ပြီး နောက် ဦးစောလှိုင်၏ စိတ်ပိုင်း၊ ရုပ်ပိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မြင်တွေ့ရပုံကိုလည်း ဦးမြင့်ကြည်က “ဦးစောလှိုင်သည် အတွေ့ကြုံများပြီး ကြိုတင်စဉ်းစားထားသူဖြစ်၍ စိတ်ဓာတ်အနေအထားမှာ လန်းဆန်းကြံ့ခိုင်လျက်ရှိကြောင်း၊ ခါးရောဂါမှာ ယခင်အတိုင်း မသက်သာဘဲ၊ ခါးပတ်သုံးခွင့် ယခုချိန်ထိမရသေးသဖြင့် သူ၏ခါးမှာ ခပ်ကုန်းကုန်းဖြစ်လျက်ရှိသည်ကိုတွေ့ရကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲ (၁၅) နှစ်မပြည့်မီတရက်အလို မိမိတို့လုပ်ဖော် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တယောက်ထောင်ချခံလိုက်ရသဖြင့် အင်းတော်နှင့်ကသာမှအဖွဲ့ဝင်များ၊ အခြား ဦးစောလှိုင်၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အားလုံး စိတ်မကောင်းဖြစ်ရကြောင်း၊ သို့သော် စိတ်မပျက်ကြောင်း” ဆက်လက်ပြောပြခဲ့သည်။



ရခိုင်ပြည်နယ် ဘူးသီးတောင်မြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးကျော်မင်းအမှု

၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၇) ရက်နေ့တွင် အဖမ်းခံခဲ့ရသော စီအာပီပီအဖွဲ့ဝင်၊ ရခိုင်ပြည်နယ် ဘူးသီးတောင်မြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးကျော်မင်းကို ယခုတိုင် ရုံးတင်စစ်ခြင်း မရှိဘဲ အင်းစိန်ထောင်တွင် ချုပ်နှောင်ထားသည်။ ထူးခြားသည်မှာ မိသားစုကို အာဏာပိုင်များက ခြေချုပ်ဖြင့်ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်မှုများ ပြုလုပ်နေသည်။ ဦးကျော်မင်း၏ ဇနီးနှင့်သမီးကို တာမွေမြို့နယ်တရားရုံးထံဆင့်ခေါ်ပြီး၊ လက်ရှိနေအိမ်မှ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမပြုရန်နှင့် ရန်ကုန်မြို့မှ အပြင်သို့ လုံးဝထွက်ခွာခြင်းမပြုရန် အချက်နှစ်ချက်ကို ခံဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးခိုင်းကြောင်း၊ ဦးကျော်မင်း၏မိတ်ဆွေနှစ်ဦးက မိသားစုအတွက် အာမခံလက်မှတ်ထိုးပေးခဲ့ကြောင်း၊ သားဖြစ်သူမှာ ဖခင်အဖမ်းခံရချိန်မှစပြီး အာဏာပိုင်များဖမ်းမည်ကိုစိုးရိမ်ပြီး ယခုတိုင် တိမ်းရှောင်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ မိသားစုနှင့်တွေ့ဆုံမပြုသည့်အပြင် မည်သည့်ပစ္စည်းမှလည်း ပေးခွင့်မရ၍ သွေးတိုးရောဂါရှိသူ ဦးကျော်မင်း၏ ကျန်းမာရေးအတွက် မိသားစုက စိုးရိမ်နေကြကြောင်း မိသားစုနှင့်နီးစပ်သူ တဦးကပြောပြသည်။ ဦးကျော်မင်း၏ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်တေဇာနှင့် သမီးဖြစ်သူ မခင်ခင်နု၊ မဝေဝေတို့ကို မေ (၅) ရက်နေ့ညတွင်တာမွေမြို့နယ်ရဲစခန်းက လာရောက်ခေါ်ဆောင်သွားကြောင်း၊ ၎င်းတို့ (၃) ဦးကို အာဏာပိုင်တို့က မည်သည့်ကိစ္စကြောင့် ဖမ်းဆီးသွားပြီး မည်သည့်နေရာ၌ ထိန်းသိမ်းထားသည်ကို ယခုချိန်ထိစုံစမ်းမရသေးကြောင်း ဆက်လက်ပြောပြခဲ့သည်။

ဦးကျော်မင်း၏ မိသားစုအတွက် ရှေ့နေငှားခွင့်ပြုကြောင်း ၎င်းတို့နှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်သူတဦးထံ တာမွေမြို့နယ်ရဲစခန်းက မေ (၁၂) နေ့တွင် လာရောက်အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ အမှုအတွက်လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးရန် ရှေ့နေဦးဉာဏ်ဝင်းကို အဖွဲ့ချုပ်က တာဝန်ပေးထားသည်။ ဦးကျော်မင်း၏မိသားစုနှင့် တွေ့ဆုံရရန် ဦးဉာဏ်ဝင်းကြိုးစားနေဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ အမှုအသွားအလာနှင့်ပတ်သက်၍ ဘာမျှမသိရသေးဘဲ (၂၀) ရက်နေ့တွင် အမှုတင်မည်ဟု သတင်းကြားရကြောင်းပြောပြသည်။ မည်သည့်ပုဒ်မတပ်သည်ကို ထိုနေ့ကျမှပင်သိရမည်ဖြစ်ပြီး သူ့အနေဖြင့် Immigration acts ကို ကြိုတင်လေ့လာထားကြောင်း၊ အခြားဘာသတင်းမျှမရ၍ တခုခုနှင့်ပြိစွန်းသည်ကိုမသိရသေးကြောင်း၊ မိမိတို့ကြိုးစားကြရမည်ဟု ဆက်လက်ပြောသည်။ အဖွဲ့ချုပ်ရှေ့နေ ဦးဉာဏ်ဝင်းကို မေ (၂၀) ရက်နေ့တွင် ဦးကျော်မင်းနှင့် တွေ့ဆုံရရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ဦးကျော်မင်းကို ယနေ့ရုံးထုတ်မည်ဟု သတင်းကြား၍လာခဲ့ကြောင်း အာဏာပိုင်များကို ပြောကြားခဲ့သော်လည်း သတင်းပြန်ကြားခြင်းမရှိဘဲ ညနေ (၃) နာရီအထိ စောင့်ဆိုင်းပြီးမှ ဝင်ခွင့်မပြုနိုင်ကြောင်း အကြောင်းပြန်ကြားခဲ့သည်။ ရုံးထုတ်၊ မထုတ်အတိအကျမသိရသော်လည်း ရုံးထုတ်မည်ဟုထင်ကြောင်း ဦးဉာဏ်ဝင်းမှ ဆက်လက်ပြောကြားသည်။



**စစ်ကိုင်းတိုင်း တန့်ဆယ်မြို့နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးကျော်ဆန်းအမှု
၁၈ ၊ ဧပြီ ၊ ၂၀၀၅ ။**

၂၀၀၄ နိုဝင်ဘာလက အင်းစိန်ထောင်မှ ပြန်လွတ်လာသော စစ်ကိုင်းတိုင်းအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ တန့်ဆယ်မြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးကျော်ဆန်းကို အာဏာပိုင်များက ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၇) ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ဖမ်းဆီးပြီး အင်းစိန်ထောင်၌ ချုပ်နှောင် ထားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပြည်ပနှင့်ကုန်သွယ်မှု ပုဒ်မ ၅ (၁) နှင့် စွဲချက်တင်စစ်ဆေးရန် ပြင် ဆင်နေကြသည်။ ဧပြီ (၁၈) နေ့တွင် အင်းစိန်မြို့နယ်တရားရုံးမှ အမှုကိုစစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ ရုံးချိန်းရွှေ့လိုက်သည်။ သူ၏သားကို တရားခံပြေးအဖြစ် စွပ်စွဲထားသော အမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး တရားလိုပြသက်သေ ရဲအုပ်သန်းထွန်းနှင့် အခြားရဲ (၂) ဦးကို အကျဉ်းရုံးစစ်ခွဲကြောင်း၊ ဇနီး ဖြစ်သူ ဒေါ်မေနှံ့ကရှင်းပြသည်။ ဦးကျော်ဆန်းသည် စဖမ်းသည့်နေ့ကတည်းက အစာငတ်ခံ ဆန္ဒပြသည်မှာ တလကြာခဲ့သည်။ ဧပြီလ (၁၇) ရက်နေ့မှစ၍ အစာအဖြစ် ဆန်ပြုတ်အနည်း ငယ်သောက်ကြောင်း၊ ကျန်းမာရေးသိပ်ကောင်းပုံမရဘဲ အသားမဲပြီး လက်တုန်နေလျက်ရှိ သည်။ သူသည် အသက်ရွယ်ကြီးပြီး ပူပြင်းသောရာသီဥတုတွင် ထောင်အတွင်း ကျဉ်းကြပ် စွာနေရသဖြင့် တော်တော်နှင့်အားပြည့်နိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ သူ၏မျက်စိမှာလဲ (၃) ကြိမ် ခွဲထားပြီး ထောင်မှလွတ်လာသည်မှာ (၄) လမပြည့်မီ ပြန်လည်အဖမ်းခံရသဖြင့် ယူကြုံးမရ၊ စိတ်မကောင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။

၂၇ ဧပြီလ ၂၀၀၅ နေ့တွင် အင်းစိန်မြို့နယ်တရားရုံး၌ ဦးကျော်ဆန်းကို ပြည်ပကုန်သွယ် မှုပုဒ်မ ၅ (၁) အပြင် ကုန်သွယ်မှုကိုအားပေးကူညီမှုပုဒ်မ ၅ (၃) တို့နှင့် စွဲချက်တင်စစ်ဆေး သည်။ တရားလိုပြသက်သေ ရာအိမ်မှူး ဦးစန်းဝင်းကိုစစ်ဆေးရာ ဦးကျော်ဆန်းနေအိမ်မှ **DKBA** တပ်မဟာ (၉) သုံးလုံးပိုင် အကောက်ခွန်မဲ့ပစ္စည်းများသိမ်းဆည်းရမိသည်ဟု သက် သေအထောက်အထားနှင့်တကွ ထွက်ဆိုသွားသည်။ နောက်တိုးသက်သေအဖြစ် အ ကောက်ခွန်အရာရှိတဦးကို တင်ပြထားသည့်အတွက် ဦးကျော်ဆန်းအမှုကို မေ (၂) နေ့တွင် ဆက်စစ်ဆေးခြင်းမရှိဘဲ မေ (၆) ရက်သို့ ရုံးချိန်းရက်ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကောက် ခွန်အရာရှိကို ၎င်းတို့ထံ လာအပ်သော ပစ္စည်းစာရင်းများစစ်မေးပြီး မိမိတို့ဖက်မှ ရှေ့နေ၏ မေးမြန်းချက်ကို ပြန်လည်ဖြေကြားသည်။ ပစ္စည်းစာရင်းတွင် ဦးကျော်ဆန်း၏အမည်နှင့် သား ၏အမည်မှာ မိမိတို့အပ်စဉ် ပိုင်ရှင်မဲ့ဟုအပ်ခဲ့၍မပါကြောင်း ထွက်ဆိုသွားသည် ဟုပြောပြ သည်။

မေ (၉) နေ့တွင် ဦးကျော်ဆန်း၏အမှုကို အင်းစိန်မြို့နယ်တရားရုံး၌ စစ်ဆေးခဲ့သည်။ သူ၏အကျိုးဆောင်ရှေ့နေက ဦးကျော်ဆန်းသည် အာဏာပိုင်တို့စွဲဆိုထားသည့် စွဲချက် များနှင့် လုံးဝငြိစွန်းခြင်းမရှိသည့်အတွက် တရားရှင်လွတ်ပေးရန် လျှောက်လဲခဲ့သည်ဟု ဇနီး ဖြစ်သူဒေါ်မေနှံ့က ပြောပြသည်။ အမှုကို နောက်လာမည့်ရုံးချိန်းတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမည်။ တရားလိုပြသက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်အရလည်း ဦးကျော်ဆန်းအနေဖြင့် စွဲချက်တင်

ထားသည့်ပုဒ်မနှင့် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိသည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း ပြောပြသည်။ ဦးကျော်ဆန်း အပေါ် သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်ပုဒ်မဖြင့် မတရားစွဲချက်တင်ထားသည့်အပေါ် ၎င်းလည်း ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်မေနှွေက “တရားဥပဒေအထက်တွင် မည်သူမျှမရှိဟုဆိုခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ မည်သူရှိနေသည်ကို မပြောတတ်တော့ကြောင်း၊ အလွန်ရှင်းနေသောကိစ္စကို ယုံကြည်မှုမရှိဘဲ ထိုပုဒ်မဖြင့် ရအောင်စွဲချက်တင်သည်မှာ မည်ကဲ့သို့သဘောဆောင်သည်ကို မပြောတတ်တော့ကြောင်း၊ ထောင်အတွင်း၌ ကိုးနှစ်ကျော်နေခဲ့ပြီး ပြန်လွတ်လာသည်မှာ (၄) လ မပြည့်သေးသူတစ်ဦးကို ထိုကဲ့သို့ လုပ်သင့် မသင့်ကို ဦးနှောက်ရှိသူ၊ လူသားဆန်သူများ စဉ်းစားတတ်ပါသည်” ဟု ဝေဖန်ပြောကြားခဲ့သည်။

ဦးကျော်ဆန်း၏အမှုကို အင်းစိန်မြို့နယ်တရားရုံး၌ မေ (၂၀) တွင် ဆက်လက်စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ဦးကျော်ဆန်း၏ ဇနီးအပါအဝင် တရားခံပြသက်သေနှစ်ဦးကို စစ်ဆေးခဲ့ကြောင်း ဒေါ်မေနှွေက ပြောကြားခဲ့သည်။ “ဦးကျော်ဆန်းနှင့် မိမိ ဘယ်အချိန်က လက်ထပ်သည်။ ဦးကျော်ဆန်း စစ်တပ်တွင်အမှုထမ်းဆောင်၍ တပ်မှအငြိမ်းစားယူပြီး နိုင်ငံရေးသာလုပ်ကြောင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘာတခုမျှမလုပ်ကြောင်း၊ လိုင်စင်အစစ်ရှိသောကားကို ကုန်ပစ္စည်းမတွေ့ရှိသောအခါ မတရားသိမ်းသွားကြောင်း၊ ကုန်လာချသူများကို မိမိမသိရှိကြောင်း နှင့် မိမိတို့ဘက်မှတင်ပြထားသော သက်သေနှစ်ယောက်ကို ဦးကျော်ဆန်းစစ်တပ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်အခါကတည်း သိရှိခဲ့ကြောင်း” ထွက်ဆိုခဲ့သည်။



သီလရှင်ဆရာလေးနှစ်ပါး အယူခံလျှောက်လဲ
၁၉ ၊ ဧပြီ ၊ ၂၀၀၅ ။

ထောင် (၇) နှစ်သာ ချမှတ်ထားသည်ဟု သတင်းထွက်ပေါ်ခဲ့သော်လည်း အမှန်မှာ ပုဒ်မ (၃) ခုနှင့် ထောင် (၁၅) နှစ်စီ မတရားချမှတ်ခံထားသော ပဲခူးမြို့၊ မြို့တော်ခန်းမရှေ့ ဆန္ဒပြမှုဖြင့် ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေးများက ဖမ်းဆီးခဲ့သော သီလရှင် ဒေါ်တေဇဝတီနှင့် ဒေါ်မာလာရီတို့၏ အယူခံကို တိုင်းနှင့်ခရိုင်တရားရုံးများက အဆင့်ဆင့် ပယ်ချခဲ့သည့်အတွက် ယခုနောက်ဆုံး ဗဟိုတရားရုံးချုပ်သို့ ဧပြီလ (၁၉) ရက်နေ့တွင် အယူခံ တင်သွင်းခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ ရှေ့နေမှာ မွန်ပြည်နယ် ချောင်းဆုံမြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်ခင်ဌေးကြွယ်ဖြစ်သည်။ ဒေါ်ခင်ဌေးကြွယ်က “ဦးမြင့်သောင်း လျှောက်လဲပါတယ်၊ တရားသူကြီးက ဦးမြင့်သိန်းနဲ့ ဦးချစ်လွင်ပါ။ ဒီစစ်ကြောချက်မှာပါတဲ့ စစ်ကြောချက်တခု ထဲနဲ့ဘဲ ပြစ်ဒဏ်ချထားတယ်၊ အခြားသက်သေခံမရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်ပေါ့၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်းတယ်ဆိုပြီးတော့ အဲဒီလိုမျိုး လျှောက်လဲပါတယ်၊ အဓိကကတော့ ဒီတချက်ပါတဲ့၊ လက်ခံတယ် လက်မခံဘူးဆိုတာကို တပတ် (၁၀) ရက်လောက်ကြာတတ်တယ်၊ သူတို့ အကြောင်းကြားသည်ဆိုတာ အမိန့်စာရွက်ထုတ်ပေးတယ်၊ ခရိုင်နဲ့တိုင်းမှာကတော့ ကြား

နာပြီးတာနဲ့ ချက်ချင်းပယ်တယ်။ ဗဟိုတရားရုံး၊ တရားရုံးချုပ်နဲ့ စုံညီလဲ တရားရုံးချုပ်မှာဘဲ ချက်ခြင်းမပယ်ဘူး၊ သီးခြားအမိန့်ချမှတ်တယ်” ဟု ဒီဗီတီသို့ပြောကြားခဲ့သည်။ ယခုနောက် ဆုံး အယူခံကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍လည်း “မျှော်လင့်ချက်ကတော့ အမြဲတမ်းရှိတယ်။ ကျမတို့ ရှေ့နေရဲ့ တာဝန်က မျှော်လင့်ချက်ရှိရတယ်။ ဒါပေမဲ့ အစဉ်အလာအရလို နိုင်ငံရေးအမှုတွေ ကျတော့ အမြဲတမ်းလိုလိုဘဲ ချလေ့ချထရှိနေတယ်ကြားတော့ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ ၅၀ ရာခိုင် နှုန်းလိုဖြစ်နေတယ်။ ဥပဒေပါအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝခံစားစေချင်လို့ပါ” ဟု ဆက်လက် ပြောကြားခဲ့သည်။



စာစောင်မှာယူခြင်း

အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင် အမှတ် (၂၁)

သို့၊
ဖြန့်ချိရေးတာဝန်ခံ
အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်
မြန်မာနိုင်ငံရွှေနေ့များကောင်စီ

အခြေခံဥပဒေရေးရာစာစောင်ကို မှန်မှန်ဖတ်ရှုလိုပါသဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ လိပ်စာအ
တိုင်း ပေးပို့ပါရန် မှာကြားအပ်ပါသည်။

လေးစားစွာဖြင့်

အမည် _____

ရက်စွဲ _____

စာစောင်မှာယူသူအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအချက်အလက်များတင်ပြပေးရန် ပန်ကြား
အပ်ပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းအမည် (အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခု၏ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါက)

စာစောင်မှာယူသည့် ရည်ရွယ်ချက်၊

မှာယူလိုသည့် စာအုပ်အရေအတွက် () အုပ်၊

ယခင်ထုတ်ဝေခဲ့သော စာစောင်များ မှာယူလိုပါက -

အမှတ်စဉ် ()၊ အုပ်ရေ () အုပ်၊

စာအုပ်ပေးပို့ရမည့်လိပ်စာ _____

ဤအမှာစာကို -

Burma Lawyers' Council, P.O. Box 29, Huamark Post Office, Bangkok,
10243 Thailand သို့လည်းကောင်း၊ Fax (02) 3822153 သို့လည်းကောင်း ပေးပို့ရန်။

ဤစာရွက်ကို ဆုတ်ဖြုတ် ဖြည့်စွက်ရေးသားရန်၊ ထို့နောက် အထက်ပါလိပ်စာအတိုင်း ပေးပို့ပါရန်။